

Tác Giả và Tác Phẩm

Nguyễn Văn Ninh

Tiểu sử

Bút danh: Nhật Ninh. Sinh năm 1977, tại Thanh Hoá.

Tác phẩm

Cuối tháng, Bữa ăn trên cỏ, Hoa bèo

tranh Dương Bích Liên
(1924 – 1928)

Mục Lục

Cuối tháng – 2
Bữa ăn trên cỏ – 5
Hoa bèo – 9

Phụ đính :

Cơm bình dân – Rối nước – Nắng hanh vàng
Hối muộn – Đi xa – Tháp thoáng Trương Chi
Đêm mênh mông – Đêm mưa giữa trưa
Văn hóa Việt Nam nhìn từ mẫu người văn hóa...
Thì thầm trong đêm

(Tìm bài đọc: ở “Keyboard”, nhấn nút “F5”, đánh số trang, rồi “Enter”)

Cuối tháng

Đường vào thành phố nhỏ bé, lầy lội. Ba cửa hàng cạnh nhau dưa cà, thịt chó, bánh mì ba tệ năm. Ngồi trước cửa hàng dưa cà lòng nàng ưu tư.

Xe qua lại tấp nập, người đông hơn, hình thức cũng thay đổi như tấm thân lâu nay mặc áo vá, áo cũ hôm nay khoác lên chiếc váy lửng và chiếc áo hai dây, chân đi dép hộp, tình cảnh như người dân bà sống trong thủ đô đã lâu, nay có chàng trai đến gõ cửa, chẳng biết phải dâng phần nào cho chàng. Nàng lại nghĩ tấm thân nàng.

Tấm thân như tàu lá cải muối rách bươm, nhàu nhĩ lên men mặn chát và chờ người mua. Người mua dấm dản với mặt hàng của nàng, mua cũng chỉ mua thêm chứ không nằm trong thực đơn đại tiệc. Nàng nhìn thân nàng như kẻ đói nhìn mẹt bần ăn và nuốt nước bọt ừng ực. Thân phận nàng, mặt hàng dưa cà của nàng không nằm trong bộ nhớ hay sự ước ao mà chỉ là cái chẹp miệng. Ít lâu nay nàng còn bán thêm xăng xe. Cây xăng của nàng là cái can nhựa đong chai bán cho những người lỡ. Thịnh thoảng khách hàng phàn nàn đong điều. Nàng không buồn giải thích. Bán xong nàng ướn người thách thức. Nhiều hôm khách hàng mua xong, chửi nàng điều xảo. Bực lắm. Nàng muốn đổ cả can xăng chằm cho mỗi lửa, chết không nguyên xác, sống cũng thành tật.

Nhưng, bây giờ đối thủ của nàng không phải là khách nữa mà là mụ bán thịt chó cạnh nhà. Nàng nghĩ rằng nàng sẽ đốt nhà nó, hoặc cho một nhát đục vào mặt thành sẹo, thành tật.

Sáng nay nàng ngồi trước cửa hàng dưa cà, nhặt những đồng tiền lẻ. Những đồng tiền y như tấm thân nàng càng vuốt càng nhẵn. Soạn xong mớ tiền, nàng đưa những ngón tay chuốt tóc, nhìn xa xăm. Nàng dưa cà ưu tư như bóng đêm. Nàng hay nghĩ ngợi về đêm.

Đêm đen như đám rế bèo tây dập dềnh ao quê. Đêm không nhìn được, rờ rẫm bằng tay và đoán bằng kinh nghiệm. Khô, cứng cứng, lẩn và tròn, phình và bó, thắt và mở. Nhiều đêm, giữa thức và ngủ, giữa mơ và tỉnh...khoan khoái. Nàng rướn người, vặn mình như con sâu. Dầm dút nước, ẩm ướt như thêm giếng. Tỉnh ra nàng rửa thềm, tiên sư nó. Con tiện gỗ.

Ngựa mồm, nàng lại rửa thềm mấy cái thằng cờ bạc xe ôm, số đề cái quân chả biết gì, cứ bảo tuổi tác như nàng là hết. Đây, đêm nào chẳng đằm đĩa chặn gối. Chiếu thềm, quần áo rình rang như ngày nồm, ẩm ướt. Khốn nạn, chúng cứ nói nhiều khiến cho bọn trẻ ranh phát hoảng, nó cứ từ chối nàng như ngày xưa nàng từ chối mấy cái lão già. Đêm dài ngoẵng dài ngoẵng nằm đau giường đau chiếu vẫn chưa sáng. Thịnh thoảng viên đá viên gạch rơi vào tấm tôn lăn công cốc tường như ai đó gõ cửa, đánh thức nội tâm, con người, bản tính. Nàng lồm cồm tỉnh dậy thu hai đầu gối khép hờ đùi, toàn thân chảy xệ, nhão nhoẹt như thịt bụn. Nàng quờ tay vào góc giường bưng nhùng coóc sê, xi líp, quần ngủ mà đêm qua cởi ra. Chẳng riêng gì đêm qua, đêm nào cũng thả lỏng.

Từ ngày goá chồng đến giờ chẳng đêm nào nàng ngủ ngon. Đêm nằm là người nàng như có nhạc, giật đùng đùng. Xuôi xuống. Ngược lên, như dưa đồ, như bươm xe, như chọc tiết lợn. Như que diêm sát vào vỏ bao, xoẹt cái toé lửa cháy xoè. Nàng thềm. Nàng lẩn lộn hết như có chồng. Nàng sờ nắn con người nàng từ tóc đến chân rồi từ chân đến đầu. Lăn lộn sờ sờ đến lúc chán chê tay, rồi buông xuôi tấm thân thõng thượt dài theo tấm chiếu giấc ngủ nặng nề đến. Sáng dậy, sợi chiếu in vào lưng thành lằn như lược chải vào da. Đau. Chán!

Nàng đóng cửa nhà ra đi. Nàng lên tận trên Lạng Sơn, ban đầu bưng một cái mẹt đựng kẹo cao su, nước khoáng, mấy quả ổi, quả na..., mùa nào quả ấy. Trên những chuyến đi, nàng quen

được cái thằng đánh ba cây đồ đen. Sau này nàng cũng chẳng thèm bưng thúng bê mẹt bán theo xe dọc đường nữa. Vất vả nguy hiểm. Nhảy xe rạc chân, cũng chỉ là mấy đồng tiền lẻ. Nàng đổi nghề. Nàng thành con mồi con giăng với nó. Đêm hai đứa như chó hoang rúc vào nhà trọ, lui cui một hồi rồi lăn ra ngủ. Mà cái thằng ấy, quân cờ bạc, đồ ác ôn.

Quen thói ăn cướp. Nó cướp tiền của người khác để ăn, nó cướp tình, cướp duyên, cướp thân xác. Đêm nó xem nàng như con bài. Lật, mở, qua tay kẹp tay, phải trái, trái phải, nhún nhường, đưa đẩy như không chấp nhận, như kinh địch, khi ngửa mặt, lúc sắp lưng.

Mấy lần người khang khác. Nàng chữa. Nhưng dưới bàn tay hắn. Cái bàn tay xảo thuật. Tấn lên, đảo xuống, xĩa ngang mức dọc như trộn vữa. Thai bằng qua cửa mình, cảm giác rất bồng. Có đêm nàng nằm mơ toàn trẻ con chúng chẳng biết từ đâu đến. Khiến nàng giật mình tỉnh giấc, mồ hôi ướt đầm, hồi tưởng giấc mơ của mình, nàng mới nhận ra rằng chính cái thằng cờ bạc ấy nó đã giết người, nó cướp tiền người ta. Quá uất ức vì mất tiền mà người ta sẩy thai.

Cứ sẩy thai nàng lại nằm bẹp dí trong cái nhà trọ bẩn thỉu, hôi mốc. Thế mà, nó cứ trút lên người nàng như là nghĩa vụ, là lịch trình, kế hoạch. Nàng biết, có chống cự cũng chỉ là vô ích. Nên thôi. Mềm mại và dễ lộn ngược, thân nàng như bao cao su chứa tí nước nhầy nhầy như nước cơm, xong việc vứt vào sọt rác.

Qua mấy ngày đông rét mướt, hôm nay trời tạnh vắng nhưng nàng cũng không thể nhấc nổi tấm thân ra vòi nước mà rửa ráy. Mùi hôi nách nước bọt... cái thứ khó nói khó gọi tên. Nước thấm vào quần áo, chần màn, chiếu giường bay lên khắm khú như mẩn, tanh lờm lợm. Trời nồm ẩm u chẳng thoát khí khiến cho da thịt quần áo rin rít.

Da dê nàng béo bọt nhão như ngâm lâu trong nước, chỗ kín thì sam sám như đám hắc bào, bầm tím như tiết đọng. Chồng đường vợ xá lấy đâu tiêu chuẩn vệ sinh, sự giàng buộc, bắt đền, qui trách nhiệm. Rồi nó bỏ nàng đi. Nàng nghĩ vậy và y như vậy. Nó đi thật. Quân chết đường. Từ ngày đó nàng bỏ hẳn nghề buôn bán tàu xe, kiếm giai qua ngày. Đông gạo lần mệt lắm. Nàng về nhà mang theo căn bệnh quái dị, tanh như cá ươn, đi hết bác sĩ này thăm bệnh, thầy thuốc kê đơn, khám chữa. Cứ lành được một tý.

Được mấy ngày nó lại mừng mừng như cà chua sắp chín, ít ngày sau tung toé như cánh hoa tàn. Có bệnh thì vái tứ phương. Thầy thuốc với bác sĩ, quân phũ mồm. Không chữa lành bệnh cho người ta, lại còn bảo bệnh này là bệnh dĩ già. Nàng năn nỉ nó, nó giới thiệu cho nàng lang băm lang chặt. Đi mãi, rạc háng chán đũng quần không khỏi. Nàng quay lại tìm, nó bảo thôi đi em ơi. Bệnh của em xin bó tay chấm com. Nàng chả hiểu được cái từ mà thằng bác sĩ vờn nói. Dao kéo nó đâm, thuốc thì trích, tiền thì moi như moi con lợn nhựa. Bệnh vẫn còn. Bó tay với chả chấm com. Nhiều! Tiền mất tật vẫn mang nàng thấm mệt. Nó bảo trong con người nàng có cái con vi rút có gai nhọn hoắt như quả sầu riêng. Hết thuốc chữa rồi, chờ chết thôi có đồ gì quý thì bán mà ăn cho sướng miệng, đừng bán tấm thân khổ đấm giai tân nông nổi ít tiền. Khốn nạn, xúc phạm bệnh nhân. Bực mình nàng bán đi nửa đám đất lấy tiền sang Thái Lan xét nghiệm rồi chữa khỏi. Nàng thở phào, mình không phải là tệ nạn làm gì dính con si với chả đa! Si đa? Điều!

Nàng trở về. Nàng ngẩng cao đầu nhìn thiên hạ bằng ánh mắt hiểu biết từng chải như kẻ đi du lịch đây đó về. Ánh mắt nàng diệu vợi xa xăm, ánh mắt nàng còn có những vằn máu lẫn lẫn như mắt thú.

Đầu tháng mặc quần áo đi ngủ là người nàng hồi lên, cảm giác như đè nén thất bại vầy vò nhau nhĩ, giữa tháng nàng không mặc vì sợ hành kinh ung ửng nơi đũng quần, nhồm nhớp như bát đĩa ngày đông dính mỡ. Cuối tháng thì nàng không có thói quen mặc vì muốn xem lại mình.

Nàng tự chuyện. Ngày trước chồng em, mỗi lần động đến em mà thấy em nhùng nhằng trong đồ lót, ngoài xiêm y là nó chửi. Nó chẳng tiếc tấm quần tấm áo lẫn tấm thân, từ những thứ mồ hôi nước mắt đến của trời cho, nó lôi toang toạc như thuyền chài gỡ con cá ra khỏi tấm lưới. Còn em, khi ấy tấm thân như con mực tua rua.

Chiều hôm sớm mai, thích lúc nào là đòi bằng được. Xong việc nhiều khi mãi đi em quên, thiên hạ cứ khúc khích cười. Cái đũng quần của em cái nào cũng rách. Từ ngày chồng chết, em thương nó khóc nấc lên. Sống với em nó cũng ác, nhưng cũng trữ tình. Còn nó, còn có người để em mua, em nấu. Gương mặt em qua lửa hồng hào. Nó chê em nấu nhưng ăn từng tấc khiến em cảm động. Từ ngày nó mất, đêm nào em cũng không mặc quần. Đạo này em hay có ý nghĩ vẫn vợ, mỗi khi muối dưa em lại tưởng mình như hành rau cải. Gấp rồi lộn, nhồi nhét, thân hình phì phỉ, sủi bọt như a xít đổ xuống nền xi măng, xôi xèo xèo, dầm lên như bãi nước bọt.

Cái bàn bán dưa cà không hiểu sáng nay nàng kê thế nào nó cứ xộc xệch như coóc xê đi mượn. Nàng đưa hòn đá vào chân này nó ghềnh chân kia, mãi hóng chuyện người đi đường thế quái nào nàng đánh đổ bàn rằm một cái. Dưa, cà, hành, kiệu đồ tung đồ toé vài con chó nhốt lồng nhà bên thấy đổ vỡ sủa ông ổng. Mấy thằng thui chó phe phẩy quạt rơm, chả hiểu sáng nay cuối tháng nó xúi quẩy thế nào. Khói thui chó bay hết vào nhà nàng. Nàng vập mạnh cái bàn xuống đất một cái, bàn méo xệch méo xoạc năm ngửa chổng bốn chân lên trời như màn cảnh dâng tặng.. Điền tiết. Nàng tung hê cái hình chóp tam giác :

- Cứ sửa đi. Sửa chán rồi cũng khoả thân cho thiên hạ. Vật lông chúng mày. Được cái nhìn nhau rú lên như động cốn. Cấn nhau. Đêm chưa chán à mà ngày còn hoác ra đấy, quạt với chả hun. Nhà bà không mọc đầu. Rơm không cháy thì vật lông mà đốt.

- Mới sớm mai mà dưa đã khú. Dưa khú chó ăn. Ám quẻ. Tắc họng lại. Sang bà chơi thích thằng nào thì rí vào tai bà đây. Tối bảo nó sang. Đùng mưa hàng người khác. Dưa khú cả ủng còn thua. Không có tiền lấp bình tắm nước nóng thì sang đây cho đun nhờ bếp than tổ ong. Đùng có rửa kiệu ấy, không sạch đâu.

-Mày cần để nấu nước sốt? Thì chị sang, chị cho.

- Thôi nín đi. Cuối tháng đào đâu ra.

Mụ bán thịt chó nói xong lĩnh vào nhà. Mụ dưa cà chạy theo không kịp. Không có lý do nào lại xông vào nhà người ta để đánh người. Vào rồi biết đâu không đánh được mà còn bị nó đánh cho không có chỗ mà chui. Con ranh khôn ngoan như chó, sủa vài câu rồi lặn. Nó còn đứng đây mụ xanh chín luôn. Khốn nạn. Đồ vỡ đã tức, bị nó chửi còn tức hơn. Mụ toan kéo ghế ngồi chửi đến trưa cho hả dạ, nhưng mụ không chửi được vì không nhìn thấy mặt nó. Mắt húng. Mặt đỏ như tôm luộc, máu chảy ngược lên, chảy xuôi xuống, dầm dứт mồ hôi. Nàng kéo rầm hai cánh cửa sắt rùa. Quần áo của nàng hôm nay rít rịt thắt bó như ai đó vầy vò. Nàng bâng khuâng, nàng trân chối, nàng muốn tấm thân nàng đau đớn. Nàng đập tay vào chần, vò chiếu, đá giường. Nàng muốn nàng bay lên... Nàng bay lên một đoạn, cảm giác như xa mặt đất lắm rồi. Tay nàng lằng chằng, những con tiện gỗ vươn tua tua như râu mực, múa may như xiên vào nàng. Nhiều quá khiến nàng sợ. Nàng né tránh. đầu nàng va vào hành giường. Kịch. Đau. Nàng sực tỉnh.

Cuối tháng rồi. Mai là mồng một. Nàng làm rằm.

Đường vào thành phố nhỏ bé, lầy lội. Ba cái cửa hàng cạnh nhau bán bánh mì ba tề, dưa cà, thịt chó. Cứ thế nàng giữ nguyên xiêm y và tùy thuộc kẻ đến với mình.

Bữa ăn trên cỏ

- Nhất chặt tre, nhì ve gái.

Cha tôi thường nói như vậy?

Tôi tên Hoài mười chín tuổi cao một mét bốn mươi. Với chiều cao ấy, tôi không thể trở thành người mẫu, diễn viên, một chàng bánh trai! Thất vọng chiều cao tự hào chiều rộng? Tôi nhận thấy bản thân chỉ thích hợp đi cày, người lùn đi cày không phải cú. Kỳ thực, tôi tự nghĩ, ai cũng làm thầy giáo công nhân thì lấy ai cày cuốc trồng cây lúa lấy gạo ăn. Thế đấy! Chỉ đơn giản là làm được việc. Nghề mình lấy đuôi con trâu làm thước ngắm! Xong. Lăn tăn làm gì cho mệt. Đòi người? Hai tay vợ vào miệng cả thôi.

Diện cùng làng với tôi. Hai đứa hôm nào cũng có mặt ngoài đồng. Tôi đi cày. Hết cày lại chăn trâu. Diện quanh năm cắt cỏ bán cho người ta nuôi ngựa, nuôi cá.

Giữa cánh đồng có cây gạo xanh, mọc từ đời nào không biết, thân cây xù xì, lá dày rậm. Nhìn không xúc cảm, nhưng mát. Quê cũng chỉ cần mát thôi. Những trưa mùa hạ cày bữa xong, tôi không về nhà, ở lại nghỉ ngơi dưới bóng mát ấy, trông trâu ăn cỏ, trông cày, bữa. Mẹ mang cơm ra đồng. Cơm nắm muối vừng với dấm quả cà muối. Hôm nào cải thiện thì có tép đồng kho tương. Làng tôi hay ví: Đẹp như cái tép kho tương, kho đi kho lại nó trương phềnh phềnh? Thế là ác. Nhiều hôm tôi để lại vài con tép. Sau bữa ăn tôi cầm trên tay mân mê.

Mẹ thương tôi, cứ ngồi nhìn tôi ăn hết bữa, nói bâng quơ vài câu chuyện trong làng. Chuyện nào tôi cũng nghe rồi, biết rồi, nhưng khi kể mẹ cứ pha thêm một chút lo sợ sâu não khiến cho nỗi buồn lan cả sang tôi. Xong bữa, bà cuộn những tàu lá chuối, cơm thừa cho vào bị cói đem về ném cho gà nhặt. Dáng mẹ xa dần nhỏ dần khuất dần. Tôi nhìn mẹ, nhìn mãi, khi đã khuất lấp sau lũy tre. Làng kề cánh đồng. Đồng kề dòng sông. Dòng sông thì vô tình... Trên đầu tôi là vòm lá gạo, xanh quanh năm. Thân cây gai ken dày như rận bám dái trâu. Nhiều hôm Diện không về. Ở lại ăn chung nắm cơm mẹ tôi mang ra. Bữa ăn trên đồng cỏ, dưới vòm gạo gai, giữa mùi hoai của đất. Những lúc ấy mẹ tôi thường dắt trâu cho ăn những thảm cỏ dưới triền sông xa xa.

Mẹ không phàn nàn cuộc sống, làng xóm, tôi. Mẹ chỉ thèm có đứa cháu. Còn tôi một năm nữa xã mới cho giấy kết hôn. Diện phải hai năm nữa. Hai năm, một tờ giấy.

Những lúc ăn cơm cùng Diện, tôi ăn không ngon. Tính tôi vậy. Thợ cày? Ăn từng tấc mới ngon. Nhưng mẹ bảo trước mặt con gái, không nên. Chán thật! Khi được dạy dỗ người ta sống khổ hơn thì phải. Mẹ bảo: "Con ăn như đứa ba ngày thấy miếng. Ăn từ từ thôi. Người ta không chỉ ăn lấy no mà còn phải ăn cho đẹp".

- Đẹp?

Tôi gằn giọng. Mặt bị xỉ nặng nề như chiếu ướt không phơi.

"Nhất chặt tre nhì ve gái"- Bố tôi dạy. Tôi nhìn cánh tay mình, cơ bắp nổi lên, cuộn cuộn như gốc tre. Tôi tự hào, nằm sấp trên cỏ, đè dương vật. Trườn trải. Cỏ nhàu nát. Có hôm tôi bảo Diện thử gang bàn tay vào cánh tay anh xem. Diện gang một gang không hết. Tôi hỏi em: Chắc không? Em bảo: Chắc! Rắn? Nhưng để làm gì hả anh! Đàn ông cứ hay khoe mình, khổ đàn bà thôi. Tôi hỏi: "Đóng cọc được không?". Đóng cọc được đấy! Em nghe kể ngày xưa có người dùng tay đóng cọc. Tôi kiêu hãnh: Ai đóng cọc mà chẳng dùng tay. Diện cười, kể rằng: "Có người bảo, anh cày giỏi em cắt cỏ nhanh, hai đứa lấy nhau được".

Diện im thin thít, ngồi nhìn cánh đồng. Lâu lâu, không thấy tôi nói năng gì, Diện lại kể tiếp. Diện kể. Cách đây ba năm, em đi xem chiếu bóng về. Mùa hè sáng giăng. Đêm đó tự dựng quần em nóng ướt và ngứa. Em sờ tay vào bết thử đưa lên xem. Màu đỏ âm ẩm. Em lo. Địa

chui vào cửa mình em thì chết. Mẹ bảo mắt trinh khó lấy chồng. Em buồn muốn khóc. Tại sao lại là đĩa chui. Mà trinh thì thế nào? Nó có giống cái vải cá không? Rách việc lắm. Chẳng thà?- Mặt Diện buồn rượi. Rồi em nghĩ lại, lâu rồi mình có tắm ao tắm hồ đâu. Khốn nạn. Em buồn lắm, mẹ em bảo cẩn thận, kéo rời số phận mày từ ngoài đồng ruộng bước vào con người mày, ràng buộc con người mày. Không biết. Em không biết được, nhưng mà buồn lắm.

Đêm đó. Ngoài cửa sổ trắng sáng vàng vạc. Vô duyên, đàng điếm.

Sau đó, em nhớ lại lời mẹ. Em tự trách mình, cứ lo lấy chồng làm gì cho mệt? Không biết có ai lấy em không? Em nhẹ nhàng đứng dậy ra giếng kiếm ngụm nước uống. Trắng sáng lắm. Càng về khuya trăng càng sáng. Sáng như đêm trung thu. Em bước ra hè, giặt mình. Chiếc chiếu thường ngày vẫn trải ăn cơm. Đêm đó. Có hai người nằm trên giường như hai con chó. Mẹ em, ngoi ngoi. Từ đó em thấy đàn bà chẳng ra gì.

*

* *

Mùa thu đến. Lúa thu đang phơi màu chờ mùa gặt, cỏ mọc ngập bờ. Tôi dắt trâu lượn hai vòng bờ ruộng là no căng. Mùa cỏ trâu cũng béo, cây vật phát hết độ chờ ngày đông lụi tàn. Cho trâu xuống sông tắm. Tôi tắm cùng. Tôi sấp trên lưng trâu, nhiệt từ thân mình nó toả ra. Tôi nhớ đám cỏ nhàu nát, dưới gốc gạo sau những bữa ăn. Tôi nhớ, nhớ một hình ảnh xa xôi, không hình dung được. Vậy thôi?

Diện lên thành phố được hai tháng. Diện ra đây, đi trông một người già ốm yếu. Diện bảo tết mới về. Nằm trên lưng trâu, tôi tính còn bốn tháng nữa.

Bốn tháng qua đi, một mùa ngô sau hai mùa lúa. Tất cả đã thu hoạch. Những đường cày thẳng tắp. Đất lật lên phơi trong nắng hanh vàng. Đất này chỉ phơi được mấy ngày. Nước từ các kênh đào thủy lợi đổ về đồng ruộng. Nước về, đất xèo xèo như tôi vôi. Tất cả chuyển sang bờa nhuyển bùn rồi cấy. Mùa cấy, cả làng đổ xô ra cánh đồng cho kịp thời vụ. Những bữa ăn lại được bày ra trên cỏ ngay bờ ruộng.

Diện về cả làng xô xao. Diện ra đồng cả làng ngược nhìn. Diện đến chỗ tôi cả làng kinh ngạc. Mặc giới lạnh gió đông. Diện vận chiếc váy ngắn, đi đôi guốc cao cao nhún nhẩy. Đi được một quãng đồng, Diện cởi guốc xách tay, da trắng môi hồng, tóc màu hạt dẻ. Cả làng xuýt xoa: Ôi chao cô Diện diện thật! Da chân da tay đẹp như đánh phấn? Làm thuê mà cũng lắm tiền. Rồi họ nói về thân phận họ.

- Suốt ngày chạt bùn vợ cỏ vạc bờ gánh phân nhỏ mạ, tay chân rần reo như khúc dồi. Diện ơi Diện. Lại đây! Lại đây cho chị ngắm một tí em ơi. Đờ em thế mà thơm. Có đánh đổi gì không em? May mắn. Em là hạt mưa sa vườn đào rồi.

Chưa vào mùa cấy, buổi trưa cả làng về nghỉ.

Diện không về.

Tôi và Diện ngồi dưới gốc cây gạo. Nhưng nhớ xa xôi. Tôi cảm tưởng xa Diện từ lâu lắm rồi năm nào ấy tôi không nhớ nữa. Tôi hay mơ hồ và xuẩn ngốc, chẳng lâu đâu, mấy tháng cách đây thôi. Vậy mà?... Ngày đó hai đứa vui trong đồng ruộng, mùi cỏ lúa, mùi hôi trâu, mùi bùn. Bây giờ Diện thơm, mùi thơm là lạ xa hoa. Diện bảo đó là nước hoa En chen tợ, dầu gội Hết en sâu đờ, sữa tắm Đờ. Anh biết không em được chăm sóc từ chân đến đầu từ đầu đến chân chẳng thiếu chỗ nào cả. Thích lắm! Thành phố người ta không coi thường con gái như ở đây đâu. Diện nói xong môi dẩu lên như chó cái. Toàn con người Diện lần đầu tiên khiến tôi ngây ngất...Ngồi một lúc. Tay Diện lần lần đui mình, co chân, gập đầu gối, móng tay để dài vót nhọn tô màu cánh sen. Về nhẹ nhẹ trên bắp đùi qua đầu gối qua cẳng chân cổ chân bàn chân và những ngón chân. Mùi móng chân óng ánh như đồ thờ sơn son thếp vàng. Rắn mòng năm lột sác, Diện bóc ra một lớp da mỏng mỏng. "Gì đấy?"- Tôi ngạc nhiên. Diện nhúi vào trán tôi một cái, mắt nhấp nháy, cười: "Quê! Tát chân."

Diện xoè bàn tay trắng hồng thon thả búp măng. Đâu rồi bàn tay em; bàn tay cắt cỏ? Em úp lưng tay vào nhau múa một vòng chạy ngược qua rốn qua bụng vòng lên qua vú. Vũ nữ. Mắt lim dim. “Anh nhắm mắt lại đi!”- Diện khế đặt hai bàn tay lên mắt tôi- “Nhắm lại! Nhắm mắt lại, em cho...” Diện đặt vào tay tôi một vật mềm mềm tròn tròn ấm nóng. Tôi hoảng. Tôi tưởng rằng? “Không!” Diện nói: “Bánh dày. Bánh em mua từ thành phố về. Ngươi rồi, em cho vào nồi cơm hấp lại”. Diện nói tên bánh rồi bảo tôi nhắc lại. “Anh phải tập đọc cho quen”.

Theo lời em, tôi đọc trệu trạo đau cả mồm vẫn không thành tiếng. Diện bảo: “Anh nhìn vào miệng em nhé. Lưỡi đặt vào giữa hai hàm răng này, phát âm này: Săng...săng guích. Săng guích! Bánh bao! Khi đọc anh phải chụm môi rồi bật nhẹ nhàng ra. Nhìn em chụm môi này”. Môi em son đỏ. Em hướng dẫn tôi mà môi em bật bờ như sóng nước đập vào lỗ cua. Em đọc: “Bánh bao”. Tôi đọc theo: “Săng uích, p...ánh p...ao”.

Diện cười chê: “Anh đọc như người Lào”.

Trưa mùa đông trời vẫn lạnh, gió heo thổi ram ráp da mặt ngứa thành những ô cheo chéo như da rắn, bờ môi bong cong khô gờ lên như bươm bươm. Diện moi trong cái xác tay làm bằng da bò màu đen, lôi ra một vật nhỏ bằng cát tút đạn. Diện vụn nắp, xoáy nửa vòng. Từ trong thoi con con ấy nhô lên một mẩu hồng hồng nhòn nhọn như đầu dương vật tuổi dậy thì.

- Anh ăn đi, đừng nhìn em!

Diện như cô văn công kẻ vẽ môi mắt lông mày tự nhiên. Diện lấy trong xác ra một chiếc gương con, một chiếc bút chì. Vừa ngắm vừa kể lể:

- Mới từ nhà ra đồng mà dung nhan em giảm hẳn. Eo ơi! Ở quê thế này thì em chết mất.

Không về quê thì nhớ mà về rồi lại muốn đi luôn.

Diện nói, bờ môi kẹp vào lưỡi như trẻ con học hát, trông vừa ngây thơ vừa xa lạ. Chân Diện gác lên đùi tôi. Da chân mịn màng, gót đỏ móng chân đỏ. Quê không ai có bàn chân đẹp như Diện. Bàn chân em dung đưa trên đùi tôi, thỉnh thoảng bàn chân lại đập khế vào bụng...Giữa đồng không mông quạnh, lúc này tôi không hiểu được chính tôi. Tôi đón hèn! Chỉ thạo chặt tre. Tự nhiên tôi buồn một nỗi buồn mệnh mang, trước mắt tôi đồng ruộng trơ gốc rạ, lúa đang thì con gái, mùa hoa cải bên sông. Và em? Em làm tôi buồn không kể xiết.

Diện kể tiếp: Ở trên thành phố em đã biết đi xe máy. Ông tập cho em đi. Hôm đầu em ngồi đằng sau, ông chở em đi chợ này đi siêu thị này đi bờ hồ này. Ăn kem này. Kem thành phố tròn, ngoài một màu trong một màu, sữa trong kem rơi rớt lên áo lên bờ môi dập dính. Rồi xa hơn ông chở em ra ngoại thành đi câu. Không như ở quê đi câu là kiếm miếng, ở thành phố đi câu là cái thiện. Tim cảm hứng. Thích lắm. Nơi đó cần có rồi, môi có rồi, chỉ việc đến ngồi vào lều câu thôi. Cái lều giống như cái nhà sàn ấy, đi ra lều bằng chiếc cầu gỗ xinh xinh. Hai người một lều. Vui lắm! Gió dưới gió lên gió trên gió xuống, gió ngang người làm tóc em bay bay, cây cối xung quanh cũng như vui như cười.

Đương câu, ông hỏi em có cảm xúc không. Em không biết cảm xúc? Không nói. Ông cười hí hí. Ông bảo chân em hồi mới ở quê lên nứt nẻ, da vàng mốc thếch nhìn ngài ngại. Ông đặt bàn tay vào chân em, xoa nhẹ gan bàn chân. Em không thích ông chê như vậy. Nhưng cử chỉ âu yếm của ông. Em, không phản đối, không chống cự. Ông cười, xoa vào bàn chân em. Ông ngắm như chủ hiệu ngắm chiếc bánh mỳ mới ra lò. Ông bảo chân em không thể chê. Bây giờ? Hết chê! Bàn chân này phải được chăm sóc. Ông đặt bàn chân lên ngực, tay nắm lấy cổ chân, xoa mấy vòng xuôi, xoa ngược lại mấy vòng. Tiếp tục ông xoa xuống bụng. Xuống...bụng! Em có cảm giác như đang trượt chân trên lụa trơn như tơ nhung. Ông hỏi có xúc cảm không? Thích không? Em đưa nốt bàn chân kia cho ông xoa. Kệ ông!

Hôm đó trên đường về ông nói, thỉnh thoảng chúng mình đi câu nhé.

Xe chạy tốc độ, đường rộng gió mát. Ông bảo em ôm chặt ông không ngã. Em sợ em ôm. Ông bảo: “Ôm chặt vào!”. Ôm thì ôm, nhưng mà sợ, nhưng mà thích. Nhưng mà, bụng ông to lắm. Em phải rướn người hết cỡ, ngực đặt vào lưng, mũi đặt vào gáy mới ôm xuể. Xe chạy mãi chạy mãi chạy mãi. Em áp má vào gáy ông nhìn một bên đường, rồi lại đổi má nhìn đường bên kia. Em chẳng biết đường đất. Cứ kệ ông! Cây cỏ chạy cột điện chạy. Tất cả đều như ngược đường với em.

Hôm sau, ông bảo em đi tập xe. Em thích lắm. Nhìn người ta đi xe máy là em thèm rồi. Thành phố, con gái zip ngắn, áo may chặt cứng, dít dẹt coóc sê. Hờ cánh tay hờ vai hờ ngực. Guốc cao. Đi xe máy phải đeo kính râm, đeo xác. Để xác ở đâu anh biết không? Tôi lắc đầu. Diện chỉ tay xuống dưới rốn. Dưới rốn ấy? Để ở đây, chận lên hàng (1) này. Diện chống tay lên cằm nhìn tôi ă. Bữa ăn trên cỏ ngoài cơm nắm muối vừng tép kho tương còn có pánh pao săng uích. Tôi bòn chòn.

Diện kể tiếp.

Xe ra đến ngoại thành đường vắng sân cỏ rộng. Ông bảo ông ngồi sau em ngồi trước. Lần này ông ôm chặt em cho em yên tâm. Đừng sợ ngã. Ga này số này phanh này ông ngồi sau này. Vừa lên xe em loạng choạng ngã uỳnh một cái. Vỡ gương vỡ yếm tróc sơn. Em lo, sợ ông quát. Ông cười hề hề bảo đời ta muôn vàn đời nó. Ông xoa xoa đùi em xuýt xoa. Đau không? Ông nhăn mặt. Em không đau, ông rên.

Lại tiếp tục. Ông nói, cứ thế ông chẳng phân nản câu nào, cứ khen ngợi em. Khen em nhanh tiếp thu. Được khen, em càng tự tin. Xe chạy, em đi, ông ôm phía sau, lưng em tựa lên bụng ông như ngồi trên sa lông. Thích! Đi xe máy đã thích, đi xe máy như em càng thích. Biết đi rồi mình lại muốn đua xe.

Ông ở một mình. Ông cô đơn. Ông thương em! Một mình ông một nhà ba tầng.

Hồi đầu mới lên ông bảo, em phải biết làm đẹp, phải chăm chút đôi chân đừng để nứt nẻ như bờ ruộng thì xấu. Ông bảo em chịu khó ngâm nước ấm, kỳ cọ thường xuyên, xoa mỹ phẩm, đi dép mềm cho bàn chân nhạy cảm, ăn sữa chua cho da căng mịn.

Em cứ lằng lằng. Chẳng ai lo cho em được như ông cả, trên đời này... Cả nhà cũng như ông, bảo em chỉ cần nấu cho ông ăn ngon miệng là được. Ông không chê các món em nấu, ngược lại còn khen ngon.- Ông hay khen nhĩ- Diện cười.- Thế là em thành công rồi...

Diện ngừng kể. Tôi hỏi hôm nào em lên thành phố? Mừng hai tết. Em phải lên chứ, lên thôi. Không lên thì lấy ai nấu cho ông ăn. Ông bảo vắng em ông ăn nhạt miệng. Em thấy mình có ích cho một người, mình muốn sống hơn. Quê thật bạc. Mọi người chẳng xem em ra gì, gọi em là con Diện cỏ. Thành phố? Con ông bảo em là giẻ rách. Còn ông. Ông gọi em là nàng tiên. Em không biết! Tiên với chả Phật? Nhảm! Trong lòng em, ở đâu được tôn trọng là em thích, là em nhớ...Thế thôi!

Diện nhìn tôi: Anh cũng chẳng tôn trọng em đâu. Lúc nào anh cũng một điều bố hai điều bố. Bố anh! Bố anh dạy: Nhất chặt tre nhì ve gái. Đấy! Chẳng có gì là của anh cả. Anh ăn đi, bánh bao đấy, săng uích đấy. Em về thôi.

- Thế còn?

Nhún nhảy. Kiêu hãnh. Diện đi để lại đôi tất chân, giấy lau miệng, pánh pao săng uích. Đánh mông. Chân trần em lướt đi trên đất trên cỏ trên đồng quê. Đôi chân dài thon cứ uyển chuyển bắt chéo vào nhau mờ dần, khuất dần sau lũy tre nhàn nhạt.

Tôi vân vê đôi tất chân mỏng dính. Và đám thức ăn để lại. Trên cỏ mùa đông.

Ho a b ề o

Nhà tôi trong thị trấn.

Ba mẹ còn trẻ, gia đình chỉ có hai chị em.

Mẹ tôi con nhà buôn bán. Mười ba tuổi, mẹ theo bà ngoại trên những chuyến tàu. Lớn hơn, mẹ theo thương lái ép phe những chuyến hàng, mẹ muốn thoát ra khỏi hoàn cảnh ảnh hưởng của bà. Trong những chuyến đi ấy, mẹ chấp nhận nhiều điều không hay với mình. Sau này do buôn bán đường dài vừa vất vả, vừa khó kiếm, mẹ lánh về thị trấn mở cửa hàng bán vải, quần áo...Sống yên ổn bên ba tôi và bên chúng tôi. Khác với mẹ, ba làm ruộng. Ông yêu cánh đồng và mong chờ mùa gặt bội thu. Ông lành tính, trọng người có chữ. Ông ít nói. Mỗi khi nói, ông lại đem chuyện ruộng đồng ra kể. Mẹ gặt đi.

- Dờ hơi! Đồng với chả ruộng, bấu lấm đấy!

Ba lẳng lặng. Ba chỉ biết làm chứ không biết nói. Mà xét cho cùng nói đâu có dễ, cần phải có vốn từ nhất định và muốn cho người ta nghe phải có tiền hoặc có quyền...hai thứ đó ba không có, nên mẹ thường điếu gọi ba là "ông hai không".

Năm tôi mười ba tuổi, mẹ dẫn lên chùa. Do lẽ lạt hậu, tôi được sư thầy cho chữ. Sư thầy bảo: "Nó sẽ khá hơn nếu được học đến nơi đến chốn. Ở đời, phi trí bất hưng. Tôi cho nó chữ Trí". Khác với sự yêu thương tôi, mẹ với chị Hạnh có một mối ác cảm sâu xa nào đó rất khó lý giải; yêu và ghét, giận và thương chung chiêng lẫn lộn, chị như cái gai trước mắt mẹ muốn nhổ vứt bỏ đi nhưng ngặt nỗi lại là ruột thịt...Những lúc mẹ quát mắng chị Hạnh, ba thường bảo: "Im mồm đi, đàn bà". Nghe ba nói, tôi tự hỏi:"Đàn bà là gì"?

Chị Hạnh hơn tôi ba tuổi, năm mười sáu chị vào cấp ba. Học không giỏi, bù lại hơi "xí xón" nên cũng có tiếng. Đầu tối chị mở sách ra học, khoảng chín mười giờ đêm nghe tiếng huýt sáo ngoài ngõ, chị bỏ sách lên ra ngoài...

Buổi sáng chị thường dọn hàng giúp mẹ. Chị vừa sắp hàng vừa liếc nhìn túi tiền. Mẹ sơ ý, chị nhón luôn. Học cả năm chị không phải xin tiền mới lạ? Năm lớp 11, chị may nhiều quần áo, chưng diện đủ mốt, ít ăn cơm nhà. Mẹ sinh nghi? Mẹ tưởng chị là gái bao, hay sa vào quán bia ôm? Điều mà mẹ nghi ngờ cũng có thể lắm? Thị trấn mọc lên rất nhiều quán: cà phê vườn, Karaoke, bia ôm...Nhưng không! Mẹ đã lầm. Chị có tiền do thó trộm từ túi mẹ. Từ đó mẹ quản thật chặt, chị không "làm việc" được.

Ba đi họp phụ huynh. Thầy giáo phản ánh về thái độ học tập của chị. Ba buồn lắm! Không thể tin vì tối nào ba cũng trông thấy chị vào học bài. Ba theo dõi bắt được quả tang chị lên ra ngoài với giai. Từ đó, trước khi đi ngủ, ba quản thật chặt. Có đêm, ba mắc màn nằm ngay cạnh cửa ra vào. Chị không ra được, tiếng huýt sáo bên ngoài vọng vào liên tục, réo rắt. Ba bực mình quát vọng ra.

- Con Hạnh chưa đến tuổi tìm hiểu. Cút ngay!

Mẹ không nói gì. Mẹ cho rằng con gái không cần học cao. Mà càng học nhiều càng hư hỏng. Tốt hơn là ở nhà.

- Ở nhà đấy- Mẹ nói- Còn chưa quản được hưởng hồ ở trường. Tôi để ra nó, tôi biết. Con này thấy

giai mắt đảo như rang lạc. Ngủ ấy chẳng học hành được đâu!

Nhờ công của ba, hai năm cuối chị học chăm chỉ. Tốt nghiệp trung học, chị mạnh dạn thi đại học.

Khác với người sôi kinh nấu sử mà vẫn lận đận, thi cử trượt xoành xoạch. Chị Hạnh thi đỗ ngay năm thứ nhất. Chị vào khoa văn...Hôm liên hoan chị đi, ba mừng lắm. Ba tự hào về đứa con gái có sắc có tài. Ba đâu biết nguồn gốc sinh ra chị tôi. Sau này khi ba đã mất, tôi được nghe mẹ kể lại: chị là kết quả của mối tình nông nổi nhẹ dạ củ mẹ.

Chị Hạnh khăn gói lên Hà Nội học, thỉnh thoảng chị viết thư về cho tôi. Chị kể " Học đại học lạ lắm. Mình bỏ lăm ra học mà vẫn thiếu điểm. Có lẽ cách nghĩ của mình khác cách nghĩ của thầy. Mà em biết không. Ở đây, các thầy cô giáo đều viết sách. Các thầy giảng nhưng làm bài khác với trong sách là thiếu điểm. Thiếu điểm thì nộp tiền thi lại. Muốn chắc ăn mời thầy chấm bài phụ đạo luôn: phụ đạo cũng không ghê gớm lắm đâu, thầy bảo đề này ở phần này... quyển này. Không có sách thì mua luôn sách của thầy. Sách dày, giá cao, trí tuệ mỏng. Bán ế lắm! Thế thôi. Em trình bày với mẹ xin thêm tiền cho chị."

Hết năm thứ nhất chị nợ hai môn. Hè, chị về quê nghỉ, chị bớt hồn nhiên hơn. Chị đi lại nói năng đài các. Khen chị! Chị học được khá nhanh văn hoá đô thành, ăn nói cười nhát củ nhất động...Tôi yêu chị, tôi ao ước sau này được ra Thủ đô học như chị... Mùa hè năm đó sao mà ngắn ngủi, những ngày hè trôi qua một cách chóng vánh!

Cuộc sống hẳn sẽ ít chuyện kể nếu con người ta chịu ở yên trong đó, sống an phận thủ thường. Nhưng người ta, ngoài sự bất chắc do thiên tai, chiến tranh...Còn một điều nữa phải kể đó là dục vọng. Dục vọng đẩy con người ta xuống hố sâu bi kịch.

Cơn lốc số đề ập vào thị trấn. Mẹ cũng bị cờ bạc ru vào đời, lúc đầu đánh nhỏ sau đánh lớn: trúng ít thua nhiều, càng thua càng gỡ càng đánh. Cả chợ đánh đề hồng giờ nhà người ta về làm chuồng lợn nhà mình. Nhưng mơ mộng, kẻ vẽ tính toán không nổi, khôn ngoan không lại với giới. Người nào nhà nấy đánh đến rụng váy rơi vành! Mẹ tôi từ chỗ vốn liếng đến cả xe hàng, chuyển xuống thành gánh hàng rồi mệt hàng...Thua đề, mẹ ngơ ngác bơ phờ. Cả chợ huyện căm cảnh như trại ty nạn. Bao nhiêu tiền bạc dồn hết vào tay chủ đề. Ba gàn mẹ. Ba tha thiết mong mẹ nghe ba dù chỉ một lần. Đàn bà là đàn bà không thể khôn hơn đàn ông được. Mẹ vẫn không nghe...Một ngày, mẹ trở về với hai bàn tay trắng. Mẹ thở dài "Thế là hết". Ba lặng lẽ như không có chuyện gì xảy đến. Nhưng rồi, cũng không kiềm chế được. Mặt ba găm gù, tức giận hiện ngay ra mặt. Ba sống thành thật với tình cảm của mình, không màu mè, không làm dáng. Con người ba hết như cày cuốc vậy: sáng choang nhờ lao động.

Sáng hôm sau mẹ không dậy vì không phải đi chợ. Mẹ cứ nằm trên giường như người thi gạn.

Ba lục tục chuẩn bị quang gánh liềm rổ, xong xuôi. Ông gọi:

-Dậy thôi chứ. Dậy ra cánh đồng.- Ba gằn giọng- chỉ khi cúi mặt xuống cánh đồng mới hiểu được lao động.

- Đi trước đi- Mẹ nói- Vui về gì. Tôi đi sau.

Không nói, ba hàm hồ mặt mày. Ba quẩy gánh, lủi thủi ra đi. Đến trưa ba về, thấy gánh vẫn để giữa sân. Ba hỏi.

- Bà chưa dậy?

- Còn lâu!

Mẹ nói chan chát nhất gừng? Lạ thật mẹ chẳng coi ba ra gì. Ba không chấp nhận những lời của mẹ. Mẹ là dân chợ, dân buôn, có bao nhiêu những lời khéo léo mẹ dành cho khách hàng. Về nhà với ba, đôi lúc mẹ nói như dùi đục chấm mắm cáy. Ba vào bếp nấu cơm. Nấu xong, gọi mẹ dậy ăn. Mẹ không dậy! Ba để lại phần cơm cho mẹ. Ba thật chu đáo. Trong mắt tôi, ba thật tốt. Người tốt làm việc như ý nghĩ, nếu có yêu thì tình yêu ấy chỉ để cho người khác lợi dụng lừa gạt. Người tốt rất hay tha thứ...

Sáng hôm sau mẹ dậy sớm hơn, lượm cái cân đĩa cho vào bị cói. Mẹ ra chợ.

Mẹ đứng cách chợ một quãng, thấy ai xách ngan gà trong các xóm thôn đi ra, mẹ đon đả hỏi mua. Mẹ nói: "Các bác bán cho em, nhà em có việc".

Người quê, nói đến có việc ai cũng chia sẻ thông cảm. Họ nghĩ rằng bán cho người cần mua giống như sự giúp đỡ, và thực sự họ ngại bán cho người buôn. Còn mẹ tôi, người ngoài đâu có biết. Mẹ mua cân hai bán tám lạng, khách hàng sênh một tí là mẹ đọc nhầm con số trên cân.

Tôi viết thư ra trường kể với chị Hạnh. Chị viết thư về: "Em cứ yên tâm mà học. Chị là con gái, chị có lợi thế riêng của chị."
Lợi thế ư? Tôi phân vân?

Thư sau chị Hạnh viết: "Em biết không, năm nay là năm thứ ba của chị rồi. Kể từ năm đầu tiên chị đã có thầy giáo đến tán. Thầy là giáo sư, chủ nhiệm bộ môn. Thầy đeo kính cận dày cộp, không biết uống rượu. Thầy nói rất hay về tình yêu ngược lại thầy không có tình yêu. Thế mới đặc biệt chứ!..Ui chao! Hai năm đầu chị có thêm đề ý đâu. Nhưng năm nay chị nghĩ lại? Yêu thầy điểm chác đỡ phải lo, tiền bạc cũng thế tuy không nhiều. Em nghĩ xem có được không? Đừng khinh thường chị, đừng cười chị... chị của em không phải gái bao đâu. Chị tự hào chị làm được điều đó vì chị đẹp. Đẹp là tài nguyên, thông minh là tài nguyên, mà đã là tài nguyên phải biết khai thác! Em trai bé bỏng của chị! Đố em biết thầy giáo nói gì về chị đấy?..Chị cười- Thầy bảo: Đẹp là vốn quý, lộc trời. Đẹp không cần thông minh, học giỏi. Thông minh để làm cho người ta nghĩ ngợi, suy tư ưu phiền. Mà suy tư ưu phiền là kẻ thù của sắc đẹp. Đẹp giống như hoa, hoa càng đẹp càng phải được chăm sóc nâng niu, hoa đem lại cho người ngắm xúc cảm, còn bản thân hoa lạnh lùng...Ồ mà chị nói hơi nhiều đấy nhỉ? Hẹn gặp em thư sau. Chào em!

Cứ thế, cứ thế và cứ thế; mỗi lá thư chị nói rất nhiều...Càng về sau chị nói càng nhiều về thầy giáo- người yêu của chị. Chị nói, thầy giáo rất giỏi về văn học, triết học. Văn học phải có triết học mới có tầm tư tưởng. Văn học phải có tính tiên phong như là sự khai sáng...Văn học đó mới sống lâu, được thế giới dịch và có thể... trao giải. Thầy nói rất nhiều về trường phái văn học: hiện sinh, hiện thực, lãng mạn...Rất khó nói hết về văn học, nhưng văn học phải bay trên đôi cánh lý luận...Văn học giúp mình hiểu được mình hơn, không nên ôm số phận mà buồn chán; hãy làm gì cho cuộc đời mình, cho hiện tại đang sống, còn nói làm cho mai sau là nói xáo. Mà văn học cũng buồn cười, mình đọc mình xúc cảm, sống lãng cùng nhân vật. Ấy thế mà, các nhà văn bảo khi viết văn: không nên viết trong cảm xúc. Thế mới lạ chứ? Vì cảm xúc ấy người này khóc, người kia lại cười. Người viết văn cần phải biết kiểm soát mình, cần phải sống sâu sắc hơn trong ý nghĩ và khi viết xong cần phải dùng lý trí của mình để đánh giá tác phẩm của chính mình.

Em ạ, khi mình đọc văn mình thấy lạ và sợ. Những người viết, mình cảm tưởng rằng họ như thần như thánh, như mượn bút của trời. Nhưng không phải đâu viết văn cũng dạy được. Ví như ông Phờ dạy ông Mô...và người ta đã mở các trường dạy viết văn...

Ồ mà chị nói dông dài quá nhỉ. Nhưng chưa hết đâu, chị là đàn bà con gái nên lắm chuyện lắm. Thôi nhé chị sẽ kể cho em trong những lá thư sau. Còn hiện tại chị đang yêu. Yêu? Khó nói! Nhưng yêu là tất cả, người không yêu như xe máy không có tay ga, không tốc độ. Thôi nhé chị chào em!...

Chị Hạnh đưa người yêu về nhà. Chị giới thiệu anh tên Hùng, thầy giáo của chị. Cả nhà bất ngờ! "Eo ơi!" người yêu chị hơn ba tôi hai tuổi, chân dài như đi khêu, râu không cạo chỉ cắt tĩa, tóc không gội thứ suôn suôn như mọc từ đỉnh đầu xuống...Rất tự nhiên, rất riêng biệt nhưng

chẳng giống ai! Tôi và mẹ chào bằng bác, ba chào bằng anh. Hình như, chỉ hình như thôi ba và "ông ấy" quen nhau?

Bữa cơm dọn ra, cả nhà quây quần. Tranh thủ trước lúc ăn ba vừa giót rượu, vừa kể.

- Mẹ và các con. Ngày trước trong quân đội tôi là lính của anh- Ba quay sang anh Hùng- Anh đây huấn luyện tôi. Chúng tôi sống với nhau suốt hai năm trời.

Cả nhà kinh ngạc như vừa được nhìn thấy đĩa bay vậy.

- Dạ- Anh Hùng đưa gỡ mục kính đáp.

Tự nhiên tôi buồn cười và không kiềm chế được tôi đã cười. Chhị gõ vào chán tôi:"Ăn đi". Mẹ tôi cứ như người lần đầu tiên cầm đĩa, tay lóng ngóng, đĩa rơi lạch cạch xuống mâm.

Anh rề tương lai không biết do nể nang hay bản tính, ăn rất ít như người đi qua hàng cơm vậy.

Ăn thế lấy vợ sao nổi."Bác mời thêm cơm"- Mẹ buông bát đũa. Rất trân trọng, ba hỏi:

- Anh thôi ư?

Anh rề tương lai ngời im ngẫm ngợi như nhà hiền triết, khiến cho cả nhà lo lắng, mỗi người tự chất vấn mình rằng, mình có sơ suất gì chẳng? Lâu lắm, ông đáp.

- Cả nhà cứ ăn. Tôi đủ rồi.

Chị học năm cuối đại học, tôi học lớp 12. Mỗi người còn một năm nữa là kết thúc chặng đường ngắn ngủi của mình. Tôi tính toán trường gì để thi. Còn chị? Chị tính toán bằng mọi giá phải ở lại Hà Nội. Mục đích của chị là lấy thầy Hùng. Thầy tuy già nhưng đương chức, chị là vợ nên sẽ được giữ lại bất luận điểm thi thế nào. Và cứ thế, nghiễm nhiên chị được ở lại Hà Nội. Chị nói:
- Ở đời, muốn tiến thân cần phải đánh đổi một cái.. gì đấy?- Nói về tương lai, chị là người thông minh và thực tế, chị hào hứng kể nốt- Lúc ấy còn gì bằng khi em đỗ đại học. Em sẽ có chị bên cạnh!

Năm sau điểm báo tốt nghiệp, bốn môn chị được bốn con năm. Ngày cưới chị, điều tôi chờ mong nhất cũng không thấy nói. Đứt rồi! Tôi đoán ngầm như vậy! Dự tính của chị đã hỏng. Với số điểm tốt nghiệp hai mươi chị không được xếp loại giỏi hay khá, để được dạy ở thị xã, thị trấn hay miền xuôi...

Những ngày hè còn lại không nhiều, nắng đã dịu đi, ve sầu bớt nỉ non nức nở. Tiếng kêu nhẹ nhàng trang trọng khiến lòng người phấp phỏng đón chờ mùa thu...Ba ra đồng, ông bó buộc bản thân với đồng ruộng không phải vì mùa gặt. Ông yêu cánh đồng! Nhiều hôm chẳng có việc gì ngoài đồng đâu nhưng ba vẫn ra để ngắm. Mẹ đi chợ, cũng như ba mẹ không bỏ buổi chợ nào. Mỗi người sinh ra hình như chỉ gắn với một việc gì đấy vừa là nghề vừa nghiệp...Còn hai chị em tôi ở nhà.

Chị Hạnh ra chợ mua đồ ăn sáng. Từ ngày về nghỉ hè, chị có thú vui mỗi sáng ra chợ một lần: Guốc cao mặc váy, đi lại nhún nhảy trước mặt người dân quê, nụ cười thương trực trên bờ môi thắm hồng khiến cho những người dân chân lấm tay bùn dè dặt, những chàng trai trước kia từng mon men tán tỉnh giờ nhìn chị cũng cảm thấy mình nhỏ nhoi, yếm thế. Đôi mắt chị, đôi mắt chơm chớp để ngỏ như đợi chờ ai?

Về nhà chị gọi:

- Hoàng dậy đi em. Dậy lấy chổi quét nhà.

- Chị!- Tôi ngưng ngưng- Chị từng chải quá.

Chị cười: Chàng "Thánh Gióng", em của chị. Đó mới là khí chất đàn ông!

Vừa ăn sáng, chị vừa kể:

- Hồi ra giêng, chuyển đi thực tập tốt nghiệp, chị đã chủ động đến với anh Hùng. Chị rủ anh đi chơi thật khuya rồi thuê phòng...

Chị ngừng lại, thoáng chốc gương mặt vui vẻ giờ biến mất?..Tôi tự nhủ chị của tôi? Làm điều đó phải là đàn ông, sao lại là chị nhỉ? Chị chủ động dần thân như con thiêu thân? Cho nên..

- Vào phòng chị đi tắm. Khi trở ra vẫn thấy "ông ấy" mặc nguyên si quần áo, mắt nhìn chăm chăm vào tờ giấy ghi nội qui phòng ngủ. "Anh thật là lắm cẩm"- Chị gất khế, và chị phải cười

tươi. Rồi chính tay chị cởi quần áo đẩy anh vào phòng tắm. Khi nghe tiếng nước chảy chị mới yên chí lên giường nằm. Chị nhắm mắt, hai tay bóp mạnh vào eo mình...

Anh Hùng trở ra. Anh định mặc lại quần áo. Lúc này chị mới nhìn rõ anh. Chiếc khăn quấn quanh bụng, người không có ngực.

Quay sang tôi chị nói:

- Em phải tập thể dục cho khoẻ mạnh nở nang, con gái thích con trai, trước hết đó là sự mạnh mẽ, thông minh, không cần đẹp trai: Đẹp chỉ là tính từ!

Chị kể tiếp câu chuyện.

Lại đây với em- chị vít cổ anh xuống, môi chị chạm vào môi anh. Môi anh khê chạm vào môi chị rồi giật ra như điện. Lạ lắm? Mấy năm yêu nhau, đó là lần đầu tiên gần gũi.

Em còn?

Không!- Chị đáp. Anh quay mặt bước đi mấy bước tựa người vào cửa sổ, châm thuốc hút?

Lúc ấy chị biết thế là hết. Chị chẳng trối được anh, cho dù... chị cười trong đau đớn vì bị từ chối.

- Nước chảy đá mòn! Tôi hơn hai mươi tuổi không còn nguyên vẹn nữa?

- Đứa nào? Ở trường này?- Anh gầy gầy.

- Không! Năm tôi mười sáu tuổi, với bạn học phổ thông.

Chị thành thật. Ông nghiêng răng:

- Cô là?..

- Tôi là!..

Chị run lên vì xúc phạm, chị tát vào mặt ông ấy!

Chị bật dậy, choàng chiếc áo vào người như một con điên chị lao xuống đường. Đêm đó chị lang thang. Thỉnh thoảng chị ngoái lại phía sau xem có anh ấy không? Không thấy! Chị hiểu, chị đã nhầm!..Thực sự lúc đó chị cảm thù...Mỗi bước đi trong đêm chị cảm thấy mình thật cô đơn, chị chờ mong có một người nào đó để được sẻ chia an ủi. Một thằng khốn nạn cũng được. Nhưng rất lạ- Chị cười gằn- Cuộc đời, đôi khi điều chờ mong không đến, điều bất chắc không ngờ, dù hai chỉ là một! Hơn hai tiếng đồng hồ, chị về phòng. Lúc ấy căn phòng chỉ còn lại đồ của chị!

Thời gian thực tập và thời gian sau đó ở trường để thi tốt nghiệp, chị đã gần gũi với rất nhiều đàn ông. Chị muốn xoá hình ảnh một người đàn ông bằng nhiều người đàn ông khác?..

Chị lặng im lắc đầu. Gương mặt, ánh mắt chị hiện lên sự ngao ngán..Chị kể tiếp:

Sau đây chị mới biết. Thầy Hùng thực lòng, là người rất quan trọng với chị. Quan trọng lắm!

Thầy cho chị rất nhiều, kể cả bi kịch...để chị hiểu và sống. Sau đó những tháng ngày còn lại thầy và chị luôn xa lánh nhau.

Chị lặng im chống tay lên trán, mắt nhìn xuống bàn. Mắt chị ngàu đỏ, hàng mi cong vút. Đôi mắt ấy vừa thực tại vừa xa xăm...Khơi dậy chiều sâu liên tưởng trong lòng chị:"Chị không có bố.

Chị bị bỏ rơi ngay từ lúc còn trong bụng mẹ. Mẹ đẻ chị để cho họ thấy? Chị là con của họ.

Nhưng bố chị có nhận chị đâu; mặc dù ông ấy ở gần đây và giàu có. Cũng may cho chị là được ba yêu thương coi như con đẻ của mình!"

...Nhận điểm tốt nghiệp, chị sửng hết người, bốn môn thi bốn con năm. Điểm đó như cái tát vào mặt chị, chị hiểu, họ cho điểm như vậy vì họ không muốn nhìn mặt mình thêm năm nữa. Họ muốn mình đi. Đi thật xa! Chị không oán trách, không thù hằn, không hờn giận. Điểm chác không là gì cả, ra trường đi dạy đều có mức lương như nhau! Nhưng trong lòng chị, chị luôn luôn dằn vặt tự hỏi mình. Rằng mình đã yêu và vẫn yêu. Yêu thật! Tình yêu làm cho người ta ngây thơ lắm. Em không thể hiểu mà chị cũng không thể hiểu được đâu! Anh ấy, chị chợt nhận ra; anh ấy như là mẫu người của chị.

Chị oà khóc, khóc chán chị lau nước mắt rồi cười. Tính tình của chị khó hiểu lắm: Có lẽ do học nhiều ư? Tâm hồn phức tạp ư?..Chị nắc nhe nhẹ:"Cũng may! Những ngày vừa qua chị được ở

gần em, gần ba mẹ. Người thân ruột thịt như tiếp thêm cho chị nghị lực ý chí... Có được như bây giờ chị vui lắm rồi".

Cuối hè nắng vàng hơn. Nắng phấp phồng gọi thu về trên lá. Tôi và chị rủ nhau ra đồng. Xen lẫn cánh đồng là những ao những hồ. Dưới ao hồ hoang hoải ấy; hoa sen, hoa súng, hoa bèo...mọc lên. Hoa nào cũng đẹp. Bây giờ hoa sen hoa súng bán được người ta trông coi. Chỉ còn bèo dập dềnh trên mặt nước, nổi nênh thân phận chẳng kẻ đoái hoài. Hoa bèo nở thành từng bông màu tím. Người quê tôi bảo: lá bèo cuống phình to tuy xấu còn lấy về cho lợn ăn, chứ hoa bèo vô duyên lắm! Nhưng riêng chị Hạnh, từ xưa chị đã thích hoa bèo? Chiều chị tôi lội xuống ao ngắt cho chị một bông. Như bản năng chị đưa lên mũi ngửi, chẳng biết hoa có thơm không mà mắt chị trở nên mơ mộng, tôi bâng khuâng tự hỏi: Có lẽ những người yêu văn...mắt đều mơ mộng như thế chăng. Nhìn thích lắm bởi lúc ấy đôi mắt rất có hồn...

Chị Hạnh ra Hà Nội lấy bằng. Tôi đi cùng chị. Lễ phát bằng đang diễn ra. Thầy Hùng tìm gặp. Thầy ốm yếu hom hem, khi cả ba người ra ngoài hành lang thầy khẽ nói:

- Hạnh à- Thầy ngập ngừng, hình như hơi khó diễn đạt- Hạnh cho tôi nói hơi dài một chút.

Chị bậm môi, gật:

- Tôi già rồi, già mắt rồi. Tôi có khuyết điểm. Tôi đòi hỏi ở em quá nhiều. Quá nhiều khiến cho em giận tôi?

- Em không oán trách đâu. Em cần được như vậy.

Thầy Hùng xúc động.

Lời giới thiệu tiết mục văn nghệ đan xen, cắt ngang. Chị Hạnh xin phép thầy để hát.

Thầy Hùng quay sang tôi hỏi bâng quơ vài câu. Tôi nhã nhặn trả lời thầy cho phải nề. Tiếng hát của chị hạnh cất lên...Cuối buổi, thầy Hùng gặp chị Hạnh thêm một lần nữa. Thầy hỏi:

- Em còn muốn ở lại Hà Nội không?

- Không, thầy ạ!- Chị lắc đầu, mắt chị đã rười rượi.- Sống ở thành phố biết đâu lại... khổ?

Chị oà khóc, vẫn bước đi.

Phụ đính :

Cơ bình dân

Tôi tên là Hồng, sinh ra ở vùng quê lúa. Mẹ tôi bị câm, không chồng. Không biết tôi sinh ra do sự khao khát hạnh phúc của bà hay một gã đi săn tìm khoái cảm mới bằng cách chiếm đoạt, hoặc là một cơn nhục dục của cả hai người? Tôi có ở đời là kết quả của tình yêu hay tội lỗi? Tất cả chỉ có mẹ tôi biết, mà bà bị câm, cho nên tôi chịu.

Từ nhỏ, tôi sống trong dè bủ, diều cợt, chọc ngoáy của thiên hạ. Chỉ biết lấy nước mắt an ủi. Mà người xung quanh cũng tệ. Họ cứ thích đàm tiếu bên cái sự thiệt thòi của người khác. Lớn lên, tôi thay đổi hẳn cách suy nghĩ: càng hiền lành, càng cam chịu là ngu. Muốn sống phải trở sừng mọc gạc, tức là phải đánh đá để cho thiên hạ biết.

Thói quen chửi lại, tạo nên tính cách đánh đá, ngoa ngoắt. Tính cách đưa đến số phận. Con gái trong làng mười sáu, mười bảy là có nơi có chốn. Còn tôi cứ trơ ra, thật chán đời!

Ở cùng làng, có một bà đi buôn chuyến trên Hà Nội. Bà nói: có một quán cơm bình dân cần người. Nếu tôi đồng ý thì lên làm cho người ta. Ăn tại đó, ngủ tại đó và cuối tháng lĩnh lương. Lương...lương ư! Cái từ vừa lạ, vừa thích. Lên Hà Nội ư? Còn gì bằng. Thật là mừng! Ra được khỏi lũy tre làng là sướng rồi!

*

Đêm tôi nằm cùng chị Sửu, người giúp việc từ lâu rồi ở quán này. Hai chị em nằm ngay cái gian bán hàng, dồn mấy cái bàn trải chiếu lên để ngủ. Mùi thức ăn còn ế, sực lên mũi. Mấy hôm đầu chưa quen, nôn nao khó chịu. Lũ chuột rúc rích suốt đêm. Chúng vừa đi kiếm ăn, vừa đi kiếm bạn tình. Nghĩ tới đó tôi lại khao khát, khao khát lắm lắm. Thương cho chị Sửu cô đơn, cô đơn đến tuổi này thì cô đơn suốt đời! Cùng một con người như nhau, phải cùng một khao khát như nhau nhưng sự bất hạnh lại khác nhau. Chị Sửu- cái tên gọi đau cả mồm- ông Báú chồng cô Chung vẫn hay nói thế. Chị nói:

- Em vào đây làm, quần áo mặc cẩn thận, nhớ kéo khoá, cài cúc cho tươm tất, kéo lại phật lòng bà chủ.

Tôi vâng. Tiếng "vâng" lẫn trong cái ngáp nghe như âm gió.

Chị vẫn nói tiếp, dường như chị không có ai để trò chuyện, nên có tôi chị nói hơi nhiều hay cái tuổi già không có chồng khó ngủ mà vậy.

- Con Thành, em biết không?

- Có- tôi đáp- cô Chung vẫn kể: "Nó làm ở đây và vừa mới về quê lấy chồng, sợ quá lúa hết thì rồi cũng giống như chị. Chôn vùi tuổi xuân ở đây".

Tôi nói như cướp lời. Nói xong mới thấy mình quá đáng, sợ chị tự ái, tôi giơ tay bịt mồm lặng im xem chị thế nào? Không, chị không tự ái. Chị chỉ thở dài rồi thôi. Có lẽ con người hiền lành quá, thật thà quá, cho nên làm mướn suốt đời. Xua tan bầu không khí im lặng, cất tiếng thở dài của chị, tôi tiếp:

- Con gái nhà quê mà đã bước chân ra thành thị kiếm ăn thì về quê lại càng không có cơ hội.

Trai nhà quê quan niệm gái ra thành phố là thế này, thế nọ, thế kia, xem như mất.

Chị cười, cái cười như diều cợt tôi còn khờ quá. Quê quá. Quê một cục, khiến cho tôi bực. Ý nghĩ trong tôi như dè bủ lại chị. Chị cũng nhà quê có khác gì. Tôi còn có hy vọng vào tương lai. Chứ chị gần bằng tuổi mẹ tôi mà chưa biết mùi đàn ông, lại còn điệu vật. Tôi ngòai bật dậy:

- Cười?...Chị cười cái gì?- Tôi đánh đá hỏi.

- Khờ quá, em khờ quá. Em gái của chị ạ

Chị vẫn điềm đạm khiến cho tôi phải lặng im.

- Con Thành bị đuổi, là do nó cầu thả trong ăn mặc, cúc trên cài xuống khuyết dưới để khe hở cho ông chủ liếc thấy, cứ dán mắt mãi vào. À...mà nó đang tuổi dậy thì, quần áo chẳng có. Vài bộ mang từ nhà quê đã cũ, sứt hết đường chỉ. Ông chủ thì thích, bà chủ thì ghét, rồi ghen, rồi đuổi nó. Ở đây đuổi biết bao nhiêu là đứa rồi? Vì ghen, vì vụng về...Cũng có đứa làm tốt nhà chủ cứ giữ rịt lương lại, thành thử muốn về nó cũng phải sinh ra chầy bừa.

Tôi cắt ngang lời chị:

- Hạng của em chắc là ông chủ không thèm nhìn đến

- Không ạ! Em liệu mà phòng thân.

- Em nghe nói có lần ông Báu cắt tóc đi tu.
 - Tu gì? Tu hú! Ông ta dọa như thế cho có đạo đức, cho mẹ vợ bớt ghen. Chứ mẹ ấy thì tu gì?
- *

Hàng ngày, buổi trưa là bận nhất, công việc cứ úi hụi lên. Cô chủ tôi có duyên lạ. Duyên bán hàng. Khách đến đông, gọi chồng gọi chéo. Nơi gọi thêm cơm, nơi gọi nước mắm, thịt, rau, xì dầu, ớt...linh tinh khiến tôi mẹ hết cả đầu. Khách giục, cô chủ gọi giọng lanh lảnh: "Con Hồng đâu rồi?"

Công việc cứ kéo dài đến hai giờ chiều mới được ăn cơm. Ông Báu sai tôi rót cốc bia. Ông chê tôi không biết rót. "Bia là phải có bọt". Mà rót trông như nước đá!". Rồi ông cầm cốc bia xoay xoay, nhay nháy con mắt cười khó hiểu? Tôi vừa bưng bát cơm. Ông hỏi: "Hồng, em đã biết đứng bếp chưa?". Tôi đáp: "cháu chưa". Cô Chung lờm lờm rồi nói: "Anh lạ, nó mới tí tuổi đầu thì xưng bằng chú chứ ỉ". Ông chủ không đáp lời, cười hi hi.

Cơm xong, tôi mang bát đĩa đi rửa. Ông chủ vẫn ngồi bên vại bia và mấy cái móng giò. Uống ít, không ăn, cứ nhìn tôi khó hiểu. Có tiếng kẹt ở phòng cô Chung. Ông quát tôi:

- Mà rửa cho cẩn thận, vỡ một cái là tao mất năm ngàn đấy.
- Không thấy có người ra, ông cười cười nhìn tôi. Lại có tiếng kẹt ở phòng cô Chung. Ông lại quát:
- Năm ngàn một cái đấy, mà rửa khéo vỡ.

Bực thật. Kiểu cách quát người của ông làm cho tôi bực thật. Năm ngàn một cái là cái gì. Giá mà ở nhà tôi cũng không thua, nhưng ở đây, tôi lép vế nên đành ngậm miệng. Thoáng trong lúc buồn bực tôi lại nhớ đến bà tôi. Người đàn bà quanh năm suốt đời mò cua, bắt ốc. Trước lúc ra đi có cầm tay tôi mà dặn rằng: "Không có tiền vừa hèn, vừa kém. Cháu nhớ lấy mà cố gắng làm giàu. Làm giàu lương thiện cháu nhé. Không ai giàu ba họ, không ai khó ba đời đâu cháu ơi". Rồi bà chết! Đám ma rất là buồn. Lại vào một buổi chiều đông mưa phùn ẩm đạm lại càng buồn hơn nữa! Buồn đến nẫu ruột đứt lòng!

*

Ban đêm đi ngủ, tôi không thích mặc coóc-xê. Đêm qua cởi ra, tôi giặt tất. Thành thử tôi phải mượn của chị Sửu. Vội vàng tôi lấy nhầm phải đồ của cô Chung thả ra. Nó rộng quá khiến hai vú cứ lủng lẳng như hai quả mướp. Cái áo vải ép trắng mặc lâu đã vàng. Coóc-xê đen bên trong lộ lộ. Ông chủ nhìn rồi cười tủm. Việc bận quá tôi không thể buông tay để thay cái khác.

Mấy đứa nhóc con cô Chung đi học hết. Suốt ngày chỉ có ba người đàn bà chạy trước mặt một người đàn ông. Chị Sửu gầy quắt queo, mái tóc quăn tự nhiên, nụ cười méo xệch. Khói than tổ ong hun làm da chị đen như cháy, nhìn mắt hửng. Cô Chung thì càng ngày càng lớn ngang. Mặc dù cô rất chịu dậy sớm đi bộ, nhảy dây, xăm mi mắt, tĩa lông mày, sơn móng tay chân. Vẫn không giữ được cái nhìn của ông chủ. Bóng bà vẫn không che rợp được tôi. Mắt ông đổ ròn về tôi, ừng ực. Ba người đàn bà cũng ba mùi khác nhau. Cô Chung mùi xà bông, nước hoa ngan ngát. Chị Sửu toàn mùi hành hoa, rau thơm. Còn tôi mùi nước rửa bát lẫn mùi xà bông lux.

Hôm nay cô chủ đi giả nợ cho một cái đèn xa nhà. Chị Sửu đi chùa Hà. Quán đóng cửa. Buồn quá, tôi xin đi Hồ Gươm. Ông nói: "Hồ Gươm cũng như cái ao quê đi làm gì". Muốn đi chơi loanh quanh vài phố lại sợ lạc, đành thôi. Tôi lên nhà mở tivi xem. Ông chủ xăng xái:

- Xem tivi à? Trời! Thôi bỏ, toàn những chương trình nhạt toẹt-Ông úp hai lòng bàn tay xoa xoa vào nhau, cười để chú mở video cho cháu xem.

Và ông mở video thật, rồi đi pha cà phê. Ông hỏi tôi uống gì. Tôi bảo không. Ông hỏi tôi và gạ tôi đến bốn năm lần. Tôi vẫn không. Pha xong, ông ngồi cạnh chỗ tôi để uống, mặc dù bàn ghế còn rộng thênh thang. Ông nhấp nhấp và nói:

- Hồng à! Cháu có cái tên thật đẹp, mà người cũng rất đẹp, thích thật.

Tôi đáp:

- Thích gì! Hồng nhan bạc phận chứ thích gì!

- Cháu khờ lắm cháu ạ. Bây giờ là hồng nhan là... "bạc triệu" cháu ơi. Hô hô hô....

Ông cười rồi đặt tay lên đùi tôi xoa nắn rồi vuốt nhẹ. Trong tôi như có một dòng điện chạy xuyên suốt, tê dại. Cảm giác bất lực buông xuôi lan toả, đầu tôi quay cuồng...Không lẽ mình lại buông xuôi cho lão ta? Lẽ nào tôi lại lặp lại kiếp đàn bà giống như mẹ tôi lần nữa? Không được! Tôi vùng dậy và quát vào mặt lão:

- Không được, vợ ông đấy, ông chưa chán à?

Hàng rìa rung rung, cặp mắt có vẻ tử tế, nuối tiếc cầu xin. Ông nói:

Vợ...vợ anh? À vợ anh, vợ anh cũng như cơm bình dân ấy mà. Anh thích em bởi em là cơm tấm, cơm làng tôi, cơm hoa sen...cơm nhà hàng. Ô hô hô.

Tôi vội vàng chạy ra ngoài đường, sang quán nước chè, tôi nhặt hộ rau cùng với bà cụ.

*

Tôi vẫn bình thản ở lại làm việc, bởi chưa có gì xảy ra. Mà cũng không có ai quá ngu đem đầu chuyện với cô chủ. Lại nữa, làm ở đây gấp mấy lần ở quê làm ruộng, nên tôi vẫn ở.

Thỉnh thoảng trong giấc mơ tôi lại thấy ông Bá. Ông vừa đe nẹt dỗ dành lại vừa nịnh nọt tôi, hôn hít sờ soạng lên những chỗ kín đáo. Mùi mồ hôi, mùi nước bọt nồng nồng. Người tôi không mảnh vải, chân tay ngoi ngóp bất lực. Cuối mỗi giấc mơ là cô Chung xuất hiện giữ tợn, cầm gậy phang tới tấp vào đầu, vào mặt, vào người tôi. Miệng đầy nghiến chửi rửa thậm tệ ...

Tối nay, tôi đang cúi vắn máy nước để rửa bát. Ông Bá từ trong hàng đi ra, tay véo vào hông tôi thô tục không biết lần thứ bao nhiêu rồi. Tôi vứt bát đĩa ra đó, chạy vào trong quán. Ông Bá cũng bước luôn vào tay cầm khăn mặt ướt lau lau. Tôi sáng giọng:

- Làm ở đây không chỉ đổ mồ hôi nước mắt mà còn sây xước cả người.

Chị Sừ quay lại hỏi tôi:

- Có chuyện gì vậy em?

Ông chủ quát:

- Con Hồng, mày im cái mồm đi. Mày không nói cũng không ai bảo mày câm cả.

Tôi đáp:

- Không nói người ta lại cho là ngu.

Cô Chung lườm, tôi im lặng. Tất cả im lặng.

*

Đêm hôm đó, tôi nghe rì rầm ở phòng cô Chung. Sáng hôm sau, cô thanh toán tiền công cho tôi về quê. Chị Sừ tiễn tôi một đoạn. Khi chuẩn bị chia tay chị nói:

- Em có muốn đi làm ở một nhà khác không?

Tôi nhìn chị giây lát rồi gật đầu. Chị dẫn tôi vòng vèo qua một vài phố nữa rồi vào trong một gia đình. Gia đình này đang cần người giúp việc.

R ối n ướ c

Tôi không hợp với cha.

Lớn lên thấy mình không hợp với các anh, các chị.

Thư anh Mùa gửi. Anh viết: Chú Mỡ. Anh mới đi Hà Nội về. Trên ấy có "cái" kịch múa rối nước. Mấy con rối đeo bằng gỗ thả vào nước, người đứng phía sau giật dây cũng ra bài ra vở. Hay. Chú về quê chơi. Anh em mình gặp nhau một bữa. Anh em có gì thì bỏ qua đi. Chú cứ biên biệt mất tâm.

Về đi nhé.
Anh của chú. Mùa!
Tôi nghĩ ngợi.

Từ ngày thoát ly, tôi ít về quê. Xa lâu thành quen. Lần này, đến sáu năm mới về lại. Sáu năm, một khoảng thời gian không dài nhưng cũng không ngắn. Trong đời người được mấy cái sáu năm?

Quê tôi giờ đây đã khác. Nhà tranh vách đất ít đi, nhưng thế vào đấy không phải là những cơ ngơi hoàn chỉnh: nhà bằng dang dở, chấp vá; nhà xây tạm bợ, hở hang. Điều đó cũng dễ hiểu bởi cách làm của người quê tôi còn con nên mọi biến đổi không phải là sự cất cánh bay lên mà chỉ là chuyển cảnh bước đoạn... Nhưng thôi, đó là chuyện của xóm làng. Tôi về quê là để thăm anh em trong nhà. Và, nhân tiện tìm kiếm một vài điển hình làm kinh tế giỏi cho bút ký định viết: "Lối đi ngay dưới chân mình".

Xe ca đở bến đứng giờ làm buổi chiều, thị trấn hơi vắng. Hai bên đường những nhà cao tầng mọc lên chen chúc với những nhà cấp bốn. Cảnh tượng giàu nghèo mất cân đối. Trước quầy bán đồ điện tử là hàng mía, bã mía chất đống vương vãi, ruồi nhặng bay xanh rợn. Tiệm trang điểm cô dâu bên cạnh quán cháo lòng, tiệm làm đầu cạnh lò mổ lợn. Hiệu chụp ảnh kiêm xay bột gia súc, bán giống, bán tinh lợn. Vài cái ao hoang, rác bẩn lênh bênh, mùi thối thốc vào mũi. Đến cổng nhà anh Mùa, tôi hết sức ngạc nhiên. Dù được biết qua thư và từ người quê ra, nhưng khi tận mắt vẫn là điều mới lạ! Nhà tầng ốp đá, tường cao cổng kín, cửa sắt có khoá. Qua khe cửa song sắt tôi nhìn vào, cây cảnh bày hai bên lối đi, các chậu cây thiếu kinh nghiệm chăm sóc đang tàn tạ, lá úa vàng, cành lả tả. Chị Đỗ nghe tiếng gọi, mặt hoan hỉ, lạch bạch chạy ra. Mới xem qua cũng biết chị đang mắc bệnh còi xương thừa thịt - một thứ bệnh quái y của những người tự dựng nhà rồi. Chiếc váy loà xoà những ly chồng chất lên nhau, giống đồ mua lại của người khác. Chật ních! Chị phải mở rộng cặp. Đường may vụng về của một thợ vườn trong thị trấn. Trông xiêm y, nếu người lạ họ nghĩ chị là con hầu con sen, ai biết được đây là bà chủ. Cái mũi bạnh bẹt co giãn tự nhiên. Trên gương mặt, sự mãn nguyện đầy đã đã hiện ra... Chẳng biết phép tiên nào đưa người đàn bà chỉ biết đứng bên chuồng lợn, chuồng gà, cạnh đồng phân, bên thửa ruộng, suốt ngày túi bụi với rau, cám, chuối bèo - mùi bùn hôi xông xộc; mà giờ, nước hoa thoang thoang chủ một biệt thự sang trọng, trông tây tây. Chị reo lên:

- Ôi chú! Chú Mỡ!...

Tiếng reo to, nhưng vương mỡ cổ nên tịt ngắc trong họng. Nghe cứ âm âm, lạch lạch...

- Ôi! Chú Mỡ, quý hoá quá.

- Rõ!

Tôi chặc lưỡi, nay lại thêm cái giọng xa xôi. Giàu có nên lời ăn tiếng nói có vành có mỡ, vật chất thay đổi ý thức chị tôi! Chẳng bù cho mấy năm trước, mỗi khi thấy tôi, anh chị hay dùng từ vác mặt với mò về.

- Từ ngày anh chị làm nhà mới, đến nay chú mới về.

- Em bận lắm, anh chị tha lỗi cho em.

- Không! Lỗi làm gì, chú về là mừng rồi - Chị dừng lại nhìn tôi giây lát rồi tiếp - Chú trông nhà mới có xịn không?

- Xịn!

Chị mở mấy vòng xích, tôi bước vào, chị lại tiếp tục quán lại. Thấy người, gà tan tác, bay nhảy loạn xạ, kêu quang quác. Phân gà vịt vương vãi lên các bông hoa chậu kiểng, lông gà dất lên những tầng cây si, hòn non bộ bị một bát kẹ lúa choán ngập.

Quay lưng lại với vườn hoa là một ngôi nhà cấp bốn, mái ngói đen xỉ, điểm những viên ngói đỏ chót mới thay, trông giống một chiếc áo vá vụng. Tường, rêu chết đen thui, từng tầng hồ rơi lộ

những viên gạch non pha màu vàng ệch loang lổ xuống dưới. Cửa sổ sơn xanh niêm yết một hàng đinh, lâu rồi, nên đinh đã gỉ. Cảnh nhà cho biết hai chủ không ưa gì nhau. Bên này một nhà ngoảnh mặt ra đường bên kia nhà con, nếp cũ, xây xung quanh, trong dựng gỗ. Thấy tôi nhìn lâu lâu chị, Đỗ châm chọc:

-Nhìn làm gì cái nhà ông ấy. Ngu bỏ mẹ ! Hồi tôi mang quà sang biếu xin cho con Thơm lên ít điểm để được tiên tiến. Thế mà vợ chồng lão ta cứ khăng khăng từ chối, “dân không thức thời”. Làm cho anh Mùa tuột mất số tiền thưởng cho gia đình có con học khá. Nhà này mất tờ giấy gia đình Văn hoá. Tôi định sửa lại lời chị là tấm Bằng khen cho bạn đọc hiểu nhưng thôi. Tôi biết về đây sẽ được nghe khối chuyện của anh chị kể. Những chuyện “khôn khôn” và “dại dại”. Tôi đặt chân lên kệ, con chó Tây xích ở hè sửa ông ổng. Chị quát chó. Nghe tiếng chủ, con chó nằm im.

Nhà mát lạnh như kem. Gạch men Trung Quốc lát nền bóng loáng, bộ sa lông đệm da, bàn kính. Hai bên bàn để hai cái xô tiện cho người hút thuốc Lào xì sái. Thoáng nhận xét, gia chủ là người tính toán cẩn thận. Ba cái tủ chiếm ba mặt trong phòng. Tủ đứng có gương dài soi toàn thân, tủ tường có gương soi nửa người trên. Trong tủ, những ô ngăn kính được bày biện nào là vỏ kem vinamilk, vỏ nước giải khát yo-mots và những cây cảnh nhựa. Trông tức cười. Chiếc tủ ly không kém phần đình đám, đặt một cây san hô, hai bộ sừng sơn dương và một bộ lông cáo nhồi bông. Xem ra, rùng vàng biển bạc anh có tất. Bốn bức tranh Xuân, Hạ, Thu, Đông chia làm đôi treo hai bên, giữa là một bức tranh ăn của Thái. Bức tranh chụp một con gà khoả thân mất đầu và hai chân. Gà mổ phanh bụng nằm úp trên đĩa rau xanh. Hai con cua và hai con tôm nằm trên hai đĩa. Một loài cút lộn lên đầu, một loài bò ngang được anh đưa lên làm tranh thờ tiên tổ. Ba cái nóc tủ là ba cái bàn thờ. Mỗi bàn có đến vài bát hương, chân nhang cắm chặt. Thấy tôi nhìn lâu, chị thể thọt:

- Tranh của anh Vụ mua cho đấy. Anh mua hai cái, một treo ở nhà, một cho vợ chồng tôi. Đẹp ! Hợp cảnh phải không chú ?

- Phải !

Chị tiếp: “Hồi làm nhà xong. Anh Mùa tính là mời khách đến khánh thành luôn nhưng anh Vụ nhấn bảo đừng vội. Anh nói có mấy xã trong huyện sắp chia. Chờ chia xong hãy mở. Khiếp quá, vợ chồng tôi phải hoãn lại chờ trong ba tháng mới làm được! Hôm đó khách của anh Mùa, khách của anh Vụ, số tiền mừng nhà mới gần đủ số tiền xây nhà”.

Tôi vờ vai trên ghế, ngáp một cái cho tỉnh táo rồi ra sau rửa mặt. Chị đi theo, vừa làm người phục vụ khăn chậu, vừa giới thiệu đồ đạc tử mỹ như hương dẫn viên trong bảo tàng. Chị giới thiệu từng đồ vật mà chủ của nó đem đến biếu tặng. Theo như lời chị thì thứ nào cũng “xịn”. Tôi ngấm ngội, khen:

- Tài thật.

Chị dừng lại. Vì lời khen của tôi, gương mặt trở lên bừng sáng. Chị cười tít cả mắt, mọi nét gò ghề vỡ oà, gương mặt phẳng lì những vòng tròn toả lan như cối hồ đánh loăng. Bất giác tôi nhìn mà tự hỏi: “Chị của tôi đâu?”

Khi tôi cúi mặt xuống bề nước thì được nghe câu nói bực bõ của chị. Chị nói gằn gắt:

- Chú Mỡ tính coi, anh làm chủ tịch huyện, em làm chủ tịch xã được rồi. Đảng này chú Được cứ mỗi lần lên chơi lại nằn nèo anh Mùa cân nhắc cân nhắc. Cân nhắc lên huyện? Thật khó chịu. Mặt chị lại ra vẻ đăm chiêu đau đớn, bi hài? Như chồng chị mới làm được ở huyện ! Mà các anh em nhà tôi cũng lạ, học hành chẳng ra gì cứ đòi làm “ông nọ bà kia”...

Nét mặt chị dần dần ra tươi tỉnh trở lại.

- À, tôi quên mất tôi phải ra chợ mua đồ ăn về nấu một bữa ngon ngon cho hai anh em gặp mặt.

Chị cẩn thận ra đi không quên khoá cổng. Tôi lên giường nằm.

Chị đi chợ về được một lát thì có tiếng xe máy xình xịch ngoài cổng. Chị lạnh lạnh gọi tôi trên lầu:

- Chú Mỡ ơi ! Anh về ! Anh đã về

Tôi bật dậy như chiếc lò xo, muốn ra để xem bề ngoài của ông anh sau nhiều năm không gặp. Anh cũng như bao vị xếp khác không lẫn vào đâu được: complet, cà vạt. Bộ comple của anh trông rất buồn cười, tỉnh lẻ. Hai ống gậy vênh về một phía như biểu tượng của môn chạy điền kinh ở trong các thể vận hội, hoặc là biển hiệu đường của ngành giao thông. Anh cười lộ những chiếc răng nửa trắng nửa vàng suộm vì khói thuốc. Và trong cái cơ thể của anh nó phình phình tràn trề dư thừa nhiều phần bụng. Anh bước lên cái hè nhà anh mà trông anh ngỡ ngàng!...

- Chú về lần này rất hợp lý.

Anh bắt tay và nói. Tôi phân vân ?

Chị pha trà và bộc lộ niềm tự hào - chú thấy anh chú có tài không - anh xen luôn vào lời chị - làm việc căng thẳng đầu đầu quá. Những thông tư chỉ thị của Trung Ương, của tỉnh đưa về. Anh là chủ tịch phải đứng mũi chịu sào, phải kiện toàn, chỉ đạo rèn rẹt, quán triệt đến nơi đến chốn, kế hoạch cứ phải đạt trên trăm phần trăm... Nói xong mặt anh hân hoan. Vừa như cười, vừa như mãn nguyện hãnh diện. Trông nó cứ rung chuyển từng khu một, hơn hờ lan sang cả mặt chị. Cả hai gương mặt ngời ngời hạnh phúc. Rồi anh dừng lại nghiêm trang nét mặt nói điều quan trọng:

- Tôi có ý tưởng này chưa nói với ai. Thực lòng từ lâu đến nay ở mảnh đất này, tôi không phục ai hết cả. Giờ có chú về. Chú là người học nhiều hiểu rộng, chú cũng là người đầu tiên anh thổ lộ.

Như đang đứng trước một cuộc họp cực kỳ quan trọng. Anh e hèm vài cái cho đỡ tắc họng, tay phác vào không khí.

- Người ta biết đến nước Pháp vì có tháp Ép phen, Trung Quốc có Vạn Lý trường thành và Mỹ có Nữ Thần tự do. Nên tôi cũng muốn cho họ biết đến quê mình có nhiều sang trọng: nhà một tầng, hai tầng, ba tầng... Mà chú đã biết cha ông ta có câu "Một năm làm nhà 3 năm giả nợ". Vậy thì tại sao chúng ta không làm nhà nhỉ. Cứ làm nhà, cứ vay Ngân hàng mà làm. Ngân hàng cũng nên mở rộng qui cách cho vay kiểu này. Ai chứ dân ở đây tôi hiểu lắm. Có một cái nhà mới mọc lên họ đến ăn mừng à: một ngày, hai ngày, ba ngày. Hôm nay người quê, mai huyện, kia tỉnh...Thôi thì số tiền đó cũng được hời hời rồi. Cộng với 3 năm nữa dư thừa trả nợ. Chứ cứ để cho họ tự tích góp tự lo liệu? Ôi chao lâu lắm!

Anh vừa dứt lời chị tiếp luôn:

- Anh em nhà chú học nhiều, hiểu nhiều. Còn tôi chả được học mấy. Nhưng sống với anh của chú tôi khôn ra và tôi mạo muội nghĩ rằng có "an cư mới lạc nghiệp", cứ có nhà có cửa ắt giàu sang.

Anh chị nói dài nói nhiều quá, tôi nghe mơ màng, tai nọ bỏ tai kia, nên đành gật - Vâng ! Phải đấy.

Cơm nước xong anh La mệt đi nằm. Tôi xem chương trình thời sự. Chị ngồi bên kể chuyện: "Anh của chú ngủ sớm quen rồi. Chả hôm nào anh xem ti vi. Mua ti vi là để cho thằng Thu với con Thơm xem bông hoa nở", hoạ hoàn lắm anh ấy mới xem được một đoạn phim. Tối đến là muốn ôm khư khư lấy vợ, chả bù cho chú, thanh niên có khác. À !... Mà chú lấy vợ đi thôi. Lấy vợ quê mình cũng được. Gớm con gái quê mình ối đứa xinh, làm ăn bén ngọt phết. Chú còn nhớ cô Nành không ?- Tôi bâng khuâng ?- Cô Nành ở dưới xóm ấy, dạo này cũng làm ở huyện. Khiếp vàng đó đeo lưng lủng ở tai ở tay, cổ đeo mấy cái kiềng. Chú ngồi uống nước một mình, để tôi đi rủ cô ấy sang chơi.

Chị nói dai, nói nhiều như cái đầu từ vượt. Nói không biết chán. Tôi cũng âm ừ cho chị đi. À, mà tôi cũng muốn xem gương mặt của cô Nành ra sao. Cô Nành ngày xưa tôi không quên được vác chổi quét gầm giường chị đâu lúc hai giờ, sáng đêm tân hôn. Chị đi được một lát, tôi

cũng chả còn hứng thú để xem. Tất ti vi, tôi thả hồn theo khói thuốc, từng lọn khói quán quện bay bay. Đầu óc lâng lâng mù tịt, những việc toan tính trước khi về quê tan biến dần...

Sáng hôm sau, dậy. Tôi ngồi xem anh Mùa cạo râu. Anh có tật hay cạo tóc ở trán. Cạo lâu ngày làm cho nó hơi hói. Anh đứng trước gương, nghiêng ngửa, xoắn xoay điệu dàng như con cua đương lột; dù gì thì cái vỏ mới kia cũng vẫn là hình hài của con cua. Động tác của anh gợi cho tôi nhớ về một thửa thơ ấu. Năm đó tôi theo anh đi đánh cá ở cánh đồng vào một mùa mưa. Anh úp được con cá gáy đưa tôi cầm bỏ giỏ. Bỏ giỏ rồi anh vẫn sợ mất, một bờ ruộng nhỏ bé anh không thể đập chết con cá được. Anh đưa đầu cá vào miệng cắn nát toét. Mồm máu, mùi tanh tươi. Ngày đó tôi trộm nghĩ suốt đời anh chỉ là thằng úp nơm úp đó, sống quanh quẩn trong làng. Ngờ đâu con vịt bay lên mà đôi lúc lại làm tưởng mình là thiên nga. Từ chỗ thoát nạn mù chữ, anh đi học trung cấp, trở về huyện, với cách làm mẫn cán anh được cử đi học tại chức! Giờ thì lãnh đạo huyện?... Sau một hồi chuẩn bị. Anh dẫn tôi đến gặp các vị chức sắc trong huyện.

Việc đầu tiên là tôi phải ăn sáng. Một vị nói - ở đây có thói quen là đưa nhau ra quán. Anh cũng thế. Chúng tôi vào một quán cháo lòng, tiết canh. Giữa tầng hơi nước bốc lên từ những bát cháo nóng, anh giới thiệu các vị trong ban lãnh đạo của huyện để cho tôi làm quen. Hình ảnh các vị mờ mờ nhạt nhạt lại còn lấp lách bởi những hành hoa rau thơm...

Gắng mãi mà không hết, tôi dừng lại ở nửa bát.

Một vị cắn ngang củ hành nhai nhồm nhoàm. Nước bọt bắn ra tứ tung vẫn lên mùi khó chịu. Vị ấy nói: " Trong bụng của chúng tôi mỗi thằng chứa một đoạn rất giống nhau. Đó là đoạn ruột?" - Tất cả trong quán cháo cùng cười rộ.

Bảy giờ ba mươi đã có mặt đầy đủ. Tám giờ thì vào cuộc họp. Cô Nành lách người đi ra. Tôi hơi phân vân? Vị nào cũng hân hoan mừng rỡ. Ai cũng muốn để lại một cử chỉ, để trong bài viết của tôi có hình ảnh đẹp về họ. Báo cáo tôi ghi tóm lược; dân số, an ninh, quốc phòng, điện đường, trường, trạm... Ba cuộc cách mạng. Cô Nành thông báo đã đặt tiệc ở quán.

Đây là câu chuyện tôi nhớ và ghi lại ngoài quán ăn.

Nâng li chúc tụng. Anh Mùa nói: Kính thưa quý vị. Bữa tiệc hôm nay rất là đặc biệt, đặc biệt lắm, đặc biệt ở đây là có chú Mỡ chú em tôi. Chú Mỡ là nhà văn, nhà báo ở trung ương về. Nào mời quý vị cạn chén thứ nhất. Mọi người dô lên một tiếng và cùng cạn. Anh Mùa nói tiếp: "Cuộc đời như vó câu qua cửa sổ. Tôi nhớ ngày xưa chẵn trâu. Chẵn trâu khổ lắm. Ai bảo chẵn trâu là khổ, tôi chẵn em còn khổ hơn nhiều. Tất cả những người trong quán cùng cười dô lên hết như phiên bản Gặp nhau cuối tuần.

Anh vỗ vào vai tôi, nói tiếp. "Ngày xưa tôi và chú Mỡ đây cùng ra đồng bắt cá, bây giờ thằng em tôi nó là chú em tôi". Nó giỏi lắm. Nó viết lên tờ giấy thành ra chữ ra câu bài bản cho người ta đọc. Nó thâm canh bằng 29 chữ cái. Còn tôi, tôi viết trên cánh đồng hôm nay, cánh đồng 50 triệu.

Anh vòng tròn tay trên đầu.

Một người ngồi bên cạnh rí vào tai tôi. Anh Mùa nói năng dân dã mà hay phết. Tôi á. Tôi cũng đi sinh hoạt nhiều nơi rồi nhưng tôi chưa thấy ở đâu có ai nói dân dã mà hay như anh Mùa quạ ta. Rồi người đàn ông ấy như không muốn nói cho riêng mình tôi nghe mà đứng dậy leo lên: "Kính thưa quý vị! Hôm nay có chú Mỡ là em của anh Mùa, có anh Mùa là anh chú Mỡ cả hai anh em đều là bậc tri giả, anh minh. Kinh tế trên thế giới đang bước vào nền kinh tế tri thức, ở ta cũng vậy. Ta đã làm, đang làm và sẽ làm. Làm những gì ư. Tiện thể tôi cầm theo báo cáo mà ban nãy chưa kịp đọc trong cuộc họp, tiện thể đây tôi xin trích đọc một vài con số để chứng minh cho điều trên.

Anh Mùa khoát tay, tôi không hiểu là anh ra lệnh cho chánh văn phòng ngồi xuống hay là cho những người đang cười kia im đi. Điều đó chỉ có những người làm việc với anh mới hiểu được ý anh giống như một phụ tá hiểu được ý bác sĩ trong ca mổ. Chánh văn phòng chuyền báo cáo cho anh Mùa và ngồi xuống. Anh Mùa đọc: Huyện mình một trăm phần trăm các xã đã có sân đánh ten- nít, ở các thôn là khoảng ba mươi hay hơn gì đó những là... phần trăm sân đánh ten- nít. Cho đến nay đã qui hoạch được ba khu công nghiệp. Khu công nghiệp A là. Khu công nghiệp B có nhiệm vụ chức năng là. Và khu công nghiệp C dành cho ưu tiên, vấn đề này còn phải đưa ra bàn bạc thảo luận nhiều, phải không các đồng chí? Khu công nghiệp A là khu công nghiệp do chính tay tôi phác thảo ra. Nhân đây tôi cũng xin kể hơi dài dòng một chút về khu công nghiệp này. Đó là một lần tôi đi công tác về đến đầu huyện, một quá tôi xuống cánh đồng. Đi xong tôi lắng tai nghe được tiếng rì rì, đó là tiếng máy.

Hỏi ra thì biết nơi ấy có xưởng cửa nhà ông Đành. Hỏi chi tiết thì biết. Đây là xưởng mộc đóng quan tài. Tôi cho rằng đây là cách làm ăn rất hay. Là con người sinh ra ai chả không có ngày chết. Ngày đó nhất định phải có áo quan, nghĩa tử là nghĩa tận mà. Như vậy là được quá rồi, mỗi người phải tiêu thụ một cái áo quan. Ngay lập tức tôi cho qui hoạch nơi này thành khu công nghiệp quan tài. Nguyên liệu tại chỗ, nhân lực tại chỗ, tiêu thụ tại chỗ, nếu thừa ta xuất khẩu! Sau đó đi thị sát thực tế lại phát hiện thêm phân xưởng sản xuất tiểu sành nhà ông Đạch. Đây cũng là sản phẩm không thể thiếu được đối với nhu cầu phục vụ con người trong giai đoạn cuối cùng. Lại một ý tưởng nữa nảy sinh trong đầu tôi. Khu công nghiệp B ra đời từ đó. Sản xuất tiêu thụ tại chỗ, nếu thừa ta xuất khẩu! Hiện tại đã qui hoạch xong, tường bao đã dựng, sân đã san phẳng, chỉ chờ các nhà đầu tư nhảy vào thế là thành công.

Lời anh Mùa vừa dứt, chánh văn phòng tiếp luôn. Nhân thể có chú Mỡ mới về chơi. Chú Mỡ vừa là khách nhưng cũng là người nhà, cũng từ quê hai vụ lúa mà đi ra. Chú ở trên trung Ương mười tay, mười mắt, quan hệ nhiều, nhìn xa trông rộng hơn. Tôi có một đề nghị này, chú mời đài truyền hình về làm cho huyện mình một cái phim đọc[1] trên ti vi ấy. Huyện mình mà lên ti vi thì quá được rồi. Báo cáo với các anh các chị, báo cáo với chú Mỡ là nhà báo nhà văn. Sắp tới đây, ven các khu công nghiệp là một loạt các viện mộc lên để phục vụ nếp sống và văn minh công nghiệp đấy.

Viện? Tôi phân vân? Các anh nói khiến tôi hoa mắt chóng mặt.

- À tôi quên mất. Chánh văn phòng nói- Tôi mới nhớ ra. Về nếp sống văn minh khu công nghiệp là chúng tôi đã chuẩn bị sẵn rồi. Ngoài một bộ phận dân cư ở đó là một loạt các dịch vụ ăn theo. Sẽ là có rất nhiều các viện. Viện tắm quất mát sa, viện làm đầu gội tóc, viện trang điểm cô dâu, viện ảnh áo cưới thời trang... Rồi các loại dịch vụ khác như cà phê vườn, ca ra ô kê...mộc lên từng bưng.

Câu chuyện được kéo dài ra rất lâu. Chiều đó xe đưa tôi đi một vòng trong huyện. Nhờ đi xe của chủ tịch nên đến đâu cũng được tiếp đón nồng nần. Không ngoa như lời chủ tịch nói, xã nào cũng có hoạt động văn hoá thể thao, làng văn hoá mộc lên nhiều như nấm sau mưa. Quả thật quê tôi có một bước tiến dài, tiến xa và tiến lên. Cánh đồng xanh xanh tầm mắt ngày xưa, đất loại một, nơi đầu nguồn nước thủy lợi. Ngày trước tôi còn nhớ, đất này là đất ưu tiên cho các gia đình chính sách. Bây giờ cánh đồng đã đi đâu, ruộng lúa đã đi đâu. Thế vào đây là một sân ten nít chình ình, trước cửa sân là mấy người đàn bà ngồi lê la, trước mặt là cái mẹt bày mấy gói bỏng ngô, lạc rang và thuốc lá. Kinh doanh một loại mặt hàng cạnh tranh nhau trong tình cảnh không có khách mua. Xa xa là cánh đồng mà ngày xưa sau mỗi mùa gặt, bọn tôi thường ra đồng đuổi nhau chạy chán chân không hết bây giờ thành khu qui hoạch công nghiệp. Có lẽ đây cũng là chiến lược mang tầm vĩ mô của huyện.

Cánh đồng 50 triệu nằm ở đâu.

Tôi rất phục anh tôi. Anh Mùa sinh ra là để làm những điều vĩ đại. Lâu nay tôi cứ đề cao sự học hành, là bằng cấp. Nhưng rồi học hành, bằng cấp cũng mua được, chức danh cũng chẳng khó gì. Thì ra tất cả cũng chỉ là cách làm. Làm như thế nào, làm ra sao và làm cho ai, trong khi làm nhất định có cái sai nhưng lý đúng là đã làm. Như vậy thì phục tài lãnh đạo của anh tôi quá còn gì.

Bữa tối, khác với cách suy nghĩ của tôi là giống y như bữa trưa. Tất cả ra quán. Không! Bữa tối được tổ chức tại nhà ăn của huyện. Tại đây bữa tiệc được bày ra như những báo cáo. Phòng văn hoá huyện cũng tới, ăn và nghe hát y như trên Hà Nội. Tôi vừa ăn vừa cảm thấy xấu hổ, lẩn lẩn trong túi áo ngực của mình rút cây bút bi đưa xuống túi quần. Tôi nhớ lại bức thư anh Mùa gửi cho tôi. Trên Hà Nội có cái “món” múa rối nước hay chú nhĩ. Không hiểu anh có thâm ý gì không? Múa rối thì cứ múa rối chứ cần gì đến nước.

Tối khuya mới về đến nhà anh Mùa, người tôi mệt, uể oải bởi bia rượu và những lời chúc tụng. Tôi đi nằm vẫn không bỏ thói quen cầm quyển sách, tờ báo. Tìm khắp nhà không được một quyển sách, không một tờ báo. Tôi thất mắc. Anh nói nói cười cười: “Mua cái xổ số còn có cơ may trúng thưởng”.

Nắng hanh vàng

Chiều, gió ù ù, mây đen nặng trĩu, sầm sùi rồi mưa rả rích suốt đêm. Cơn mưa kéo dài đến sáng ngày vẫn chưa tạnh. Tôi ngủ vùi trong chăn và giật mình tỉnh dậy bởi tiếng quát của bố.

“Chúng bay! Đưa cạo khoai, dưa hái rau, nấu cơm ăn”.

Tôi hé mắt nhìn ra thấy đùi bố gác lên đùi mẹ. Cơn gió thổi thốc qua phen liếp, đưa cái lạnh tràn vào. Chợt nghĩ, thế là mình sắp có thêm em nữa.

Tôi lồm cồm ra khỏi giường, xuống bếp. Anh cả và chị hai rậm rắp làm. Anh ba cười vô tư nhăn nhó như khoai cạo. Chị tư và anh năm, người ngồi trong xó cối, người bó gối trên mảnh chiếu rách. Anh ba bận chiếc quần lót rách xí xồn chạy di chạy lại cười hềnh hếch. Không biết trong nhà no hay đói. Mà kể ra, anh cũng vô tư, bởi anh đâu có đói. Anh là người thích nghi với khoai sắn, ăn no được. Còn tôi phải ứa nước mắt mới nuốt trôi được một miếng. Những lúc đó mẹ tôi chép miệng, thở dài “cùng một nhà ma chúng cũng khác nhau”.

Mùa mưa năm sau, mẹ tôi sinh em thứ chín. Bố đặt tên là Vượng. Không biết mẹ có đẻ thêm nữa không, chứ những cái tên bố đẻ ra, để đặt cho con là: Phú, Quý, Vinh, Hoa, Hoà, Thuận, Là, Thịnh, Vượng thì đã hết. Mỗi lần gọi tên con, người ở xã đến tường nhà tôi giàu lắm. Biết nỗi khổ này bà tôi bảo cứ gọi theo thứ tự là được.

Mẹ ở cũ được ba tháng thì đến mùa khô. Mẹ tôi bồng bé em đi đóng gạch thuê. Tôi xách giỏ đi theo để trông em cho mẹ. Con đường từ nhà đến xưởng gạch cách ra hàng chục cây số. Tiếng gió thổi qua hàng phi lao vi vút. Buồn thảm đạm! Gió hanh khô thổi quay quắt gốc rạ. Nước chảy chân ruộng trong veo, lạnh lẽo. Cỏ ốc mọc xanh rì rầm. Giữa cái nền bàng bạc của cánh đồng, một đàn cò trắng phau vượn cổ dài ngẫ nghện. Xa xa là cánh rừng. Người tiều phu nấu cơm, than vương vãi, gió thổi lửa bén lá khô cháy loang lổ.

Đi được một quãng đường thì chân mỏi. Tôi giải khuây bằng cách nhìn xuống dòng nước ven đường. Những con cua ôm bùn nằm im. Tôi thò tay khế bắt thường cứ bốn con mới có một con sống. Bất mãi cũng chán tay. Tôi lẩn ngẩn đưa lên mũi người. Thối hoác! Sát

gần hết bánh xà phòng mới đỡ mùi. ở được hơn tuần thì chị tư tới. Nước mắt chảy rã rượi, khóc vì nỗi cực nhọc phải bế em. Tôi thương chị lắm, nhưng hai tay tôi cũng bận rồi! Mẹ tôi mắng mỏ, chị gạt nước mắt ra về.

Gần tết cả nhà được sum họp, tôi thích thú được kẹo. Những chiếc kẹo vừa bóc giấy đã tan ra thành bột, bụi mốc trắng xoá. Đưa vào đầu lười chua chua.

Năm đó bà cũng về ăn tết. Một ngày bố và các anh chị đi vắng. Chỉ còn bà, mẹ và tôi với ba cái mũi dài. Đang chơi vui thì mẹ Thuyên tắt tườì chạy sang. Mẹ ới mẹ tôi giúp mẹ, gọi bà đỡ để cho em dâu mẹ. Bà tôi than thở nói:

- Gớm! ...Để gì mà nhiều thế...

Mẹ Thuyên phờn phơ nét mặt:

- áy! Để càng đông, càng sướng, lỡ các cụ có nằm xuống con cháu đến nhà mới đông đúc. Tha hồ chít khăn.

- Nhưng mà đông thế lũ trẻ học hành làm sao?

- Chẳng cần học cao. Biết chữ là được. Khỏi người có học mà họ bạc bẽo bỏ xứ. Quanh năm cứ biên biệt ở đâu không thấy.

Mẹ ra đi chỉ còn tôi với bà. Bà lại lẩm bẩm: “ở cái làng này nhà nào cũng lắm con. Nhà mẹ Mai Uyển đẻ mười một đứa, hai đứa cuối đặt là yến, Oanh.. Nhà ông Hoà đẻ mười, đứa cuối đặt là Nghĩa, Lý. Nhà cô Sương đẻ đứa thứ bảy đặt tên là Bình, đứa thứ tám đặt tên là Tính. Hầy dà, tám đứa con mà vẫn còn bình tĩnh...”

Tôi không thích nghe nhưng khi bà nói đến đó tôi cũng buồn cười. Sao họ không đặt tên là dứt bữa hay đói rách để ghi lại cái thời này...

Gia cảnh nhà tôi quanh năm rau, tứ mùa độn củ. Nhà tranh vách đất, mạng nhện giăng giăng trắng hoa cả mắt. Mảnh vườn quanh năm rau mọc, chẳng có hoa hòe gì mách bảo sự no ấm. Năm được mùa rau gánh gãy lặc lè, bán rẻ như cho. Năm mất mùa trông đất cũng cằn cỗi đá ong to bằng nắm tay lẫn lóc.

Anh cả lấy vợ đẻ ba đứa rồi mà vẫn chưa có bếp nấu. Vợ chồng con cái của anh chui rúc trong hai gian nhà tranh. Trong nhà chỉ có hai cái xoong đen sỉn đen sạm, vung to hơn nồi, nằm lẫn lóc nơi cái bếp bắc bằng ba cục đá. Mòng hóng xám đen, hết như ổ chuột. Giường làm bằng sạp tre, trên lót vạc nửa. Đặt đít vào là nghe tiếng kéo kẹt, ran rát, ta cảm cùng số phận. Trước nhà anh là khoảnh đất bạc phơ phếch có vài luống khoai, trụi. Vài đứa cháu lớn suốt ngày ngậm thìa mà bụng vẫn đói, trông chúng gầy guộc xanh xao. Vợ chồng anh hết lui cui dưới ruộng nước lại lên ruộng khô. Hết xuống sông mò cua, bắt ốc lại lên rừng chặt củi đốt than.

Cứ đến mỗi bữa bà tôi lại ăn sau. Nguyên cơ sau này tôi mới biết bà ăn rất ít, nhường phần mình cho mấy đứa con anh cả. Rồi một ngày bà ra đi như chiếc lá vàng trút xuống. Bà chết vì đói, xác bà khô queo quắt. Mặt bà bình thản như vừa trút đi gánh nặng cõi trần. Tin bà mất loang ra. Thím ba bưng mặt khóc từ nhà, vừa khóc, vừa chạy, thím vừa kể lể.

- ối! Bà ơi, là bà ơi! Hu..hu... Bà nuôi chồng mười ba năm, con nuôi bà mười tám năm.

Nay bà mới về nhà anh cả được vài năm. Bà đã ra đi...Quân mặt kiếp, quân chó người. Hạng bay ăn ở thế à?

Cứ thế thím bù lu bù loa. Làm như nhà tôi giết bà ấy. Tôi níu tay thím và bảo.

- Sao thím lại khóc như thế. – Thím vùng vằng nói. – Không, tao phải vạch áo cho người ta xem lưng mới được. ối bà ơi...

Thím xoã tóc bứt quần, xé áo. Miệng rống lên như con ngựa.

Con cháu nghèo nghẹn dất đến đầy nhà. Mẹ tôi sai chị hai nấu một nồi cơm đầy và một nồi canh mênh mông là nước, múc đến sưng tay. Đám ma bà xong, cha tôi bơ phờ rã rượi. Chưa được đầy tang bà thì ông cũng ra đi. Bầy con lít nhít trở thành mồ hôi. Chị hai có vài đám gấp ghé. Nhưng chị thương mẹ, chị ở nhà đỡ đàn giúp mẹ, nuôi em. Khi mọi người đã lớn, chị có thể đi được, thì chẳng còn ma nào nhìn đến. Chị cứ ở thế, già cỗi. Thế rồi chị theo một nhóm người đi Trung Quốc. Họ bảo sang đó lấy chồng Tàu, giàu lắm. Không biết có thật không mà nhiều năm không có tin tức gì.

Mảnh đất quê đã nghèo lại thiếu ruộng cày. Mỗi người chỉ được một sào. Ai khéo làm thì đủ ăn. Ai vụng thì đói. Đừng nghĩ chi đến làm giàu. Những tháng nông nhàn, họ kéo nhau lên rừng chặt củi, ra thành phố làm củu vụn. Anh ba nhà tôi theo một số người vào Tây Nguyên làm mướn. Các anh, các chị lần lượt ra đi. Tôi trở thành người lớn ở lại nhà giúp đỡ mẹ, suốt ngày trông ra, ngóng vào đến mù cả đầu.

*

Dẫu cuộc sống đói khổ là vậy mà lũ trẻ con làng tôi vẫn ra đời đều đặn, đứa nào cũng gây guộc ốm o. Mùa hè thì cháy khô khét vì nắng. Mùa đông thì bản như chó nằm trong tro. Suốt ngày chỉ chơi bời dất, canh rác rưởi. Tối lại chân tay không rửa bưng bát cơm ăn, rồi chui vào chăn nằm ngủ, bụng vênh lên, như bụng ếch ương, đít teo như quả vải héo, đôi mắt như hai hạt nhãn lúc nào cũng lòi ra trơ trơ nhìn đời. Làng tôi xưa kia thưa thớt, thế mà giờ đây đã ra một làng mới, lại thêm xóm mới, xóm tân rồi Hựu Tân...

Mái tranh nhà tôi mãi mà chưa thay được. Những cơn mưa râm rả rả rích cả vào nhà. Nước chảy tong tong xuống nền. Mấy mẹ con phải huy động xô, thùng, xoong, chậu...ra hứng. Sau mỗi đợt mưa mái nhà lại mọc xanh bời bời, những thứ cây gieo hạt nhờ gió. Lại một mùa khô đến. Cái mùa khô là mùa rét. Rét để người ta phô giàu có. Và rét làm lộ cái nghèo. Ngồi trong nhà rét cắt da, cắt thịt. Trông ra ngoài sân trời nắng vàng ảm áp. Cái nắng níu kéo người ta ra sưởi.

Anh ba ở trong miền Nam về, cả nhà phấn khởi. Anh kể huyền thuyên những chuyện ở núi rừng Tây Nguyên. ở đó với sức lực cơ bắp của anh cũng làm ra khối tiền. Anh nói: "Tiền nhiều nhưng xài hết. Đến ngày gần về mới dồn lại mua cái đài". Mẹ tôi thở dài: "Con đã vội vàng mua sắm, giá để tiền đó cho mẹ làm vốn". Tôi chêm vào: "Anh ba nhà mình chưa chín đã đỏ".

Bạn bè anh đến đông lắm. Anh mờ nhạc "rốc en ron". Nó đập uỳnh uỳnh. Mái tranh bay xào xạc xuống sân, tôi hươ chổi quét theo tiếng nhạc, vã mồ hôi. Bỗng nhiên mất điện. Tôi được nghỉ, liền chui vào gầm giường nhạt nửa rổ khai đem luộc.

Khoai chín, mẹ tôi bảo gọi anh xuống ăn. Tôi thẹn thùng nói rằng: "Anh ở trong Nam toàn xài với nhậu, chắc quên khoai rồi". Mẹ quát tôi và gọi anh xuống. Tôi cứ đinh ninh là mình đúng. Té ra mẹ đúng. Anh ăn khoai ngon lành, cứ trông cái kiểu ăn ấy thì anh không bỏ khoai được. Mà anh đang muốn ở lại tây Nguyên, nơi đó nhiều đất lắm. Anh sẽ đẻ nhiều con cho coi. Mẹ tôi lại con đàn cháu đống như bà hồi xưa.

... Anh ở nhà được hơn tháng thì đi. Có mỗi việc cho tôi đi mà ba mẹ con phải bàn đến nát sứt. Mẹ bán đàn gà, mấy con chó và đôi lợn, vừa đủ tiền vé. Khi tôi bước chân lên xe, mẹ tôi kéo vạt áo thấm nước mắt mà dặn rằng: "Chỉ có đất Tây Nguyên con mới kiếm được việc làm, vì nơi đó vẫn cầm dao, cầm cuốc..."./.

Mùa đông 1998

H ố i m u ộ n

Ba năm không thi đậu vào đại học. Năm nào cũng thế, chỉ thiếu một điểm hoặc nửa điểm. Nghe bọn bạn bảo: “chỉ cần một ít tiền làm đơn phúc khảo là được, tôi thử dài ậm ừ tiền đâu ra?” Thất bại nối nhau liên tiếp. Bạn bè đưa thi vào các giảng đường đại học, đưa thi xin đi lao động ở Đài Loan, Hàn Quốc...quần áo, giày dép bóng lộn. Còn tôi sống theo vòng quay: Sáng ra đầu làng chiều cuối làng. Giá tôi không học hết lớp 12 và lẻo đẻo mấy năm thi đại học, thì cũng như mẹ, suốt đời không ra khỏi cái làng mình. Thất bại sinh mặc cảm, chán, ghét. Bắt đầu từ những cái nhỏ nhặt nhất mang dáng dấp quê mùa. Chiếc giá vo gạo đan bằng tre tôi kê dao chặt đứt đôi bắt mẹ phải mua giá nhựa. Tôi cấm mẹ vò nước chè xanh vào ẩm tích, đem nó vào xó nhà, cất tiệt. Những thứ rau tập tàng nhà quê tôi cấm nốt, bằng cách đến bữa không ăn! Đến cả những chuyện ở thôn quê. Mấy ông bà già nói thì rõ nhiều, toàn là những chuyện cổ lỗ sĩ lặp đi lặp lại. Các cô gái nữa, cứ ăn mặc na ná nhau. Cả ba cô ra đường thì cả ba cô quần tím, năm cô thì cả năm cô cái áo ống tay bông, cứ như chị em một nhà được mẹ dẫn ra chợ mua. Con trai đến nhà nhau chơi thì cứ nem nếp cửa buồng, thò ra, thụt vào như rùa. Nhiều bữa gặp mẹ tôi gánh nặng, lại đỡ bà tận về nhà, tôi có nhìn họ cũng đỏ mặt vội vã quay đi...

Tất cả đều làm tôi chán, chán hết!

Tôi ghét ba tôi, một ông già cứ biến biệt trong quân ngũ chưa tính xin về hưu. Nếu ông về có khi tôi sẽ được ra thành phố học hành đến nơi đến chốn. Tôi bực với ông bực luôn với bà. Mẹ đang xem chương trình truyền hình quân đội, tôi quát: Nay mai ông về ông kể cho mà nghe.

Mẹ buồn tắt vô tuyến. Màn hình đen ngòm. Mẹ lẻo đẻo về giường nằm. Nhiều khi tôi đổ lỗi cho ba bằng các câu nói không đầu

- Con không đậu đại học cũng do ba !

Mẹ vẫn im lặng. Im lặng đến khó hiểu ! Tôi gán cho ông đủ thứ, nào là đang phải lòng cô cấp dưỡng, đầu bếp hay gái địa phương nơi công tác. Tất nhiên trong ý nghĩ thôi, tôi giữ lại không nói ra, sợ đó là cái danh giới cuối cùng giữa tình yêu, lòng thù hận hay là sự xúc phạm quá độc ác đối với mẹ. Mẹ vẫn cứ ngày đêm lo lắng cho tôi, cho ba. Bà bảo. Ba con về mà thấy con thế này thì buồn lắm! Tâm tư bà chỉ sợ ông buồn. Nhớ lại ngày nhỏ, tôi lấy làm tự hào về ba, thích thú nghe ba kể về các trận đánh hay những mảnh đất mà ba đã đi qua. Mong thư ba như cánh én mong mùa xuân về, thích ba về phép để kể chuyện. Rồi những khi ba con phải chia tay, lại bịn rịn. Ba ra đi để có thêm nhiều chuyện mới, chuyện của ba của đồng đội... Những câu chuyện giàu lòng nhân ái, cõi tâm hồn tôi chứa đựng có như cánh đồng chứa những mùa vàng . Bây giờ, nhiều lúc tôi vẫn tự hỏi mình vì sao..., và do ai đã cướp đoạt hết những chân trời trẻ thơ đẹp đẽ đó của tôi? Giá như tôi là thằng dốt đặc lại đi một nhè. Tôi bằng lòng với con dao cái cuốc làm bạn với ruộng đồng. Hoặc tôi giỏi hẳn để sớm thành đạt, nhà giàu hẳn để có vốn liếng mở tiệm nọ tiệm kia. Thậm chí nhà nghèo đói đứt bữa để cho tôi chạy ngược chạy xuôi. Đàng này mọi thứ đều dờ, đồ đạc dờ, cái nhà ngói dờ. Tất cả dờ như cuộc đời tôi vậy. Tôi còn liêu hơn là đem dờ xuống tất cả các bức tranh của ba tên khung ảnh, ảnh ông chụp cùng bạn bè. Lấp lên đó là các ảnh lịch chụp hình các cô gái, chàng trai hiện đại... Cho kín nhà, không còn chỗ hở.

Ngày tháng trôi qua, tôi sống phớt tất cả. Hai mẹ con sống trong một ngôi nhà mà luôn lánh nhau. Mẹ thì ngại tôi cáu gắt, tôi sợ tiếng thờ dài của mẹ.

Đêm nay lạ, mẹ không xem tivi như thường lệ. Mẹ ngồi khá lâu bên bàn... mãi mới nói.
- Tuần mai con ra ga đón ba! Ba con về, lần này về hẳn. Tôi không trả lời ngay mà ậm ừ:
- Đi được thì về được!
Mẹ tôi giận quá, quát lên:
- Con không đi thì thôi, không được xúc phạm đến ba con!
Mẹ buồn lắm, buồn lây cả sang tôi... Sớm hôm sau, bà lặc quặc ra đi.

Chiều đó, tôi về đến ngõ nhà, đã nghe thấy tiếng người cười nói râm ran. Tôi quay ra quán đầu làng làm xí rọ. Tôi muốn ngày đầu tiên ông bước chân về nhà ông phải đau khổ chứng kiến tôi hư hỏng. Nghĩa là ông phải đập phá chữ bới la hét. Ông phải cho tôi một bài học như với lính của ông... Đến lúc đó tôi sẽ bộc bạch những gì hẳn học trong lòng cho ông rõ. Toan tính ma mánh thế, lại một lần nữa tôi thất vọng. Ông chỉ nhìn tôi, buồn buồn ái ngại quay đi.

Ba bỏ hai ngày đi thăm các gia đình, đến ngày thứ ba, khi tôi ngủ dậy mặt trời đã chiếu những tia nắng gắt đến khó chịu. Ngồi trong nhà nhìn nắng mà sợ mình khô héo. Gác đầu lên cửa sổ, nơi mà bóng mát từ xa chưa bị nắng xâm chiếm, tôi nghe tiếng cuốc bỗ xuống mạnh và chắc trong vườn, trông ra là ba. Mồ hôi ướt đẫm cái áo cũ sờn, chốc chốc lại đưa cánh tay áo lên lau mồ hôi, lại cuốc tiếp.

Tôi nằm xuống giường.

– Kệ !

Trưa hôm đó ba lục tìm khắp các gian nhà, không biết ba tìm gì. Tôi cũng không muốn hỏi, tôi luôn tránh cái nhìn thẳng của ông, tránh luôn cả những tiếp xúc. Né tránh tất cả, hờ hững. Mẹ can.

- Con nên bảo ba, nắng nghỉ, mát làm, giữ sức khoẻ kéo vết thương lại tái phát. Con giúp ba cuốc hết mảnh vườn. Chả lâu đâu, chỉ vài ngày là xong.

Tôi dè bịu.

- Mảnh vườn đáng gì? Chiến tranh tàn khốc hơn nhiều.

- Con đừng có ăn nói thế. Nhìn ba làm!

Để xem...

Mãi một lúc lâu ba lôi ra chiếc ấm tích. Sực nhớ ra, tôi đã vứt nó ở xó nhà. Tôi quay mặt đi, đứng đưng như không. Ông lau chùi tráng rửa và chè xanh hãm mang ra vườn cho đỡ phải mất công vào nhà. Đôi lúc mệt ba vịn tay vào hành vải, dựa đầu vào cánh tay nhìn xa xăm buồn buồn mắt ngẩn lệ. Đến ngày thứ bảy tôi hỏi được một câu:

- Ba làm gì mà hi hục ở ngoài vườn “kỳ vậy”? – “ kỳ vậy”! Tôi cố ý dùng cái từ này vào để chỉ các công việc nặng nhọc của ba.

Ông thờ dài, đăm đăm nhìn tôi. Tôi tránh cái nhìn của ông, nhìn về góc trời cây cỏ, bộp chộp tình cảm hay sự ân hận. Mãi sau, ba mới nói, hẳn đã có một cuộc giảng xé tha thứ cho tôi.

- À. Ba cũng muốn mơ ước một cuộc sống giàu sang.

Trời ! Mơ ước hão ! Tôi nghĩ mà không dám nói ra. Cầm cái cuốc mà cũng nghĩ đến cái chuyện làm giàu.

- Ba định trồng cây gì?

- Cây ăn quả, trồng hoa và các cây cảnh. Ông giải thích- Thấy họ làm vườn thu hoạch cũng khá lắm con ạ.

Tôi lặng thinh chấm hết câu chuyện, đi nằm. Từ ngày về mới được mấy phút ba con thân mật, còn là ba ngồi thì tôi đi nằm, ba nằm thì tôi ngồi. Ba về được hơn tháng rồi mà cuộc sống của hai cha con vẫn nặng nề. Ba đăm đăm buồn. Tôi lại càng sinh ra lười nhác đến mức có cơm thì ăn, không thì nhịn, ngủ chán cảm quyền sách, Quá tam ba bận, tôi muốn đi thi thêm lần nữa.

Ánh nắng chói chang gắt lên lưng ba. Cái nắng hầm hập báo hiệu buổi chiều đông. Ba tôi vẫn nai lưng ra cuốc. Từng nhát cuốc dồn dập hơn, cái nắng như đuổi người vào nhà. Mẹ vẫn ngoài đồng. Tiếng cuốc vẫn cứ nhanh dần, phăm phập xuống mặt đất... Rồi tôi nghe như không phải tiếng cuốc nữa, một tiếng khô khốc đập vào đất. Âm thanh lạ lùng phập vào thính không, đầu tôi hoảng lên, tai ù ù. Tôi lao ra vườn. Chiếc áo ba mắc trên cây, người ông chỉ độc một cái quần cộc, da tím tái hầm hập, những vết sẹo bầm lại rớm máu. Ông nằm bất động trên bãi đất lổm chổm. Đôi mắt tôi giàn giụa. Tôi cố bức cho nhanh, nhưng cảm thấy như không bước nổi. Tôi thét lên trong niềm ân hận tội đố:
Ba ơi ba tha thứ cho con!

Đ i x a

Thôi học vì cạn tiền, tôi trở về quê. Nhà tôi có một ít ruộng, một ít vườn mà lại đông người, nên làm rất nhanh. Làm xong thì chơi. Suốt ngày đông dài ở đầu làng cuối xóm. Thật là chán! Với tôi, tuổi trẻ đã một lần ra đi dang dở, giờ về quê chỉ thấy cuộc sống đơn điệu, nghèo túng. Sang xuân ấm áp tôi bàn với mẹ: “Con ra thành phố kiếm việc làm, chứ ở làng kiểu này thì chán lắm”. Mẹ tôi chài đầu lên chiếc khăn nhung. Bà ngừng lại nghĩ ngợi giây lát rồi nói: “Ừ, phải đấy. Nhưng thư thư đã, để mẹ sang cậu Phu xem ngày nào tốt thì cho con đi. Đi đâu cũng phải có thầy. Không thầy đổ mày làm nên con ạ”. Hai ngày sau mẹ tôi tay nải đi sớm, khi về mẹ thở một cái thật dài, cười thạ tôi rồi nói. “Năm nay con đi là rất tốt. Cậu Phu bảo số con phải lập nghiệp ở phương xa mới giàu. Con đi, mẹ sẽ sang nhờ cậu kêu cầu phù hộ cho con”.

Tôi bước tàu khi bên ngoài là cơn mưa phùn của mùa xuân. Con tàu lăn bánh qua đoạn ray nối, lại gằn lên như tiếng nấc! Vẫn con tàu, vẫn đường ray nhưng sang một đoạn mới, qua một ga mới lại nổi tiếng một đoạn đường đã qua êm đềm. Tàu đến thành phố khi đêm đã khuya. Mặc dù có rất nhiều ánh đèn, nhưng đêm vẫn là đêm. Tôi chui vào nhà trọ. Trên nền gạch người nằm sấp hàng như vệt. Ngày hôm sau tôi lần mò ra chợ lao động. Trời ạ! Toàn những người là người.

Đen nhem đen nhem. Quần áo rách rưới, gương mặt hốc hác. Cũng như tôi, họ là những người nông dân quanh năm chân lấm tay bùn. Ở những vùng quê đất chật người đông, chuyên canh một loại cây lúa. Thời gian làm chẳng đáng bao nhiêu, ngược lại lúa chỉ cung cấp gạo ăn. Trong cuộc sống họ còn phải lo biết bao nhiêu thứ: nhà cửa, đồ dùng, thuốc men, đi học rồi còn lo tật bệnh, hiếu, hỉ... bao nhiêu thứ lo là bấy nhiêu thứ tiền. Nếu cứ đánh đu số phận mình với mùa gặt thì thật là phiêu lưu. Lúa đầy, chín sẵn ngoài đồng rồi đấy, nhưng đâu đã được cầm tay, chỉ cần một sự đồng lãnh của thời tiết là lụt lội sẽ cuốn trôi đi tất cả. Cảnh nhà neo đơn, con đông, mẹ già, vợ yếu, sinh kế bừa bầy, bản thân lại hay lam, hay làm, họ phải chấp nhận rời nhà để lại người thân sau lũy tre làng, lăn lóc thân mình trên đường phố. Nhận những công việc mà người thành phố ngại làm.

Thấy họ ăn mặc rách rưới, ngồ ở vỉa hè kẻ đi qua, người đi lại có “máu mặt” lại cho đó là sự nhục mạ đến cảnh quan phố phường. Hồ ngăn cách giàu nghèo là con sông hung hãn ngăn cách đôi bờ nông thôn thành thị. Bên này là những căn nhà còn rất đơn sơ với mảnh ruộng đám đất phải trồng những thứ cây ăn được. Bên kia là những cao ốc sang trọng, cây cối toàn là những cây cảnh được chăm sóc kỹ càng trong các chậu quý. Hai cảnh sáng tối, liền nhau trong cùng một cộng đồng...Thôi! Trốn nó về công viên mà ngồi cho xong chuyện.

Và tối tôi lại về nhà trọ ở ga ngủ tạm qua đêm. Ngày tôi lại ra chợ lao động, rồi lại bỏ đi. Tối lại về nhà trọ. Cái nhà trọ giờ này tôi cũng quen thuộc ít nhiều. Chỉ có ít người tỉnh xa buồn chuyến la ngủ một đêm. Sáng hôm sau lại vội vàng ra đi cho kịp chuyến tàu. Còn lại những người đêm

nào cũng ngủ. Mấy người chữa xe đạp lang thang vỉa hè. Mấy người bán nước, bán hàng rong trên tàu. Mấy người ăn mày. Ba bốn ông cụt chân, dầm bầy thằng đi giày khủng bố, quần gin, áo phông, trông hầm hố dữ tợn. Chắc là bọn ăn cướp. Xe ôm, xích lô, trẻ con đánh giày, mấy bà xách túi, mấy đồng cô xem bài tây, vợ chồng li dị. Mấy đứa con gái làm tiền và tôi. Tôi là một trí thức nửa vời. Nói chung là no mặt đủ đòn hội tụ.

Đêm nào cái nhà trọ này cũng chửi nhau. Nào là một đứa ăn mày bị mất cắp bọc tiền chửi xỉa vào một gã trông nhà trọ. Vài chị phò đi làm về khuya nói chuyện điếc tai. Vài thằng lên cơn điên tự nhiên hét toáng lên, vài đứa trẻ con giật mình tỉnh dậy ngỡ ngác hỏi mẹ nó: Ở đây là ở đâu? Rồi nó khóc đòi về.

Ngày mai hết tiền. Định làm gì đây? Hay là về? Tôi cũng không biết nữa? Quả là khi hết tiền cũng khó ngủ. Mân mê túi còn ít tiền lẻ liền ra quán nước chè. Ngồi bệt ở chiếu nơi góc nhà trọ. Chỗ mấy chị phò vãn ngủ, mua một điếu Vina và vài chén nước. Một mắt xanh mở đồ toét miệng nắm lấy tay tôi:

- Anh Hai mời em một điếu đi.

Tôi hást hàm:

- Thuốc đó, hút đi.

- Cám ơn.- Thị ngậm điếu thuốc, phì phèo vài hơi rồi hỏi: Anh Hai tên gì nhĩ- chẳng có thiện cảm nên tôi trả:

- Sang.

- Tỉnh nào?

- Tỉnh Bắc! Còn cô?

- Lan!

Tôi, thị và mụ già bán nước cùng cười. Tôi hỏi đùa tiếp.

- Cô có biết tên tất cả những người ở trong cái nhà trọ này không?

- Có chứ. Sao lại không. Tên họ đều là y-cờ-rách. Thị nghiêng nghiêng người, neho một con mắt rất “nghe”, hỏi tôi:

- Đã tìm được việc làm gì chưa?

Tôi chột dạ.

- Sao cô lại biết.

- Ô, ô hô. Em làm nghề đánh bóng mặt đường, lạ gì ?

Ngây thơ, tôi hỏi: Nghề đánh bóng mặt đường à ? Nghề gì mà là vậy ?

Nghề Cave.

Cave?

Vâng, ca hát ve vãn.

Cave ? Nghe Tây nhĩ ?

Rít một hơi thuốc thật sâu, ngửa mặt lên trời và nhả khói. Những độn khói tròn vo, rồi thị nói:

- Ô, cũng đổi tên gọi cho nó về vang cái nghề.

Cắt ngang câu chuyện của chúng tôi là một mụ người to đồ sộ cười hô hô:

- Ô... chào cô em, hôm nay em của chị về sớm thế ?

Thị nói trong bực tức:

- Vừa đi ra thì gặp con mụ trong nhà vệ sinh. Bực không chịu được, gặp cái con mụ này là rất hăm. Về cho sớm. Và rớt cuộc em cũng phải về sớm thật. Khách vài thằng ranh con hậm hà, hậm hoẹ... Chúng hỏi? Nào là bệnh tật gì? Bao nhiêu tuổi? Lại còn đòi kiểm tra trước. Đúng là hăm! Làm đĩ cũng phải kiêng sớm mai.

Thị quay sang mụ béo hỏi về thân tình.

- Còn bà chị của em hôm nay đi đâu mà đẹp là lạ. Quên mất cái nghề bán kim chỉ, đá lửa, móc túi trên tàu rồi hả? Được “cuốc” nào không?

Một ông già nằm trong góc nhà trọ quát:

Mấy con phò già kia cầm mồm đi.

- Ô! Trời ơi! Tôi mất trộm- Một mụ ở giữa nhà hét lớn.

Một mụ to béo quát lên:

- Mày thì có cái cứt gì mà mất. Hạng mày, trên răng dưới “bộ máy nước” im mẹ cái mồm đi.
- Tao mất, tao la....việc gì đến mày.
- Gã trông nhà trọ hết như một nhạc trưởng ra tay điều khiển sự im lặng. Lan và tôi vẫn ngồi bên nhau.

Đêm sau tôi và Lan đi xích lô ra hồ sát công viên. Lan nói:

- Anh vào trong công viên mà ngồi, ngồi gần chỗ ra vào ấy. Bao giờ thấy em có khách thì bám theo. Nhớ là phải bí mật đấy nhé. Nói xong thị móc túi, đưa cho tôi chiếc côn nhị khúc. Tôi thui thủi tuân theo lệnh.
- Từ nay tôi là đệ tử của thị, làm điểm của điểm. Nhưng sự đời không có ăn mới chết. Xấu hổ thì không. Và có thứ khuya mới biết đêm dài, ở trong cảnh mới biết được cảnh, có vào chợ mới biết được chợ.
- Dần dà tôi cũng trở nên ma cáo! Tôi không hoàn toàn chịu sự điều khiển của thị! Mặc mẹ thị! Tôi mặc xác tôi. Tôi là người, thị là hoa. Người đây, hoa đấy. Hoa vẫn là hoa, vẫn đẹp. Đẹp về đêm, lấp lánh chào mời.
- Một đêm thị theo khách đi xa. Tôi ngồi lại chờ. Cũng buồn! Vắng thị cũng cô đơn. Hình như người và điểm cũng cần có nhau thì phải. Nếu thiếu đi cuộc đời cũng mất hẳn tiếng ồn.

Sáng hôm sau tôi về nơi chúng tôi vẫn tá túc qua đêm, loanh quanh tìm thị, không thấy... Mưa, mưa rả rích. Mưa suốt cả ngày, ảm đạm quá! Buồn quá! Khi trông ra bốn phương đã cao xanh thì bầu trời thành phố mới hưng hửng sáng. Những tia nắng vàng vọt ở trời tây rơi về, cũng là lúc màn đêm buông xuống! Tôi đi trong bóng đêm vô định. Có lẽ từ ngày ra thành phố, hôm nay tôi mới có dịp một mình đi đêm. Sáng hôm sau tôi mò về ga Mới tìm thị một lần nữa. Ga vắng tanh, phò phạch hôm nay cũng biến đi đâu hết! Thôi chết! Hầy là bọn chúng đã bị vây bắt? Mấy thằng du côn theo đám ăn tàn hôm nay cũng mất dạng. Tôi vào một nhà trọ nơi chúng tôi vẫn ngủ ban ngày để hỏi. Mụ chủ nói: "Hôm nay họ kiểm tra giấy tờ. Chúng mày biến đi, mai hầy về. Con Lan của mày đang ngồi ở tiệm cà phê ngoài đường. Ra đó mà gặp nó".

Ngủ ở đâu bây giờ ?

Vừa thấy mặt tôi, thị hỏi. Tôi nhấp một ngụm cà phê rồi khoát tay: "Đi".

Chúng tôi tìm ra phía hậu cung một ngôi đền ở phố gần đó, chỗ cái miếu xây để thờ Hai cô. Khói lạnh, hương tàn. Cảnh vật vắng vẻ. Bốn xung quang cây cối, cỏ dại mọc rậm rì. May mắn nơi đó có cái chiếu rách, bản của bọn bụi đời, chúng tôi đập bụi, trải ra dưới gốc cây nằm ngủ.

Khó ngủ, thật là khó ngủ! Cái này đánh thức lẫn cái kia, da thịt cứ râm ran lên khó chịu. Lại bị thực tế đưa đẩy đến cảm hứng. Cảm hứng tạo nguồn cho những cảm hứng tiếp theo. Sự thèm muốn được tới bến, tới bờ, đến tận cùng của thể xác khiến cho hơi thở cũng nặng nề hơn, hỗn hển hơn....Thị gắt: "Thôi...ạ! Giờ lại..." Thị im lặng rồi dịu dàng hơn: "Em đã chán chê hết. Em muốn đi bên anh. Được gần anh vì em muốn được cái cảm giác trỡ tình của anh, thôi! Anh nhé". Tôi thở dài một cái, nằm chờ đợi. Giấc ngủ không đến hẳn, không đi hẳn, chập chờn...

Rồi những đêm tiếp theo tôi lại ngồi đợi thị đi kiếm tiền. Cái thân thể tôi ngày càng mập ú, đầy mỡ trên cái sự tan rữa, hoang phế, lụi tàn của người khác. Ngồi ghế đá, ngắm mặt đường, nghĩ về tương lai. Tương lai ư? Cái đó chỉ dành cho những người hướng thiện, lương thiện. Những người dám đấu tranh, những người dám muối mặt, kẻ lưng ra bươn trái, cây xối, chất chiu... Còn tôi là một loại tầm gửi biết nói, biết cười, có lẽ tôi nên xa thị thì hơn.

Tôi lại trở về với cái nơi mà rời nhà ra đi ý định của tôi là đến đó: Chợ lao động.

- Tôi kiếm được chỗ ngồi. Hai ngày sau, thị đến:
- Có kiếm được ăn không?
- Tôi lắc đầu.
- Chưa chắc, và có thể là không.

- Điều lắm, ngồi đó để chết đói à?

Bản chất của phò phạch la nấn gân ban đầu. Nhưng rồi lại trở về với cái chất của thị: mềm mại, yếu đuối. Thị nói:

Anh về, về với em đi. Từ nay em sẽ dành dụm ít vốn rồi chúng ta sẽ đi, đi xa! Đi thật xa, không về quê anh, mà cũng không về quê em anh nhé!

- Chúng tôi nhìn nhau lâu lắm, xúc động ôm lấy nhau như hai kẻ chinh chiến lâu năm gặp lại. Đêm hôm đó chúng tôi lại đưa nhau ra bên hồ. Mảnh đất mà hàng đêm vẫn "cáy gặt" trên đó.

Tôi ngồi được vài tiếng thì thị lại vỗ khế vào vai tôi:

- Anh hãy thuê xe ôm bám theo em nhé.

- Linh tính như mách bảo điều chẳng lành. Ngồi sau xe mà đầu tôi quay cuồng khó tả. Có lẽ ma mãnh đến lúc gặp phải ma cô. "Sự nghiệp" đánh đổ của thị đã đến hồi kết, thế là hết một kiếp hoa! Tuy chẳng có nhan sắc cho tôi nhìn, không có hương cho tôi. Dầu tàn vẫn cố để sống, để nuôi tôi.

Xe tôi cách xe thị một quãng phố. Tôi mon men lại gần, lắng nghe, không gian bên trong im ắng, tĩnh lặng. Tĩnh mịch, khó hiểu. Tôi nấn ná ngồi chờ.

Một lúc sau tôi nghe được những bước chân dồn dập. Kèm theo những lời day nghiền của một con đàn bà: "Đồ con đĩ, bây giờ tao mới tìm được mày. Mấy năm trước mày đã quyến rũ chồng tao. Để rồi thân bại, danh liệt, giờ gặp lại mày. Tao xé xác mày ra, cho đáng đời". Tiếng nó lạnh lùng hơn: "Vứt nó ra ngoài đường".

Nhìn thấy thân nàng tã tưởi, bầm tím. Quần áo xơ xác rách nát. Tôi tung một cú đá như trời giáng vào hai thằng khốn kiếp. Hấn lạng lách nhẹ nhàng đồng thời tấn thêm vào người tôi dăm cú nữa. Sau đó tôi có cảm giác mình bật đi bật lại như quả bóng. Chúng thuê xích lô chợ tôi và nàng về công viên để vứt.

Tôi tỉnh dậy khi đêm đã còn khuya. Bên tôi, là nàng. Ánh trăng đu đưa, dập dềnh. Ngày mai, chúng tôi sẽ đi xa.

Thấp thoáng Trương Chi

Phía Đông thành phố, có người đàn ông nổi tiếng với giọng hát rất hay, ông giàu có, sống độc thân, người dong dỏng cao, gương mặt phẳng phất nét thư sinh, quyến rũ. Có rất nhiều người con gái mê giọng hát và đã đến với ông. Nhưng chỉ qua một đêm rồi lặng lẽ ra đi trong cảm lạnh, trong cô đơn. Một nỗi cô đơn không nói thành lời.

Người ta thêu dệt khá nhiều truyện về đời tư của người đàn ông đó. Không biết đâu là hư, là thật. Dưới đây cũng chỉ là một câu chuyện về ông ta.

Bãi đào đã, hàm hồ nhấp nhô, lờm chờm kế tiếp nhau như một bãi chiến trường, thân cây đào mất gốc đổ ngổn ngang để lộ ra một khoảng sáng. Lá cây tươi dập vùi trộn lẫn với đất và nước bay lên một mùi hăng hắc, lâu ngày bốc thổi. Những ngày đầu các băng làm đá dẫn quân vào đây, cây che rợp đất, rừng vẫn còn nguyên. Sự tàn phá, làm cho cây và đất cùng chung số phận.

Ở bãi này chưa có thằng nào nổi lên làm trùm đại ca. Tất cả các băng đều kiêng nhau. Từ ngày lập bãi, mới có vài băng trừ khử nhau do hiềm khích hoặc do tranh chấp thổ đào... Băng nào mạnh hơn ở lại, băng nào yếu thì trốn luôn. Cũng có vài trận phục thù dã man, không biết bọn chúng chết hay sống nhưng đều bỏ đi.

Long đại bang. Hấn là một gã đàn ông xác thịt, chỉ thuộc dạng thường thường bậc trung trong bãi này. Trong băng của hấn, có năm thằng thì bốn là Long: Tư Long, Hắc Long, Long lì, Bầy Sầu và hấn.

Ngoài những lúc đào đá cùng đồng bọn, đêm về hắn thường suy nghĩ miên man, mấy thằng cùng băng, cho rằng hắn đang yêu một con đằm trong bãi. Con đằm ấy hắn không bảo vệ được vì bị nhiều thằng lôi ra tấn, nên hắn buồn, đồng bọn định ra tay giúp hắn nhưng bọn chúng nghĩ một con đằm già cũng không xứng đáng được bảo vệ, mà tình yêu là cái quái gì. Thằng Long còn trẻ hắn phải yêu con khác trẻ hơn. Đời giang hồ không phải là đời bỏ đi, vẫn khát khao hạnh phúc, một mái nhà, con cái, bàn thờ tổ tiên. Mà điều đấy không thể xây dựng trên thân xác một con đằm già được, nó giỏi làm tình, chiều chuộng điều luyện đến đâu thì cũng chỉ là đoạn kết của cái máy rút tiền tự động cũ kỹ, mòn vẹt. Con đằm này cũng có tình cảm với thằng Long, chiều nào đào hầm, đào lò xong thằng Long tìm đoạn suối vắng tắm khoả thân, con đằm theo hắn và đứng nhìn hắn. Mấy hôm nay con đằm già đi đâu mất tăm mất dạng khiến thằng Long buồn. Bọn nó không ngờ một thằng lì như nó mà nhiều lúc cũng có những xáo trộn buồn cười.

- Tao chờ nó!

Long đại bàng với lý lịch trích ngang là thằng cướp giật, thằng hãm hiếp phụ nữ và là thằng giết người, nó chạy hết các bãi đá Lục Yên, Quý Châu và bây giờ là bãi đá Trường Xuân, Đắc Nông. Hắn không lạ gì các bãi vàng, bãi đá, không lạ gì các cánh rừng từ Trường Cà xa xôi, đến Pờ Âu chon von khác khoải.... Có lúc hắn cũng định chạy qua cửa khẩu Lao Bảo, qua đất Lào sang Thái Lan, rửa đi quá khứ tội lỗi, sống như một người lương thiện. Nhưng rồi hắn không đi nổi, vì hắn rất muốn ở lại mảnh đất này, mảnh đất mà chiến tranh trôi qua, đàn bà làm đằm, đàn ông cày ruộng, hết lên rừng lại xuống biển, cũng chỉ đi chặt củi đốt than mò cua bắt ốc... Hắn không muốn đi vì một lý do khác. Hắn muốn ở lại đây để một ngày nào đó, hắn sẽ cải dạng và về quê thắp hương cho bố cho mẹ, cho ông bà hắn... Hắn chỉ muốn một lần được đứng trước bàn thờ tạ lỗi với tổ tiên rồi sống chết hay tù tội cũng được, nhưng rồi hắn sợ lắm. Sợ chưa về đến làng đã bị bọ bắt, bị nhốt vào trong nhà đá lạnh lẽo, rồi qua một vài phiên toà xử tội. Họ đưa ra ngoài cánh đồng và bắn. Thế là hết. Nghĩ đến đó mắt hắn tối sầm, chân tay rụng rời. Mấy ngày nay hắn buồn vì một nhẽ, hắn nhờ con đi già về làng xem xét tình hình, thắp hương cho ông bà tổ tiên, không biết thế nào, đi lâu rồi mà chưa trở lại. Hay là thị đã bị bắt, bị tra khảo, rồi thị khai hắn đang ở đây, nghĩ tới đó hắn hoa mắt chóng mặt và rồi tắc lưỡi. Kệ! Băng của hắn lâu nay làm chỉ đủ tiêu xài, chưa được đậm, nên chưa có thằng nào bội lộ. Cũng không có thằng nào làm đại ca. Nói chung là "bình đẳng". Hôm nay, bọn nó ra ngoài bán đá. Minh hắn ở lại trông lán. Nằm buồn hắn nghe ngao hát: "*Cuộc đời em bao giông tố. Tuổi mười lăm đã bước vô giang hồ. Xách giao theo băng đại bàng, xách giao giết con người ta*". . Bài hát giang hồ, sặc tanh mùi máu. Giọng nửa rượu, nửa dao búa âm âm, khàn khàn, ghé rợn! Hát một lúc chán miệng hắn dậy châm thuốc hút nhả khói lên trời.

Giữa đám khói vẫn vũ, ánh trăng chênh chếch soi vào bộ ngực của hắn. Bộ ngực đồ sộ sẫm hình một con đại bàng cắp một thiếu nữ đang giãy giụa trong tuyệt vọng. Đó cũng là ước mơ của hắn. Từ ngày rời quê hương ra đi giang hồ. Hắn luôn ước ao chiếm được đàn bà phải trong đau khổ phục tùng. Hình ảnh con đại bàng còn tượng trưng cho sức mạnh của hắn: Tự do vẫy vùng". Hắn tự do ư? Nhiều lúc hắn tự hỏi như thế? Rồi tự trả lời: "Hắn tự do!" Không tự do thì giờ này hắn đang ngồi tù. Hắn mò vào đây cũng do bên ngoài họ dán ảnh truy nã. Từ ngày trưởng thành, thân xác gắn liền với đi đằm, chuỗi ngày qua đi mong manh, tội lỗi nhiều thêm. Tội lỗi trơ ra lì lợm và thường xuyên khiến hắn không muốn nhớ. Nhưng ký ức ban đầu thì hắn lại không thể quên.

Ngày đó hắn mới ngoài hai mươi. Hắn cùng với đồng bọn lên rừng xẻ gỗ. Đồng bọn toàn những thằng chưa quen đi rừng, lại gặp giữa mùa mưa sốt lan tràn, bỏ về hết. Minh hắn ở lại. Đêm đó cũng như đêm nay, trong một cái lán giữa rừng, một con đàn bà cùng làng với hắn lên đây đi bán thuốc Tây giả. Ả lừa đảo khắp nơi. Ả đã bỏ làng đi từ lâu, trở thành gái làm tiền. Ế khách nên ả xoay sang nghề này. Hắn và ả đã gặp nhau mấy lần. Lần đầu. Hắn ngờ nghệch, lúng túng. Nhưng "lần sau"... "lần sau" nữa trở nên quen. Ả hơn hắn mấy tuổi. Hắn rủ ả ở lại lán. Hai đứa bên nhau, khêu gợi, vờn nhau, mơn trớn nhau. Đêm đó trăng sáng. Trăng như lòng đỏ trứng gà bồng bênh trong bát nước, như đầu thổi sơn cương toả lăn đều chòm chòm

trên làn môi thiếu nữ. Sáng trăng làm chồn bước kẻ chinh chiến, xốn xang tâm hồn nhà thơ ... Còn hấn? Trăng không là gì cả. Nhưng trăng càng tròn, hấn càng đầy dục vọng, dục vọng căng tràn rỉ nước đùng đục như sữa đậu nành tưới lên ngọn cỏ đọng lại thành màng mỏng khô bong cong như bánh đa nem. Đêm nay, hai chân ả quắp ngang eo hấn, cơ thể ả rướn cong, như nhịp hát ả đào ú hự, hả hơi, nhanh dần đều phàm phạp, âm thanh phát ra như mục nhà quê giặt áo bên bến sông quê, nhộn nhịp âm ba. Mục cứ vỗ mạnh vào quần vào áo bốp bốp cho nước bắn ra. Vất kiệ!.. Hấn nằm như vậy đến khi cơ thể trùng xuống, dây chằng bụng giãn ra, cơ thể hả hơi xẹp lép dưới trăng. Hấn ngấm nhìn miệng ả, không hiểu miệng ả sinh ra để khao khát, để thèm thường, để vuốt ve, để khởi động; ả dùng bờ môi ấy chinh phục hấn ở đậu cúc tần trong xóm quê. Hấn đã đứng chết lặng như cây ngô nhìn bắp ngô trong lòng bàn tay của người đàn bà bóc tách những vỏ lụa xoa hạt căng tràn, cảm giác dư ba thối miên hấn theo suốt những tháng năm.

Hấn cũng được nghe ả kể về những mối quan hệ xác thịt với những người đàn ông trong làng. Cũng chỉ để lấy thúng ngô, rổ khoai, vài ống gạo. ả kể xong rồi nhả mặt nhận xét: bản! Sao cái làng này đàn ông... xấu, chỉ có Long thôi. Long là báu vật của làng! ả nói vậy và với hấn ả không lấy gì, nhiều lần đi đâu đó ả thường hẹn hò hấn chỉ để sờ một cái lấy hên, chuyển đi thành công ả về lại hầu hạ hấn... Hấn xoay mình, lật ả nằm nghiêng, gối đầu lên đùi hấn, chạm môi, hơi thở ấm nóng.

ả nằm như vậy, bàn tay ả như bàn tay mục bán thuốc lao vè đi vè lại, ả nghĩ chỉ có mình với hấn. ả yên tâm lăn ra ngủ, tiền để hờ hênh. Thấy tiền mất hấn le lói. Đã vài tháng nay nằm trong rừng chờ. Thực ra, hấn đã chán lắm rồi. Hấn thèm rượu, thèm đi chơi. Nhưng hấn lại chưa có tiền. ả vẫn ngáy đều đều! Hấn lằn lằn con dao gối đầu. Con dao nhọn sáng loáng. Hấn run run ghé sát vào ngực ả. Bất chợt ả xoay mình. Hấn rút con dao ra.

Ở rừng, trăng mọc đằng Đông hay đằng Tây cũng mặc. Trăng lên đến gần đỉnh đầu thì mới hay, mới biết là có trăng. Không! Hấn đổi ý định, không giết ả. Quắp lấy bọc tiền, hấn cất rừng đi luôn trong đêm... Sáng dậy, ả không thấy tiền, hấn đâu? ả gọi vài câu vu vơ không thấy đáp lại. Nhìn đồng quần áo nhàu nát, đêm qua lại càng càng nhàu nát, ngán ngẩm, ả lắc đầu. "Hấn đi rồi"?... ả quyết định tìm hấn để lấy lại tiền. Chiều lại mới về đến thị trấn, nhá nhem tối mới thấy hấn đang nhậu trong quán.

- Chào!

Rượu đã sừng sừng:

- Trong kia.

- Đi lấy.

Mắt hấn nhìn chằm chằm vào bàn nhậu, dụ dụ một lúc. Hấn đứng dậy dắt ả đi. ả theo hấn vào chợ. Hấn dẫn ả vào một phòng tối bỏ hoang. ả sững lại chưa kịp hỏi, hấn đã quay tám đấm vào mặt ả! Cú đấm mạnh quá, bất ngờ không la lên được. Nhanh như chớp hấn đè ả xuống bốp cổ đến chết. Hấn rút dao đâm thêm đâm nhát nữa... Chợ miền núi đã vắng, đêm lại càng vắng. Không ai phát hiện hấn gây tội ác... Hấn ra đi từ đó.

Mấy đêm liền, hấn sống trong hoảng loạn, mỗi khi nghĩ về ả, hấn không còn những xáo trộn với tư thế rướn mình vút cong, bê bết nước, ghì chặt hấn trong rừng sâu, trong đậu cúc tần. Hấn thấy ả hay ả nhìn thấy hấn cũng là lúc đầy hứa hẹn. Bây giờ, hấn nghĩ ả thối hoặc chó tha đi mỗi nơi một mảnh trong xóm chợ, người ta phát hiện ra ả và truy tìm thủ phạm. Hấn trừ chừ toan tính mãi rồi mua vé tàu. Ban đầu hấn định nằm trên nóc, ngồi trong nhà vệ sinh, nhưng cuối cùng hấn mua vé nằm. Trong khoang tàu hôm ấy chỉ có hấn và một mục nữa, hấn dò xét mục từ chân lên đầu từ đầu xuống chân, mục không rách nát không tầm thường, trông mục cũng có cửa ăn của để. Sao nhiều tiền thế không đi máy bay nhỉ, hấn phân vân và hỏi mục. Hấn hỏi cho ra nhẽ. Mục phân trần rằng mục không chịu được máy bay, với lại, mục nói mục đi du lịch nên muốn đi tàu để ngắm cảnh làng quê.

Biết thế? Yên tâm! Hấn lăn ra ngủ. Hai con người nằm trong một khoang nhỏ trên toa tàu dài. Tàu chạy, mục hay phàn nàn chẳng đâu vào đâu với hấn, mục nằm giường và không sao ngủ được. Hấn không nói nhưng tay lúc nào cũng móc vào dưới bụng. Tàu chạy rình rình khiến mục

có khoái cảm lạ thường, mụ nhìn sang hắn, con người hắn, cơ thể căng tràn, dưới vùng bụng nó lồ lộ như quả chuối. Giá mà! Mụ tằm tắc một nỗi thèm thảm kín. Mụ như đứa trẻ thèm kẹo mút, như gái dậy thì trông thấy thỏi son muốn đưa lên môi bệt thử. Mụ lần tay sang thấy hắn nằm ngủ im và cái ấy... rất nặng tay. Người mụ run bắn, sao lạ lùng! Chao. Đổ au! Như phản xạ của đứa trẻ con khát sữa, mụ len lén, mụ run bắn, mặt đỏ bừng vì tự xấu hổ nhưng không rút lui. Mụ ngồi lâu, khẽ khàng đặt tay lên đùi, đặt tay lên bụng và lâu lắm, không kiềm chế được... Nhột nhoạt. Hắn giật mình choàng tỉnh, mắt hoa, hắn tưởng hồn ma hiện về, túm tóc mụ đập mạnh đầu mụ vào thành tàu, gáy mụ cắm sâu vào móc sắt, miệng mụ ngáp ngáp như cá chật đầu. Mụ chết... Nhìn xác mụ, hắn không ngờ lại một cái chết thứ hai, mụ chết vì sự thèm lạ, sao mụ không nói cho hắn biết mà lại vụng trộm trong lúc hắn đang ngủ và đang trong cơn hoảng loạn. Mụ làm sao nhỉ, hắn không hiểu, mụ thèm lắm ư? Vậy thì tiến mụ. Hắn đặt mụ nằm dài trên giường...

Hắn xuống tàu, tìm ra quốc lộ bắt xe ngược về phía Bắc. Xe ra đến Hà Nội, hắn gạt gù, ừ Hà Nội. Nói vậy chứ hắn chưa biết Hà Nội ở đâu. Xe đến Giáp Bát đêm đã khuya, hắn lần về khu nhà trọ trọ phố Khâm Thiên ngay cạnh đường sắt. Nhà trọ chần chiếu nhờn nhờn như đồ mỡ, phòng nọ phòng kia thưng tằm cốt mong manh, cứ vài tiếng lại một đôi, tiếng bụng đập vào nhau, tiếng thở ồng ộc như lợn bị chọc tiết.

Con muỗi đậu vào đùi hắn cắn máu ngựa ngựa. Hắn phát đánh đét, cắt ngang dòng suy nghĩ. Nhóm dậy. Đêm yên tĩnh. Lôi can rượu trong góc lán, hắn đưa lên miệng tu ừng ực. Đến khi cần phải thở hắn mới bỏ can rượu ra. Tiếng rượu chạy rạo rạo, dơ tay quệt ngang miệng, mắt nhìn trừng trừng vào khoảng rừng. Buồn quá! Hắn lại đưa rượu lên miệng nốc tiếp? Khi đã phê phê! Hắn ném can rượu vào xó, giật chiếc áo vắt vai lững thững đi khỏi lều. Cứ đi. Đi! Cái bóng của hắn nghiêng nghiêng đồ dài ra lúc thì thu lại tối om. Bọn hút thuốc phiện chuyện vãn rì rầm, lán chưa ngủ nằm toàn nói chuyện tục tĩu, loạn luân. Những thằng sống cô độc, ban ngày vác máng đãi tù mù trong các hầm lò của bọn làm ăn lớn bỏ đi, đêm chưa ngủ kéo dương vật ra thủ dâm... Tiếng côn trùng rít lên ai oán. Tiếng chim chót bóp trên Đông đội xuống... Hắn vẫn đi. Mờ mờ trước mắt hắn là cái lán con con dần dần hiện ra. Hắn tiến lại...

Nằm trên võng chưa ngủ, thị biết thằng nào đó rồi. Nhưng thân thị cũng không thể bảo vệ được mỗi khi bọn ở bãi này cần. Đờn thị chẳng còn gì để mất! Thị trôi dạt vào đây, sau khi ở bên ngoài thị thuộc dạng không có ma nào nhìn. Năm thì mười họa mới có một khách già. Giở hết ngón nghề mới ru được họ được "vào đời", tiền chẳng được bao nhiêu. Chỉ đủ mua li nước đá. Ở cái bãi này, nghề đó dói thối mồm thối miệng, chủ yếu là hầu hạ không, chúng cứ ói vào, vài ngày bay mùi thối như dây thừng xuyên qua lỗ mũi trâu. Nhiều hôm chúng sài mụ xong, mụ ra bờ suối gếch căng cho nước chảy qua, tay banh tay ọc nước, móc rửa vẫn không sạch. Chẳng có đồng nào, vô duyên, toàn phục vụ công không như nước suối chảy qua mồm đá, chơ lì. Chán! Thị xoay sang nghề bốc xộp, bốc xái đãi lại. Chết đến đít rồi thị vẫn còn mơ ước. Làm đá góp lấy một số vốn thị sẽ ra thành phố bắt lấy dăm đứa con gái trẻ. Thị chần dặt họ. Họ có sức trẻ, sức khỏe, có sắc đẹp, thị có kinh nghiệm. Cứ như thế thị bắt đầu từ đây... Long đại bàng đến, nhìn vào võng thị. Hắn cười.

- Chớ!- Thị nói.

- Dậy! Dậy đi người đẹp... Dậy cho làm tí. Khẩn trương.

Không chần chừ. Hắn tóm tay thị lôi ra khỏi võng. Dắt thị đến một thân cây đổ nằm ngang, ấn thị ngồi xuống. Hắn thò tay lôi trong quần của hắn, ấn vào miệng thị. Thị định cắn một phát cho hắn chết đi, nhưng thôi, cắn không đứt mà hắn đánh cho chỉ tổ rụng răng. Mà thôi, tiếc lắm của hắn cũng đáng đồng tiền bát gạo, nếu ở thành phố hắn phục vụ các nạ dòng cũng ỏi tiền. Thằng này cũng lạ, trông như còn mới tinh, mà lại sạch sẽ đến kỳ khu, trời lạnh hay nóng thì ngày nào làm xong là hắn tắm tấp kỳ cọ, xát xà phòng tươm tất. Giá mà thị có được một cái này nhỉ, thị nghĩ thế và rồi thị có cảm xúc. Thị nhanh tay tháo những cái nút quần áo của thị. Đang nhùng nhằng với cái áo thì hắn giúp thị cởi bỏ chiếc quần. Thị phục vụ hắn như con hầu, như nô lệ, như tình yêu. Hắn khốn nạn. Thúc mạnh vào bụng thị vừa rửa thắm. Chết đi! Chết đi.

Không biết hắn đã giết được bao nhiêu đàn bà bằng cách này? Thị hỏi thầm. Nửa tiếng sau, người hắn thẳng băng, tiếng thở ngộp dần, cơn tắt. Hắn cầm quần lót lau lau, nhắc nhở:

- Đạp lăm - Hắn cười phá, rồi bỏ về lán nằm.

Thị cũng lững thững về nơi mà hắn kéo thị ra. Thị tiếc rỏ, giá thị còn trẻ một chút, hắn sẽ ôm thị và ngủ với thị qua đêm... Chán thật!

Thị miên man, từ ngày vào đây chả mấy hôm là được yên. Có băng uống say lại còn... tập thể. Thằng nào cũng lì lợm như trâu bò, cánh đồng hoang gặp mùa gió chướng.

Thị cho rằng đã giang hồ thì tìm cuộc sống ngay trong giới giang hồ chứ không thể bằng nghề lương thiện được. Làm thuê, làm mướn? Thôi chịu! Vừa ít tiền lại phải làm quần quật. Mất cả tự do! Thị ngẫm nghĩ mà nuối tiếc cái thời son trẻ. Thị đã chôn thân quá lâu trong các nhà thổ đến khi tàn và nát như cái vỏ chuối, thị bị hất ra ngoài. Cuộc sống bên ngoài lại càng khắc nghiệt hơn cứ mỗi lần kiếm tiền là một lần thị rẩy chết. Đã hiếm khách lại bệnh tật già nua cứ kéo thị đổ xuống. Đã lâu, lâu lắm rồi, kể từ ngày ra đi thị không về thăm quê, cái xứ xở quê mùa sinh ra thị! Lao động quần quật như con thoi, suốt ngày đầu tắt mặt tối. Thị chán, thị bỏ đi theo một gã đàn ông lên thành phố tìm cuộc sống nơi đất chật người đông, xa hoa phù phiếm, đầy cạm bẫy éo le. Hoa thơm trái ngọt không thấy, toàn cay đắng chất chồng. Gã đã lừa bán thị cho một nhà thổ... Từ đó thể xác thị là bốn mươi cân, nhiệt ba bảy độ, của quý đàn ông qua thị cũng phải đến vài bô.

Bây giờ thị cũng muốn có một người chồng như thằng Long, thị sẽ hầu hạ hắn hết lòng hết dạ. Nhiều hôm hắn đi tắm thị cứ mãi miết theo hắn rồi mãi mê đứng nhìn, hắn cũng ngược ngạo không kém gì những thằng khác trong bãi này, nhưng với thằng khác thị ghê tởm, uất hận còn với hắn thị lại phát hiện mình có thiên chức mới. Thị có cảm giác hân hoan giống như người mẹ, người vợ, người tình... thị thấy thị có một nghĩa phụ cao cả hơn với hắn. Nói chung, thị đã yêu!

Trăng trước tròn, trăng nay lại tròn. Hai cái trăng tròn được một tháng. Hắn thấy cách tính lịch của hắn cũng hay. Cũng đúng. Hắn béo vào đùi cười hơ hớ. Cười xong hắn lại nghĩ ngợi lung tung... Ngày đó hắn quay về đầu thú với cái án tù lâu năm, không, hắn không biết giết người thì tù bao nhiêu năm, hắn đoán mò, khoảng hai mươi năm tù hoặc ít hơn. Cải tạo tốt hắn sẽ được giảm án. Hai mươi năm, ý nghĩ cứ lật đi, lật lại trong đầu hắn. Hai mươi năm tù như một giấc ngủ trưa! Để hắn rũ bỏ được cuộc đời như nhóp tòi trở về cuộc sống lương thiện. Lương thiện! Lương thiện ư? Hắn thầm hỏi. Có sướng không? Ngày nhỏ hắn cũng sống lương thiện đấy, cũng phải vào rừng lấy củi, cũng phải thức khuya dậy sớm, cũng phải bữa đói, bữa no. Đâu có sướng. Nhưng dễ chịu, không phải thắc thỏm lo âu. Từ khi đi giang hồ giữa sống và chết sát sạt bên nhau, dao kiếm, băng nhóm, thuốc phiện thay cho cơm, rượu thay nước. Nơi quần tụ của những mảnh đời bụi bặm và bóng tối. Bây giờ trôi dạt vào bờ bãi đào đá. Hắn mới cảm thấy ổn ổn có thể làm lại cuộc đời chăng?- Hắn thốt lên - xa vùi và âm đạm như sương mù mùa đông vậy. Mùa đông - Hắn cất nghĩ - Mùa đông ở xứ xở mà có lần hắn đã từng xem qua phim ảnh, sương mù bay là là như khói, che lấp cả tầm nhìn. Được đá và không được cũng xanh chín như chơi lô tô. Vậy thì ra ngoài? Lại càng chết! Bãi này tuy tắc nghẽn nhưng vẫn là nơi dung thân trú nấp cho hắn trong một thời gian để tính?

Đêm khó ngủ. Hắn lại nghĩ về chuỗi ngày qua: cướp giật, hãm hiếp. Bỏ mảnh đất này đi tìm mảnh đất khác toàn là đất giang hồ. Đôi khi có những con đàn bà hiến dâng cho hắn, không thuộc gái đú thì là loại hời xuân thất tình. Dùng hắn để lấp chỗ trống hoặc ý đồ riêng... Đối với hắn; tình dục di liền với tội ác. Tâm hồn u tối đầy vết sẹo...

Hắn dùng tay mân mê, đầy dần rồi cứng, nhớ tới mấy con đàn bà một lúc, con này con nọ con kia... đêm đêm nghịch ngợm, nắn bóp, nặn, bẻ. Đau và rát. Sướng và khổ cũng ở đấy, bây giờ bien biệt xa quê, hắn mới thấy được giá trị của sự tự do và lương thiện. Con đĩ già trong bãi này có cảm tình với hắn. Hắn nghĩ vậy, nhưng thị cũng như những con trước kia, điều xảo và lì lợm. Có lần thị rời bãi này đi xa, hắn cũng nhớ, thị đi được vài tháng thì trở lại. Thị nói với hắn là ở Tây Nguyên có một nhà nước mới thành lập, nên rời bãi này đi theo cái nhà nước ấy sẽ có

tự do và hạnh phúc. Thị còn nói thêm thị sẽ làm tất cả để đem lại hạnh phúc cho hấn, nhưng rồi hấn nghĩ khác thị. Ngày nhỏ, hấn làm tôi làm tớ quen rồi, có đi cũng không thoát được dưới gầm trời này đâu. Làng hấn có quá nhiều người chết vì bom đạn, vì chiến tranh để mang lại tự do hạnh phúc. Chiến tranh trôi qua, hạnh phúc cũng phải tự thân vận động, ai khéo léo thì sống khoẻ, ai vụng về thì cũng như thân trâu ngựa chó mèo, nhọc nhằn khổ ải. Chỉ có ý nghĩ của mình hướng về tổ tiên may ra mới giải quyết được số phận của mình. Bây giờ chạy theo một nhóm người bị xúi giục lập ra một nhà nước mới, tính hấn không thích cái kiểu như vậy. Một cái cây đang tươi tốt, tự dựng bẻ một cành cắm xuống đất ngay tại gốc cây rồi bảo là hai cây. Vô lý. Làm gì có cây như vậy, không có gốc, không rễ thì không sống nổi. Nhà nước mà con đĩ già này nói kiểu như vậy. Cút! Cái kiểu tự xưng, tự đế như con người trong cái bãi này cứ vài thằng một nhóm vỗ ngực là một băng. Băng với đảng? Nhảm nhí! Chỉ có quê hương là hơn cả, tổ tiên nơi ấy, nơi sinh ra mình là nơi ấy, đau khổ và bất hạnh đến đâu cũng phải nhớ và tôn trọng tổ tiên. Phải sống và một ngày sẽ về thấp hương cho tổ tiên. Không có cái nhà nước nào cả, hấn nghĩ vậy. Và hấn nghĩ lời nói của một con đĩ già, nằm giữa cho bao nhiêu thằng chọc vào cũng có thay đổi được một thềm khát cồn con là một mái ấm mà vẫn không có được thì đừng chờ mong một mảnh đất, một thiên đường nào. Thị giỏi, cứ sao thị không đi kiếm một thằng khác mà nâng niu. Không có một thiên đường nào, tự do nào khi đã mất quê hương. Lời thị nói cũng chỉ là lời con điếm, bàn chân điếm, sinh dục điếm, mồm miệng điếm, suy nghĩ cũng là điếm. Điếm mang tư tưởng gái bán thân nuôi miệng ao ước về già là làm chủ chứa. Thế thôi! Gạt được những ý nghĩ đó ra khỏi đầu. Khó ngủ? Hấn muốn phá tan cái mênh mông vằn vù trong đầu, bằng một hành động gì đấy?... Nghĩ mãi, nghĩ mãi. Hấn lại cười phá lên: "Nhưng con đàn bà! Rác rưởi đem thân vào đây! Hấn như sực nhớ ra. Hấn thấy lạ, lạ chưa? Hấn tự hỏi... rồi phân vân. Đêm qua nằm nghe văng vẳng tiếng hát của thị. Tại sao? Tại sao hôm nay, từ đầu tới giờ hấn lại không nghe? Hay là có thằng nào đang làm tình với thị? Nghĩ đến đó trong người hấn lại hừng hực. Giá như thị tự đến đây thì hay, như những lần trước thị trông thấy hấn ở lều một mình, thị đến vuốt nó như người bán lòng lợn vuốt khúc dồi. Hấn nhắm mắt tận hưởng, khoan khoái bất tận... Sướng!

Hấn đứng dậy lững thững bước đi.

Đến nơi hấn mới biết. Thị ốm. Thị nằm trên võng như con chó cái bị nhúng nước giữa tiết trời mùa đông lạnh lẽo, rên ư ử. Hấn vịn tay vào lều nhìn xuống võng:

- Làm sao? ... ốm à?

Thị trả lời. Tới qua thị bị năm sáu thằng gì đó qua đây hiếp thị, chúng vật thị ra, chẳng nhớ được mặt mũi thằng nào nhưng lần đầu tiên thị thắm đờn vì bọn chúng. Dương vật thằng nào cũng có hạt thủy tinh, cái ít nhất cũng một hạt. Chúng nhồi nhét vào thị như chày cối, thị đau há mồm. Tiện thể thị vén quần vén áo cho Long xem cơ thể thị, nó không ra hình thù mà như miếng thịt nạm trong bát phở bò. Rất lắm, giá mà ở thành phố còn mua được cục đá chườm cho mát, ở đây đào đâu ra, đau quá không lê nổi tấm thân ra suối mà rửa nước, người khảm khú lắm...

Hấn cười rằng:

- Chưa chết! - Thị van xin.

- Đừng để tao mất hứng.

Hấn túm cổ áo lôi thị ra khỏi võng. Cái chăn thị quấn rơi tọt xuống đất. Thị chơi với - Tôi xin anh- Hấn lắc đầu - không có xin xỏ gì hết, không nên nói nhiều- Mắt hấn trừng lên nghiêng nghiêng người về một bên kiểu như né tránh, chỉ vào mặt thị - Quên! Quên ngay lập tức. Quên cái chuyện xin xỏ đi. Tao đã đến đây rồi. Giờ mà trở về là khó lắm. Phải... "xong đã". Tao chỉ thua khi mày bỏ cái bãi này ra ngoài đời thôi. Nào...

Như những lần trước hấn tống vào mồm thị, mềm và nhão thị ngậm luôn, thị về nhẹ đầu lưỡi khởi động. Lần này thị ngậm luôn cả đầu lẫn cuống, ngậm cả hai hòn. To quá thị không đưa vào mồm, không ngậm nổi, tay thị nâng đầu dương vật, nghiêng đầu thị ngậm hai hòn dái của nó, trời ạ to quá đi, thị cố hết sức tống nó vào mồm. Khó thở quá, nhưng không sao, đây rồi. Thị cười thầm trong suy nghĩ. Thị cảm thấy người cứ tưng tưng, ôi chao của nó như là củ

sâm, là của quý thật. Sướng thế này sao mình không sở hữu, thị nghĩ thế và thị nhớ lại quá khứ ngày xưa trong nhà thổ thị được khách làng chơi kể cho nghe chuyện con cáo. Con cáo là hiện thân của một gái già thất tình, đói khát bết nhếch như tấm rẻ rách. Con cáo đi xin tình yêu cũng không được, đi xin tình dục cũng không xong, một đêm nó nằm mơ và trong giấc mơ đó có nói với cáo rằng nếu nuốt được một hạt tinh hoàn của người đàn ông thì sẽ biến thành gái đẹp. Ngày làm đêm thị cũng phải nuốt trôi nhiều thứ nhưng chưa phải là cái này. Nuốt rồi thành quen. Bây giờ thị nghĩ khác, Long đại bàng nó phải thương thị chứ. Với cái hoàn cảnh như đêm qua lý ra phải có mặt nó để che chở cho thị, hôm nay dù muộn nhưng còn hơn không, hẳn phải múc nước, phải lau chùi dọn dẹp tắm thân cho thị. Đẳng này? Khốn nạn! Thị nghĩ vậy và thị nghĩ phải nuốt tinh hoàn đàn ông và biết đâu thị sẽ là ân nhân của hắn. Hắn sẽ sớm trở thành người khác khi không có cái này? Hai con mắt của thị hẳn lên hai tia lửa đỏ. Thị gồng cơ miệng cắn phập.

Căn lều tối om như mực.

Đêm đen mênh mông, đêm của rừng sâu. Hắn rú lên một tiếng rất dài. Thị nhoài ra khỏi hắn và chạy, miệng thị vẫn ngậm hai hòn đá của nó và chạy. Mênh mông một màu đen, những gốc cây trong rừng nhập nhoà như bóng thẳng Long vây bắt thị. Thị cố sống cố chết chạy ra khỏi cánh rừng...

Long nằm trên vũng máu chảy ra. Không có ai đến, thị đã ra đi. Mắt hắn hoa dần, mờ dần, hình ảnh con bán thuốc Tây, con đàn bà sang trọng trên chuyến tàu, con điếm,... tất cả trở về xoa mạnh vào chỗ đau rồi ra đi. Tất cả đàn bà mà hắn biết, hắn giết không nói hắn ác mà chỉ trách hắn không giữ được tấm thân.

Long đại bàng rên ư ử .

Đêm mênh mông...

Long đại bàng chữa lành vết thương bằng bài thuốc của người dân tộc. Cơ thể hắn cũng biến đổi chút ít nhưng cái đấy không phát huy tác dụng, giọng hát cũng chuyển sang âm vực khác hẳn. Hắn về thành phố, đi thử giọng và trở thành ca sĩ hát cho các phòng trà rồi hát trên các sân khấu. Hắn rất nổi tiếng.

Đêm mênh mông

Bãi đào đã, hàm hố nhấp nhô, lởm chởm kế tiếp nhau như một bãi chiến trường, thân cây đào mất gốc đổ ngổn ngang để lộ ra một khoảng sáng. Lá cây tươi dập vùi trộn lẫn với đất và nước bay lên một mùi hăng hắc, lâu ngày bốc thối. Những ngày đầu các băng làm đá dẫn quân vào đây, cây che rợp đất, rừng vẫn còn nguyên. Sự tàn phá, làm cho cây và đất cùng chung số phận. Ở bãi này chưa có thặng nào nổi lên làm trùm đại ca. Tất cả các băng đều kiêng nhau. Từ ngày lập bãi, mới có vài băng trừ khử nhau do hiềm khích hoặc do tranh chấp thổ đào... Băng nào mạnh hơn ở lại, băng nào yếu thì trốn luôn. Cũng có vài trận phục thù dã man, không biết bọn chúng chết hay sống nhưng đều bỏ đi.

Long đại bàng.

Hắn là một gã đàn ông xác thịt, chỉ thuộc dạng thường thường bậc trung trong bãi này. Trong băng của hắn, có năm thặng thì bốn là Long: Tư Long, Hắc Long, Long lì, Bầy Sầu và hắn: Long đại bàng.

Ngoài những lúc đào đá cùng đồng bọn, đêm về hắn thường suy nghĩ miên man, mấy thặng cùng băng, cho rằng hắn đang yêu một con điếm trong bãi. Con điếm ấy hắn không bảo vệ được vì bị nhiều thặng lôi ra tấn, nên hắn buồn, đồng bọn định ra tay giúp hắn nhưng bọn chúng nghĩ một con điếm già cũng không xứng đáng được bảo vệ, mà tình yêu là cái quái gì. Thặng Long còn trẻ hẳn phải yêu con khác trẻ hơn. Đời giang hồ không phải là đời bỏ đi, vẫn

khát khao hạnh phúc, một mái nhà, con cái, bàn thờ tổ tiên. Mà điều đấy không thể xây dựng trên thân xác một con điếm già được, nó giỏi làm tình, chiều chuộng điều luyện đến đâu thì cũng chỉ là đoạn kết của cái máy rút tiền tự động cũ kỹ, mòn vẹt. Con điếm này cũng có tình cảm với thằng Long, chiều nào đào hầm, đào lò xong thằng Long tìm đoạn suối vắng tắm khoả thân, con điếm theo hần và đứng nhìn hần. Mấy hôm nay con điếm già đi đâu mất tăm mất dạng khiến thằng Long buồn. Bọn nó không ngờ một thằng lì như nó mà nhiều lúc cũng có những xáo trộn buồn cười.

- Tao chờ nó!

Long đại bàng với lý lịch trích ngang là thằng cướp giật, thằng hãm hiếp phụ nữ và là thằng giết người, nó chạy hết các bãi đá Lục Yên, Quý Châu và bây giờ là bãi đá Trường Xuân, Đắc Nông. Hần không lạ gì các bãi vàng, bãi đá, không lạ gì các cánh rừng từ Trường Cà xa xôi, đến Pờ Ấu chon von khắc khoải.... Có lúc hần cũng định chạy qua cửa khẩu Lao Bảo, qua đất Lào sang Thái Lan, rửa đi quá khứ tội lỗi, sống như một người lương thiện. Nhưng rồi hần không đi nổi, vì hần rất muốn ở lại mảnh đất này, mảnh đất mà chiến tranh trôi qua, đàn bà làm điếm, đàn ông cày ruộng, hết lên rừng lại xuống biển, cũng chỉ đi chặt củi đốt than mò cua bắt ốc... Hần không muốn đi vì một lý do khác. Hần muốn ở lại đây để một ngày nào đó, hần sẽ cải dạng và về quê thắp hương cho bố cho mẹ, cho ông bà hần... Hần chỉ muốn một lần được đứng trước bàn thờ tạ lỗi với tổ tiên rồi sống chết hay tù tội cũng được, nhưng rồi hần sợ lắm. Sợ chưa về đến làng đã bị bọ bắt, bị nhốt vào trong nhà đá lạnh lẽo, rồi qua một vài phiên toà xử tội. Họ đưa ra ngoài cánh đồng và bắn. Thế là hết. Nghĩ đến đó mắt hần tối sầm, chân tay rụng rời. Mấy ngày nay hần buồn vì một nhẽ, hần nhớ con điếm già về làng xem xét tình hình, thắp hương cho ông bà tổ tiên, không biết thế nào, đi lâu rồi mà chưa trở lại. Hay là thị đã bị bắt, bị tra khảo, rồi thị khai hần đang ở đây, nghĩ tới đó hần hoa mắt chóng mặt và rồi tắc lưỡi. Kệ!

Băng của hần lâu nay làm chỉ đủ tiêu xài, chưa được đậm, nên chưa có thằng nào bợ lộ. Cũng không có thằng nào làm đại ca. Nói chung là "bình đẳng". Hôm nay, bọn nó ra ngoài bán đá. Minh hần ở lại trông lán. Nằm buồn hần nghe ngao hát: *"Cuộc đời em bao giông tố. Tuổi mười lăm đã bước vô giang hồ. Xách giao theo băng đại bàng, xách giao giết con người ta"*. . Bài hát giang hồ, sặc tanh mùi máu. Giọng nửa rượu, nửa dao búa âm âm, khàn khàn, ghê rợn!

Hát một lúc chán miệng hần dậy châm thuốc hút nhả khói lên trời.

Giữa đám khói vẫn vũ, ánh trăng chênh chếch soi vào bộ ngực của hần. Bộ ngực đồ sộ sẫm hình một con đại bàng cắp một thiếu nữ đang giãy giụa trong tuyệt vọng. Đó cũng là ước mơ của hần. Từ ngày rời quê hương ra đi giang hồ. Hần luôn ước ao chiếm được đàn bà phải trong đau khổ phục tùng. Hình ảnh con đại bàng còn tượng trưng cho sức mạnh của hần: Tự do vẫy vùng". Hần tự do ư? Nhiều lúc hần tự hỏi như thế? Rồi tự trả lời: "Hần tự do!" Không tự do thì giờ này hần đang ngồi tù. Hần mò vào đây cũng do bên ngoài họ dán ảnh truy nã.

Từ ngày trưởng thành, thân xác gắn liền với điếm, chuỗi ngày qua đi mong manh, tội lỗi nhiều thêm. Tội lỗi trở ra lì lợm và thường xuyên khiến hần không muốn nhớ. Nhưng kỷ ức ban đầu thì hần lại không thể quên.

Ngày đó hần mới ngoài hai mươi. Hần cùng với đồng bọn lên rừng xẻ gỗ. Đồng bọn toàn những thằng chưa quen đi rừng, lại gặp giữa mùa mưa sốt lan tràn, bỏ về hết. Minh hần ở lại. Đêm đó cũng như đêm nay, trong một cái lán giữa rừng, một con đàn bà cùng làng với hần lên đây đi bán thuốc Tây giả. Ả lừa đảo khắp nơi. Ả đã bỏ làng đi từ lâu, trở thành gái làm tiền. Ế khách nên ả xoay sang nghề này. Hần và ả đã gặp nhau mấy lần. Lần đầu. Hần ngờ nghệch, lúng túng. Nhưng "lần sau"... "lần sau" nữa trở nên quen. Ả hơn hần mấy tuổi. Hần rủ ả ở lại

lần. Hai đứa bên nhau, kêu gọi, vờn nhau, mơn trốn nhau. Đêm đó trăng sáng. Trăng như lòng đỏ trứng gà bồng bênh trong bát nước, như đầu thổi son cương toả lãn đều chòm chòm trên làn môi thiếu nữ. Sáng trăng làm chồn bước kẻ chinh chiến, xốn xang tâm hồn nhà thơ ... Còn hấn? Trăng không là gì cả. Nhưng trăng càng tròn, hấn càng đầy dục vọng, dục vọng càng tràn rĩ nước đùng đục như sữa đậu nành tưới lên ngọn cỏ đọng lại thành màng mỏng khô bong cong như bánh đa nem. Đêm nay, hai chân ả quắp ngang eo hấn, cơ thể ả rướn cong, như nhịp hát ả đào ú hự, hả hơi, nhanh dần đều phàm phạp, âm thanh phát ra như mụ nhà què giặt áo bên bến sông què, nhộn nhịp âm ba. Mụ cứ vỗ mạnh vào quần vào áo bóp bóp cho nước bắn ra. Vất kiệ!.. Hấn nằm như vậy đến khi cơ thể trùng xuống, dây chằng bụng giãn ra, cơ thể hả hơi xẹp lép dưới trăng. Hấn nhắm nhin miệng ả, không hiểu miệng ả sinh ra để khao khát, để thềm thường, để vuốt ve, để khởi động; ả dùng bờ môi ấy chinh phục hấn ở đậu cúc tần trong xóm què. Hấn đã đứng chết lặng như cây ngô nhìn bắp ngô trong lòng bàn tay của người đàn bà bóc tách những vỏ lụa xoa hạt căng tràn, cảm giác dư ba thoi miên hấn theo suốt những tháng năm.

Hấn cũng được nghe ả kể về những mối quan hệ xác thịt với những người đàn ông trong làng. Cũng chỉ để lấy thúng ngô, rổ khoai, vài ống gạo. ả kể xong rồi nhăn mặt nhận xét: bản! Sao cái làng này đàn ông... xấu, chỉ có Long thôi. Long là báu vật của làng! ả nói vậy và với hấn ả không lấy gì, nhiều lần đi đâu đó ả thường hẹn hò hấn chỉ để sờ một cái lấy hên, chuyển đi thành công ả về lại hầu hạ hấn... Hấn xoay mình, lật ả nằm nghiêng, gối đầu lên đùi hấn, chạm môi, hơi thở ấm nóng.

ả nằm như vậy, bàn tay ả như bàn tay mụ bán thuốc Lào về đi về lại, ả nghĩ chỉ có mình với hấn. ả yên tâm lãn ra ngủ, tiền để hớ hênh. Thấy tiền mất hấn le lói. Đã vài tháng nay nằm trong rừng chờ. Thực ra, hấn đã chán lắm rồi. Hấn thềm rượu, thềm đi chơi. Nhưng hấn lại chưa có tiền. ả vẫn ngáy đều đều! Hấn lãn lãn con dao gổ đầu. Con dao nhọn sáng loáng. Hấn run run ghé sát vào ngực ả. Bắt chợt ả xoay mình. Hấn rút con dao ra.

Ở rừng, trăng mọc đằng Đông hay đằng Tây cũng mặc. Trăng lên đến gần đỉnh đầu thì mới hay, mới biết là có trăng. Không! Hấn đổi ý định, không giết ả. Quắp lấy bọc tiền, hấn cắt rừng đi luôn trong đêm... Sáng dậy, ả không thấy tiền, hấn đâu? ả gọi vài câu vu vơ không thấy đáp lại. Nhìn đồng quần áo nhàu nát, đêm qua lại càng càng nhàu nát, ngán ngẩm, ả lấc đầu. "Hấn đi rồi"?... ả quyết định tìm hấn để lấy lại tiền. Chiều lại mới về đến thị trấn, nhá nhem tối mới thấy hấn đang nhậu trong quán.

- Chào!

Rượu đã sừng sừng:

- Trong kia.

- Đi lấy.

Mắt hấn nhìn chằm chằm vào bàn nhậu, dụ dụ một lúc. Hấn đứng dậy dắt ả đi. ả theo hấn vào chợ. Hấn dẫn ả vào một phòng tối bỏ hoang. ả sừng lại chưa kịp hỏi, hấn đã quay tằm đấm vào mặt ả! Cú đấm mạnh quá, bất ngờ không la lên được. Nhanh như chớp hấn đè ả xuống bóp cổ đến chết. Hấn rút dao đâm thêm đâm nhát nữa... Chợ miền núi đã vắng, đêm lại càng vắng. Không ai phát hiện hấn gây tội ác... Hấn ra đi từ đó.

Mấy đêm liền, hấn sống trong hoảng loạn, mỗi khi nghĩ về ả, hấn không còn những xáo trộn với tư thế rướn mình vút cong, bê bết nước, ghì chặt hấn trong rừng sâu, trong đậu cúc tần. Hấn

thấy ả hay ả nhìn thấy hắn cũng là lúc đầy hứa hẹn. Bây giờ, hắn nghĩ ả thối hoặc chó tha đi mỗi nơi một mảnh trong xô chợ, người ta phát hiện ra ả và truy tìm thủ phạm. Hắn trù chừ toan tính mãi rồi mua vé tàu. Ban đầu hắn định nằm trên nóc, ngồi trong nhà vệ sinh, nhưng cuối cùng hắn mua vé nằm. Trong khoang tàu hôm ấy chỉ có hắn và một mụ nữa, hắn dò xét mụ từ chân lên đầu từ đầu xuống chân, mụ không rách nát không tằm thường, trông mụ cũng có của ăn của để. Sao nhiều tiền thế không đi máy bay nhỉ, hắn phân vân và hỏi mụ. Hắn hỏi cho ra nhẽ. Mụ phân trần rằng mụ không chịu được máy bay, với lại, mụ nói mụ đi du lịch nên muốn đi tàu để ngắm cảnh làng quê.

Biết thế? Yên tâm! Hắn lăn ra ngủ. Hai con người nằm trong một khoang nhỏ trên toa tàu dài. Tàu chạy, mụ hay phàn nàn chẳng đâu vào đâu với hắn, mụ nằm giường và không sao ngủ được. Hắn không nói nhưng tay lúc nào cũng móc vào dưới bụng. Tàu chạy rình rình khiến mụ có khoái cảm lạ thường, mụ nhìn sang hắn, con người hắn, cơ thể căng tràn, dưới vùng bụng nó lộ lộ như quả chuối. Giá mà! Mụ tằm tắc một nỗi thèm thảm kín. Mụ như đứa trẻ thèm kẹo mút, như gái dậy thì trông thấy thỏi son muốn đưa lên môi bệt thử. Mụ lần tay sang thấy hắn nằm ngủ im và cái ấy... rất nặng tay. Người mụ run bắn, sao lạ lùng! Chao. Đổ ầu! Như phẫn xạ của đứa trẻ con khát sữa, mụ len lén, mụ run bắn, mặt đỏ bừng vì tự xấu hổ nhưng không rút lui. Mụ ngồi lâu, khế kháng đặt tay lên đùi, đặt tay lên bụng và lâu lắm, không kiềm chế được... Nhột nhoạt. Hắn giật mình choàng tỉnh, mắt hoa, hắn tưởng hồn ma hiện về, túm tóc mụ đập mạnh đầu mụ vào thành tàu, gáy mụ cắm sâu vào móc sắt, miệng mụ ngáp ngáp như cá chật đầu. Mụ chết... Nhìn xác mụ, hắn không ngờ lại một cái chết thứ hai, mụ chết vì sự thèm lạt, sao mụ không nói cho hắn biết mà lại vụng trộm trong lúc hắn đang ngủ và đang trong cơn hoảng loạn. Mụ làm sao nhỉ, hắn không hiểu, mụ thèm lắm ư? Vậy thì tiễn mụ. Hắn đặt mụ nằm dài trên giường...

Hắn xuống tàu, tìm ra quốc lộ bắt xe ngược về phía Bắc. Xe ra đến Hà Nội, hắn gật gù, ừ Hà Nội. Nói vậy chứ hắn chưa biết Hà Nội ở đâu. Xe đến Giáp Bát đêm đã khuya, hắn lăn về khu nhà nghỉ trọ phố Khâm Thiên ngay cạnh đường sắt. Nhà trọ chần chiếu nhòn nhòn như đồ mờ, phòng nọ phòng kia thưng tẩm cốt mong manh, cứ vài tiếng lại một đôi, tiếng bụng đập vào nhau, tiếng thờ òng ọc như lợn bị chọc tiết.

Con muỗi đậu vào đùi hắn cắn máu ngựa ngựa. Hắn phát đánh đét, cắt ngang dòng suy nghĩ. Nhóm dậy. Đêm yên tĩnh. Lôi can rượu trong góc lán, hắn đưa lên miệng tu ừng ực. Đến khi cần phải thờ hắn mới bỏ can rượu ra. Tiếng rượu chạy rạo rạo, dơ tay quệt ngang miệng, mắt nhìn trừng trừng vào khoảng rừng. Buồn quá! Hắn lại đưa rượu lên miệng nốc tiếp? Khi đã phê phê! Hắn ném can rượu vào xô, giật chiếc áo vắt vai lưng thưng đi khỏi lều. Cứ đi. Đi! Cái bóng của hắn nghiêng nghiêng đổ dài ra lúc thì thu lại tối om. Bọn hút thuốc phiện chuyện vắn rì rầm, lán chưa ngủ nằm toan nói chuyện tục tĩu, loạn luân. Những thằng sống cô độc, ban ngày vác máng đãi tù mù trong các hầm lò của bọn làm ăn lớn bỏ đi, đêm chưa ngủ kéo dương vật ra thủ dâm... Tiếng côn trùng rít lên ai oán. Tiếng chim chót bóp trên Đông dột xuống... Hắn vẫn đi.

Mờ mờ trước mắt hắn là cái lán con con dần dần hiện ra. Hắn tiến lại...

Nằm trên võng chưa ngủ, thị biết thằng nào đó rồi. Nhưng thân thị cũng không thể bảo vệ được mỗi khi bọn ở bãi này cần. Đờn thị chẳng còn gì để mất! Thị trôi dạt vào đây, sau khi ở bên ngoài thị thuộc dạng không có ma nào nhìn. Năm thì mười họa mới có một khách già. Giờ hết ngón nghề mới ru được họ được "vào đời", tiền chẳng được bao nhiêu. Chỉ đủ mua li nước đá. Ở cái bãi này, nghề đó thói mồm thối miệng, chủ yếu là hầu hạ không, chúng cứ ói vào, vài ngày bay mùi thối như dây thừng xuyên qua lỗ mũi trâu. Nhiều hôm chúng sai mụ xong, mụ ra bờ suối gếch căng cho nước chảy qua, tay ban tay ọc nước, móc rửa vẫn không sạch. Chẳng có đồng nào, vô duyên, toàn phục vụ công không như nước suối chảy qua mồm đá, chơ lì.

Chán! Thị xoay sang nghề bốc xỏp, bốc xái đái lại. Chết đến đít rồi thị vẫn còn mơ ước. Làm đá góp lấy một số vốn thị sẽ ra thành phố bắt lấy dăm đũa con gái trẻ. Thị chặn dất họ. Họ có sức trẻ, sức khoẻ, có sắc đẹp, thị có kinh nghiệm. Cứ như thế thị bắt đầu từ đây... Long đại bàng đến, nhìn vào vống thị. Hấn cười.

- Chớ!- Thị nói.

- Dậy! Dậy đi người đẹp... Dậy cho làm tí. Khấn trương.

Không chần chừ. Hấn tóm tay thị lôi ra khỏi vống. Dắt thị đến một thân cây đổ nằm ngang, ấn thị ngồi xuống. Hấn thò tay lôi trong quần của hấn, ấn vào miệng thị. Thị định cắn một phát cho hấn chết đi, nhưng thôi, cắn không đứt mà hấn đánh cho chỉ tổ rụng răng. Mà thôi, tiếc lắm của hấn cũng đáng đồng tiền bát gạo, nếu ở thành phố hấn phục vụ các nạ dòng cũng ổi tiền. Thằng này cũng lạ, trông như còn mới tinh, mà lại sạch sẽ đến kỳ khu, trời lạnh hay nóng thì ngày nào làm xong là hấn tắm tấp kỳ cọ, xát xà phòng tươm tất. Giá mà thị có được một cái này nhỉ, thị nghĩ thế và rồi thị có cảm xúc. Thị nhanh tay tháo những cái nút quần áo của thị. Đang nhùng nhằng với cái áo thì hấn giúp thị cởi bỏ chiếc quần. Thị phục vụ hấn như con hầu, như nô lệ, như tình yêu. Hấn khốn nạn. Thúc mạnh vào bụng thị vừa rửa thắm. Chết đi! Chết đi. Không biết hấn đã giết được bao nhiêu đàn bà bằng cách này? Thị hỏi thắm. Nửa tiếng sau, người hấn thẳng băng, tiếng thở nguội dần, cơn tắt. Hấn cầm quần lót lau lau, nhắc nhở:

- Đạt lắm.

Hấn cười phá, rồi bỏ về lán nằm. Thị cũng lững thững về nơi mà hấn kéo thị ra. Thị tiếc rẻ, giá thị còn trẻ một chút, hấn sẽ ôm thị và ngủ với thị qua đêm... Chán thật! Thị miên man, từ ngày vào đây chả mấy hôm là được yên. Có băng uống say lại còn... tập thể. Thằng nào cũng lì lợm như trâu bò, cánh đồng hoang gặp mùa gió chướng.

Thị cho rằng đã giang hồ thì tìm cuộc sống ngay trong giới giang hồ chứ không thể bằng nghề lương thiện được. Làm thuê, làm mướn? Thôi chịu! Vừa ít tiền lại phải làm quần quật. Mất cả tự do! Thị ngấm nghĩ mà nuối tiếc cái thời son trẻ. Thị đã chôn thân quá lâu trong các nhà thổ đến khi tàn và nát như cái vỏ chuối, thị bị hất ra ngoài. Cuộc sống bên ngoài lại càng khắc nghiệt hơn cứ mỗi lần kiếm tiền là một lần thị rẫy chết. Đã hiếm khách lại bệnh tật già nua cứ kéo thị đổ xuống. Đã lâu, lâu lắm rồi, kể từ ngày ra đi thị không về thăm quê, cái xứ xở quê mùa sinh ra thị! Lao động quần quật như con thoi, suốt ngày đầu tắt mặt tối. Thị chán, thị bỏ đi theo một gã đàn ông lên thành phố tìm cuộc sống nơi đất chật người đông, xa hoa phù phiếm, đầy cạm bẫy éo le. Hoa thơm trái ngọt không thấy, toàn cay đắng chất chồng. Gã đã lừa bán thị cho một nhà thổ... Từ đó thể xác thị là bốn mươi cân, nhiệt ba bảy độ, của quý đàn ông qua thị cũng phải đến vài bò.

Bây giờ thị cũng muốn có một người chồng như thằng Long, thị sẽ hầu hạ hấn hết lòng hết dạ. Nhiều hôm hấn đi tắm thị cứ mãi miết theo hấn rồi mãi mê đứng nhìn, hấn cũng ngược ngạo không kém gì những thằng khác trong bãi này, nhưng với thằng khác thị ghê tởm, uất hận còn với hấn thị lại phát hiện mình có thiên chức mới. Thị có cảm giác hân hoan giống như người mẹ, người vợ, người tình... thị thấy thị có một nghĩa phụ cao cả hơn với hấn. Nói chung, thị đã yêu!

Trăng trước tròn, trăng nay lại tròn. Hai cái trăng tròn được một tháng. Hấn thấy cách tính lịch của hấn cũng hay. Cũng đúng. Hấn béo vào đùi cười hơ hớ. Cười xong hấn lại nghĩ ngợi lung

tung... Ngày đó hắn quay về đầu thú với cái án tù lâu năm, không, hắn không biết giết người thì tù bao nhiêu năm, hắn đoán mò, khoảng hai mươi năm tù hoặc ít hơn. Cải tạo tốt hắn sẽ được giảm án. Hai mươi năm, ý nghĩ cứ lật đi, lật lại trong đầu hắn. Hai mươi năm tù như một giấc ngủ trưa! Để hắn rũ bỏ được cuộc đời như nhóp tộ lỗi trở về cuộc sống lương thiện. Lương thiện! Lương thiện ư? Hắn thầm hỏi. Có sướng không? Ngày nhỏ hắn cũng sống lương thiện đấy, cũng phải vào rừng lấy củi, cũng phải thức khuya dậy sớm, cũng phải bữa đói, bữa no. Đâu có sướng. Nhưng dễ chịu, không phải thắc thỏm lo âu. Từ khi đi giang hồ giữa sống và chết sát sạt bên nhau, dao kiếm, băng nhóm, thuốc phiện thay cho cơm, rượu thay nước. Nơi quản tù của những mảnh đời bụi bặm và bóng tối. Bây giờ trôi dạt vào bờ bãi đào đá. Hắn mới cảm thấy ổn ổn có thể làm lại cuộc đời chẳng? - Hắn thốt lên - xa vời và âm đạm như sương mù mùa đông vậy. Mùa đông - Hắn cất nghĩ - Mùa đông ở xứ sở mà có lần hắn đã từng xem qua phim ảnh, sương mù bay là là như khói, che lấp cả tầm nhìn. Được đá và không được cũng xanh chín như chơi lô tô. Vậy thì ra ngoài? Lại càng chết! Bãi này tuy tắc nghẽn nhưng vẫn là nơi dung thân trú nấp cho hắn trong một thời gian để tính?

Đêm khó ngủ. Hắn lại nghĩ về chuỗi ngày qua: cướp giật, hãm hiếp. Bỏ mảnh đất này đi tìm mảnh đất khác toàn là đất giang hồ. Đôi khi có những con đàn bà hiến dâng cho hắn, không thuộc gái đú thì là loại hồi xuân thất tình. Dùng hắn để lấp chỗ trống hoặc ý đồ riêng... Đối với hắn; tình dục di liền với tội ác. Tâm hồn u tối đầy vết sẹo...

Hắn dùng tay mân mê, đầy dần rồi cứng, nhớ tới mấy con đàn bà một lúc, con này con nọ con kia... đêm đêm nghịch ngợm, nắn bóp, nặn, bẻ. Đau và rát. Sướng và khổ cũng ở đấy, bây giờ biến biệt xa quê, hắn mới thấy được giá trị của sự tự do và lương thiện. Con đĩ già trong bãi này có cảm tình với hắn. Hắn nghĩ vậy, nhưng thị cũng như những con trước kia, điều xảo và lì lợm. Có lần thị rời bãi này đi xa, hắn cũng nhớ, thị đi được vài tháng thì trở lại. Thị nói với hắn là ở Tây Nguyên có một nhà nước mới thành lập, nên rời bãi này đi theo cái nhà nước ấy sẽ có tự do và hạnh phúc. Thị còn nói thêm thị sẽ làm tất cả để đem lại hạnh phúc cho hắn, nhưng rồi hắn nghĩ khác thị. Ngày nhỏ, hắn làm tôi làm tớ quen rồi, có đi cũng không thoát được dưới gầm trời này đâu. Làng hắn có quá nhiều người chết vì bom đạn, vì chiến tranh để mang lại tự do hạnh phúc. Chiến tranh trôi qua, hạnh phúc cũng phải tự thân vận động, ai khéo léo thì sống khỏe, ai vụng về thì cũng như thân trâu ngựa chó mèo, nhọc nhằn khổ ải. Chỉ có ý nghĩ của mình hướng về tổ tiên may ra mới giải quyết được số phận của mình. Bây giờ chạy theo một nhóm người bị xúi giục lập ra một nhà nước mới, tính hắn không thích cái kiểu như vậy. Một cái cây đang tươi tốt, tự đứng bẻ một cành cắm xuống đất ngay tại gốc cây rồi bảo là hai cây. Vô lý. Làm gì có cây như vậy, không có gốc, không rễ thì không sống nổi. Nhà nước mà con đĩ già này nói kiểu như vậy. Cút! Cái kiểu tự xưng, tự đế như con người trong cái bãi này cứ vài tháng một nhóm vỡ ngược là một băng. Băng với đảng? Nhảm nhí! Chỉ có quê hương là hơn cả, tổ tiên nơi ấy, nơi sinh ra mình là nơi ấy, đau khổ và bất hạnh đến đâu cũng phải nhớ và tôn trọng tổ tiên. Phải sống và một ngày sẽ về thấp hương cho tổ tiên. Không có cái nhà nước nào cả, hắn nghĩ vậy. Và hắn nghĩ lời nói của một con đĩ già, nằm ngửa cho bao nhiêu thằng chọc vào cũng có thay đổi được một thềm khát cồn con là một mái ấm mà vẫn không có được thì đừng chờ mong một mảnh đất, một thiên đường nào. Thị giỏi, có sao thị không đi kiếm một thằng khác mà nâng niu. Không có một thiên đường nào, tự do nào khi đã mất quê hương. Lời thị nói cũng chỉ là lời con điếm, bàn chân điếm, sinh dục điếm, mồm miệng điếm, suy nghĩ cũng là điếm. Điếm mang tư tưởng gái bán thân nuôi miệng ao ước về già là làm chủ chứa. Thế thôi!

Gạt được những ý nghĩ đó ra khỏi đầu. Khó ngủ? Hắn muốn phá tan cái mệnh mông vắn vủ trong đầu, bằng một hành động gì đấy?... Nghĩ mãi, nghĩ mãi. Hắn lại cười phá lên: "Những con đàn bà! Rác rưởi đem thân vào đây! Hắn như sức nhớ ra. Hắn thấy lạ, lạ chưa? Hắn tự hỏi... rồi phân vân. Đêm qua nằm nghe văng vẳng tiếng hát của thị. Tại sao? Tại sao hôm nay, từ đầu tối tới giờ hắn lại không nghe? Hay là có thằng nào đang làm tình với thị? Nghĩ đến đó

trong người hẳn lại hùng hực. Giá như thị tự đến đây thì hay, như những lần trước thị trông thấy hẳn ở lều một mình, thị đến vượt nó như người bán lòng lợn vượt khúc dồi. Hẳn nhắm mắt tận hưởng, khoan khoái bất tận... Sướng!

Hắn đứng dậy lững thững bước đi.

Đến nơi hẳn mới biết. Thị ốm. Thị nằm trên võng như con chó cái bị nhúng nước giữa tiết trời mùa đông lạnh lẽo, rên ư ử. Hẳn vịn tay vào lều nhìn xuống võng:

- Làm sao? ... ốm à?

Thị trả lời. Tối qua thị bị năm sáu thằng gì đó qua đây hiếp thị, chúng vật thị ra, chẳng nhớ được mặt mũi thằng nào nhưng lần đầu tiên thị thắm đờn vì bọn chúng. Dương vật thằng nào cũng có hạt thủy tinh, cái ít nhất cũng một hạt. Chúng nhồi nhét vào thị như chày cối, thị đau há mồm. Tiện thể thị vén quần vén áo cho Long xem cơ thể thị, nó không ra hình thù mà như miếng thịt nạm trong bát phở bò. Rất lắm, giá mà ở thành phố còn mua được cục đá chườm cho mát, ở đây đào đâu ra, đau quá không lê nổi tấm thân ra suối mà rửa nước, người khảm khú lắm...

Hắn cười rằng:

- Chưa chết! - Thị van xin.

- Đừng để tao mất hứng.

Hắn túm cổ áo lôi thị ra khỏi võng. Cái chần thị quần rơi tọt xuống đất. Thị chơi với - Tôi xin anh- Hẳn lắc đầu - không có xin xỏ gì hết, không nên nói nhiều- Mắt hẳn trừng lên nghiêng nghiêng người về một bên kiểu như né tránh, chỉ vào mặt thị – Quên! Quên ngay lập tức. Quên cái chuyện xin xỏ đi. Tao đã đến đây rồi. Giờ mà trở về là khó lắm. Phải... “xong đã”. Tao chỉ thua khi mày bỏ cái bãi này ra ngoài đời thôi. Nào...

Như những lần trước hẳn tống vào mồm thị, mềm và nhão thị ngậm luôn, thị vè nhẹ đầu lưỡi khởi động. Lần này thị ngậm luôn cả đầu lẫn cuống, ngậm cả hai hòn. To quá thị không đưa vào mồm, không ngậm nổi, tay thị nâng đầu dương vật, nghiêng đầu thị ngậm hai hòn dái của nó, trời ạ to quá đi, thị cố hết sức tống nó vào mồm. Khó thờ quá, nhưng không sao, đây rồi. Thị cười thầm trong suy nghĩ. Thị cảm thấy người cứ tung tung, ôi chao của nó như là củ sâm, là của quý thật. Sướng thế này sao mình không sở hữu, thị nghĩ thế và thị nhớ lại quá khứ ngày xưa trong nhà thổ thị được khách làng chơi kể cho nghe chuyện con cáo. Con cáo là hiện thân của một gái già thất tình, đói khát bếch nhếch như tấm rẻ rách. Con cáo đi xin tình yêu cũng không được, đi xin tình dục cũng không xong, một đêm nó nằm mơ và trong giấc mơ đó có nói với cáo rằng nếu nuốt được một hạt tinh hoàn của người đàn ông thì sẽ biến thành gái đẹp. Ngày làm điếm thị cũng phải nuốt trôi nhiều thứ nhưng chưa phải là cái này. Nuốt rồi thành quen. Bây giờ thị nghĩ khác, Long đại bàng nó phải thương thị chứ. Với cái hoàn cảnh như đêm qua lý ra phải có mặt nó để che chở cho thị, hôm nay dù muộn nhưng còn hơn không, hẳn phải múc nước, phải lau chùi dọn dẹp tấm thân cho thị. Đàng này? Khốn nạn! Thị nghĩ vậy và thị nghĩ phải nuốt tinh hoàn đàn ông và biết đâu thị sẽ là ân nhân của hẳn. Hẳn sẽ sớm trở thành người khác khi không có cái này? Hai con mắt của thị hẳn lên hai tia lửa đỏ. Thị gồng cơ miệng cắn phập.

Cắn lều tối om như mực.

Đêm đen mênh mông, đêm của rừng sâu. Hấn rú lên một tiếng rất dài. Thị nhoài ra khỏi hấn và chạy, miệng thị vẫn ngậm hai hòn đá của nó và chạy. Mênh mông một màu đen, những gốc cây trong rừng nhập nhoài như bóng thẳng Long vây bắt thị. Thị cố sống cố chết chạy ra khỏi cánh rừng...

Long nằm trên vũng máu chảy ra. Không có ai đến, thị đã ra đi. Mất hấn hoa dần, mờ dần, hình ảnh con bán thuốc Tây, con đàn bà sang trọng trên chuyến tàu, con điếm,... tất cả trở về xoa mạnh vào chỗ đau rồi ra đi. Tất cả đàn bà mà hấn biết, hấn giết không nói hấn ác mà chỉ trách hấn không giữ được tấm thân.

Long đại bang rên ư ử .

Đêm mênh mông...

Giấc mơ giữa trưa

Ra trường đã hai năm rồi tôi vẫn chưa tìm được việc làm. Ngoài trời mưa nhiều, mưa vùi dập ước mơ khát vọng. Nằm ngủ. Tôi mơ gặp lại người bạn nhỏ bé học cùng lớp năm xưa nay đã có chồng. Bạn đến thăm tôi nhưng chỉ đứng ngập ngừng ngoài cánh cửa rồi lặng lẽ đi. Đi trong mưa.

Tôi mơ mình vừa đọc xong bản tin đăng cậu bé mới mười một tuổi và viết tiểu thuyết. Cuốn tiểu thuyết có tựa là Người mẹ cuối cùng. Trong cuốn tiểu thuyết cậu viết về nhiều người mẹ. Mỗi người chỉ ở với cậu một khoảng thời gian ngắn khi hai người vừa có những tình cảm tốt đẹp về tình mẫu tử thì người mẹ đó lại chia tay. Cậu viết như tự truyện. Người đàn bà nuôi cậu lúc ấy vô tình đọc được cuốn tiểu thuyết khi cậu đang viết. Người ấy đã lấy trang cuối cùng đặt lên làm trang đầu tiên.

Mưa chiều đông nhẹ. Đường phố ẩn tượng bởi hai cô gái đi xe máy, tóc dài quét cả xuống đường, áo dài ướt nước in nổi làn da. Vạt áo dài vạt ra phía sau xe che luôn biển số. Nhìn họ quen quen. Hình như hai cô ấy là diễn viên thì phải, ngày xưa tôi cũng đã từng quen nhưng thời gian này tôi ít có điều kiện gặp lại. Họ cũng đã đi qua một số đoàn kịch, chạy xô trên nhiều sân diễn nhưng không đủ sống nên đã năm bảy lần chuyển nhà trọ và tới qua đến xem phòng trọ cạnh phòng tôi. Gặp lại bạn cũ trong tình cảnh này cũng buồn. Tôi định nhấc tấm thân mình, đi thuê phòng trọ nơi khác nhưng không làm sao nhấc nổi.

Trong lúc buồn tôi muốn về quê vài ngày cho đỡ chán. Nhưng về quê lại càng buồn và chán hơn. Quê ít việc người đông, cuộc sống đơn điệu nghèo nàn, cảnh quê người quê như tấu lên khúc ve sầu mùa hạ hoặc ùng oàng như tiếng ếch nhái ngày mưa. Chỉ vậy. Tất cả chỉ có vậy và như chẳng có gì để nói. Thôi thì cứ ở lại đây, ngắm bốn bức tường phòng trọ với những cảm xúc không đầu không cuối, những cảm xúc bắt chợt đến bắt chợt đi, phân mảnh và dị bản. Từ ngày ra trường tôi ít được gặp bạn bè. Tình thoảng có gặp người này người kia họ quả tôi là gầy và già đi. Nhiều người cùng khoá với tôi, ra trường thì béo lên. Nhưng rồi bạn bè lại hỏi tôi là vẫn phát huy cuộc sống như ngày xưa chứ. Tôi định trả lời là thất bại, thất bại thảm hại nhưng rồi lại không muốn trả lời nữa vì nói ra đôi khi lại bị những lời bình phẩm không hay. Cuộc sống trước là hồn nhiên, cuộc sống bây giờ là khó nói. Tôi không nói đến sự to tát trong tham vọng, mà chỉ là nói điều nhỏ nhoi để tìm sự bình yên cho mình. Mà sự bình yên không phải là miếng cơm manh áo. Nếu chỉ là miếng cơm manh áo thì cũng đơn giản, nhưng ngày này qua ngày khác cũng chỉ hai bữa cơm thì thật chán, cũng không phải là tôi cầu thị một cái gì đó cao sang hơn, xa hoa hơn. Áo tưởng ngọt ngào như cái kẹo, nhiều áo tưởng là nhiều kẹo rồi một ngày áo tưởng không đến nữa bị kịch đầy ứ hự, đắng đót.

Có lần tôi nhin đến năm ngày mà vẫn không có cảm giác thèm cơm. Thân hình gầy như xác ve, hút thuốc suốt ngày rất lười, nỗi buồn cuốn theo khói thuốc bay lên trần nhà. Mọi cái xa lạ trở nên quen, mọi thói quen trở nên xa lạ. Có một điều tôi không nói ra, khát vọng âm ỉ trong tôi đó là tìm được sự chân tình. Sự chân tình là xa xỉ, hiếm hoi, của quý, của độc.

Người bạn học phổ thông năm xưa, bây giờ thành đạt nói. “Sống toàn sinh là hơn cả, sống khuyết điểm là bậc thứ, chết là thứ nữa, sống bức bách là sau cùng”. Cuộc sống của tôi bây giờ là cuộc sống sau cùng, tôi đã trải qua cái chết! Chết nghĩa là không biết làm phục hồi cái chưa sống. Bức bách là chưa tìm được chỗ thích nghi. Nếu cứ lập luận kiểu này thì không có cái nào là cái sau cùng, cũng không có cái nào là cái trên hết. Mọi cái đều bình đẳng và đều phải trải qua. Và biết đâu, khi mình tìm được sự thích nghi mình lại chán. Vậy là mọi việc, mọi cái không nên trầm trọng, cũng không thờ ơ không nên vội vàng mà cũng không quá chậm chạp. Cuộc sống như bông hoa đến thì thì nở.

Ngoài trời vẫn mưa.

Bức tranh bột màu tôi mua treo trên tường cách đây vài tháng. Bức tranh vẽ túp lều liêu xiêu dưới chân một quả đồi bên cạnh bờ biển. Vài con thuyền chơi vơi trên sóng. Đã bao nhiêu năm rồi biển vẫn thế và đồi vẫn thế, vẫn tồn tại và dữ dằn. Chỉ có thuyền và túp lều mong manh, những gì do người ta tạo ra đều mong manh. Mong manh với thiên nhiên, mong manh ngay cả với những ý nghĩ của con người. Sau lần treo bức tranh ấy tôi đi vào Đà Nẵng, rồi vào Hội An. Những ngày hè nóng nực. Biển ở đây thật thích. Các bãi tắm liên tiếp và gần nhau với những tên gọi khác nhau. Ban đầu tôi cứ cho là sự bày đặt nhiều tên bãi tắm để câu khách. Thực tình tôi đã nhầm. Có lợi xuống biển mới biết biển nông sâu. Chỉ một dải bờ ngắn mà sóng mỗi nơi một khác. Lạ thật! Biển như người sinh đôi, gương mặt giống nhau tính tình lại khác nhau. Cả một tuần tắm biển cũng không hiểu được biển. Phải chăng biển cũng như tình yêu càng tìm hiểu lại càng không hiểu, càng yêu lại càng không biết nhiều về tình yêu. Mọi việc cứ tiến triển từ đơn giản, đơn rồi rắc, phức tạp lại quay về giản đơn. Khi mọi cung bậc dừng lại một điểm, chuyển động mất, tình yêu cũng hết. Cần phải chuyển động. Tôi thấy mình biết ơn chuyển đi và cảm ơn những người mình đã gặp.

Bức tranh treo trên tường chưa được lâu nhưng tôi cứ nghĩ một ngày không nhìn thấy nó thì thế nào. Tôi không biết! Tôi run sợ với những gì đang gắn bó với mình bỗng một ngày lại bỏ mình mà đi. Một nỗi buồn khó tả mang màu xanh mát rượu - màu trót yêu!

Trong phòng, vẫn chỉ là những đồ đạc quen thuộc, chăn xô gối lệch, báo đọc chất thành tệp bay mùi mốc, sách vở quàng quật khắp nhà. Không nấu ăn nên chẳng có gì để cho chuột đến. Thỉnh thoảng có con chạy nhăm vào phòng nó lại cắn đùa vào chân rồi bỏ đi. Ý nghĩ loé lên trong đầu. Tiểu thuyết Hoá thân của F. Kafka viết về người đàn ông biến thành con rún. Còn tôi mong mình biến thành con chuột. Chỉ có con chuột mới đi được đến nhà nọ nhà kia, rúc đầu vào những chạn bát, nếm thử món ăn nguội còn sót lại. Chuột sẽ viết sách, sách không giao giảng hạnh phúc lúta đôi thiên đường và địa ngục, cần phải sống như thế này đừng như thế kia, đừng sa vào các tệ nạn xã hội, nào là nghiện ngập, nào là cờ bạc, nào là đĩ điếm, luôn thận trọng với những quan hệ, hãy dùng bao cao su, khám bệnh thường xuyên và ăn uống đủ chất! Không vu khống người này, đừng đồ thừa người kia, hãy tham gia các hoạt động phong trào, hằng tối ngồi xem các trò game show truyền hình, tiện mồm và thích thể hiện tài năng đoán trước, thế đấy, cần phải như thế đấy, phải sống như đám đông từng sống.

Tôi nghĩ, chỉ có chuột mới biết được những ước mơ, những hoài bão, những mộng mơ hão huyền, chuyện chăn gối lúta đôi đôi, chuyện đêm khuya tức tưởi, chuyện thèm lạt, chuyện đưa người cửa trước rước người cửa sau, chuyện vắng chồng, chuyện đồng sàng dị mộng, những âm mưu, kỹ xảo năng lực kỹ thuật... Độc giả của chuột là người đọc, người ta sẽ giết mình. Người ta sung sướng khi thấy có cuốn sách viết như điểm huyệt, cuộc sống được phơi bày ra

với những gì người ta chưa biết hoặc đã biết nhưng chưa gọi thành tên. Cuộc sống không ngọt ngào, cuộc sống đầy bản năng và căm dỗ. Cuộc sống không có nơi nào thật như khi ở trên giường. Hai người trên giường chỉ có một nửa sự thật, một người cô đơn sự thật tăng lên gấp đôi, những độc thoại nội tâm sự tự thú của những xúc cảm thân thể. Sự thật sẽ giảm đi khi số người tăng lên. Trong đám đông không tìm được sự thật mà may ra chỉ tìm được một chút xẻ chia, an ủi... Độc giả sẽ đọc say mê, hoặc là sẽ vứt ngay cuốn sách khi mới đọc được mấy trang đầu. Cuốn sách không phải là sản phẩm nhòm qua khe cửa mà là sự chứng kiến. Tiếng kêu thất thanh, tiếng kêu hoan hỉ, lời thầm thì tiếng rên la, khát khao ẩn ức. Những cuộc đời cô đơn và thác loạn ngay trong ý nghĩ, vùi dập thân mình bằng bàn tay của mình và nghĩ về những lựa đôi tan vỡ nguyên nhân lại do chính mình nghĩ ra và phán xét. Chỉ có một mình thì làm sao biết được mình kém ai.

Mưa vẫn mưa, mưa mùa hè tầm tã, mưa tàn hoang, mưa bầm dập, mưa xót xa. Mưa lộp cộp vào tấm tôn, rì rào trong cây lá, mưa làm cho đất ướt mềm như cuộc tình ao ước bấy lâu nay. Mưa là ái ân của trời và đất. Tôi gặp lại người em gái năm xưa thi đại học. Em nói trong nước mắt em thi trượt rồi. Em ra thành phố tìm việc. Thành phố đầy căm dỗ một người như em không xinh đẹp nghiêng nước nghiêng thành để thuận lợi hơn trong cuộc đánh đổi. Em cũng không xấu đến mức thảm hại, xấu đến độ ví như em có mua được điện thoại di động nhắn tin cho bạn trai. Nhận được tin của em người ta không vui mà chỉ thêm bức mình. Nếu có nhắn tin lại cũng chỉ là cái lệ phải nhắn đi nhắn lại, hoặc là lịch một lần rồi mãi mãi bái bai. Xấu phải chấp nhận làm việc quần quật may ra em mới tìm được miếng cơm manh áo. Mà thôi! Nói chuyện dung nhan xấu cũng như nói về cái đẹp nói mãi có hết đâu. Em đẹp vừa phải. Em dễ dàng bị lợi dụng, em sa ngã vào vòng tay phó phùng, em không thể thay đổi số phận mà bị số phận đổi thay từ một gái quê thành gái partime. Tôi mơ em về bên tôi. Em ngủ lại đây đêm nay. Em ném túi đựng mấy bộ quần áo vào góc phòng rồi nằm xuống chiếu, vẫn nguyên xiêm y như chẳng nói lên điều gì. Em buồn, căn phòng vừa trật chội vừa mênh mông.

Đêm dài, đêm mênh mông. Với bao điều trở đi trở lại, cảm xúc phơi bày trong ý nghĩ, cảm xúc giấu đi như người câm mất tiếng nói của mình. Cảm xúc buồn vui, cảm xúc nhân bản, cảm xúc huỷ diệt. Nhục nhã và đốn hèn, âm mưu và thủ đoạn tất cả đều từ cảm xúc mà ra. Em cắt ngang những dòng suy nghĩ của tôi, em nói. Đã mấy năm rồi nhỉ, em khẽ hỏi tôi rồi lắc đầu không nhớ được. Năm năm rồi, em học sau anh hai khoá phổ thông. Anh ra trường đã được hai năm. Bấy năm với anh đã khẳng định được điều gì ở thành phố này chưa? Tôi lắc đầu, em kể tiếp. Năm năm qua em trượt dài, trượt nhiều từ trượt đại học đến trượt từ người đàn ông này sang người đàn ông khác, rất nhiều đàn ông. Em không biết mình đang ngủ hay đang thức, đang mơ hay đang tỉnh.

Em cũng chẳng biết được họ đang làm gì em, kiếm tìm một cái gì trong em, thôi thúc em, sáng tạo em, giải toả em. Họ muốn em là một dòng sông lớn chứa đựng bao con suối nhỏ, bao nhiêu kênh rạch mương máng đựng trong lòng mình bao nỗi niềm rồi cuốn sạch ra biển khơi. Không em không phải là dòng sông. Em chỉ đẹp và thơ mộng theo ảo tưởng của em, em của bây giờ là em sinh ra từ mộng ảo nhất thời của chính em. Em không vĩnh hằng như dòng sông. Em là la va bô, là bệ xí như một cái máy chạy hết công suất, sau mỗi lần nghỉ em tra dầu, quét mỡ bôi trơn, dòng đời cứ chảy vào em rồi từ em chảy ngược ra với dòng đời. Chảy đi em ơi! Em nhìn vào đâu để sống? Mụ trông nhà vệ sinh, mắt nhìn vào đít thiên hạ, mỗi lần khách đi xong mụ lấy tiền. Đờn mụ còn có cái để mà kiêu, người ta đi xong mụ cầm xô nước dội ào, mùi thối hoăng vào mũi mụ cũng chỉ thế, ra khỏi hố xí mụ hít thở không khí trong lành, còn em rửa không xong, cọ không sạch, chùi càng không hết vì nó gắn liền với em, ở trong em và mãi mãi theo em. Chảy đi! Ngày xưa với những ngây thơ và những ước mơ, em cho rằng cuộc đời mình cứ nghĩ ra rồi mình đi tới, bây giờ với em đừng nghĩ gì, đừng nghĩ gì nhiều.

Có nghĩ ra cũng chỉ là thể thôi, thực hiện được khó lắm. Anh ạ, em biết anh hơn cả anh biết em. Anh ở trong căn phòng trọ tồi tàn này nhưng tham vọng của anh còn ghê lắm, ảo tưởng của anh về những gì mà anh sẽ thực hiện còn lớn nên anh mới có những mảnh lực riêng để tự đầy đoạ mình và sống trọn vẹn cho những gì mình đang nghĩ. Đến được với đích ngắm cũng chỉ có ít người, số đông gục ngã trên đường đi, còn rất nhiều nữa không thể kể hết được sẽ chết ngay từ những bước đi đầu tiên. Ngay cả khi đến được bờ bên kia rồi người ta cũng chưa hạnh phúc đâu, người ta lại nghĩ có một bờ bên kia, một bờ bên kia nữa và có rất nhiều những bờ bên kia mới là những bến bờ mà người ta cần phải đến. Nhưng thực tình chẳng có bờ bên này, em khẳng định chẳng có bờ bên này nên làm gì có bờ bên kia. Tất cả đều do tưởng tượng mà ra, rồi bơi lội, rồi ngập lặn, rồi đóng thuyền chèo đò, rồi bắc cầu để đi tới. Đi tới đấy nhưng đi tới đã xong chưa hay chỉ là mở ra những khoảng trống chông chênh xáo trộn, bần khoản. Thế đấy và thế đấy, tất cả đều bất tận và bất tận đến vô cùng và vô cùng không giới hạn. Một người đàn bà cô đơn khao khát có người đàn ông, một người đàn bà như em có nhiều đàn ông lại cũng chỉ khao khát một người đàn ông. Khi nào thì đủ, khi nào thì thiếu là danh giới mong manh. Xóa đi một dòng sông là biển, xóa biển bằng đại dương và xóa đi đại dương lại chính là bằng đất liền...

Em cười tươi.

Em nói được những điều như thế là do từng trải, sự từng trải và khổ đau khiến cho lời nói mất đi sự hồn nhiên và ảo tưởng, lời nói mang nặng bi kịch riêng tư. Em từng trải nhiều hơn sự tưởng tượng trong đầu của anh. Em không ngây thơ. Trong những năm qua em trải qua biết bao nhiêu đàn ông, đàn ông đối với em như bàn chải trong khách sạn chỉ một lần và không trở lại. Còn với em, nhiều như vậy nhưng đâu đã đủ. Em cần một người đàn ông của em cơ và thế là em cũng yêu. Người em yêu bần tiện hơn, đê tiện hơn, ghê tởm hơn. Nhưng em yêu và vì em yêu, người đàn ông ấy tàn bạo với em hơn cả khách làng chơi nhưng bởi vì em yêu nên nương theo tình yêu mà chiều chuộng, mà giữ gìn. Người em yêu cũng vô lý hơn cả nhưng vì em vẫn yêu nên sự vô lý lại là có lý. Yêu khiến em khổ đau và từng trải hơn. Đến một ngày người em yêu bỏ em mà đi em cũng không ân hận gì. Được và mất quan trọng gì, cái quan trọng là mình được sống đầy đủ trong cái cảm giác ấy. Hay lắm, đừng bỏ phí. Mình mà sống trong sự điều tiết những cảm giác của bản thân là mình vớ vẩn...

Rồi em ngủ. Em vẫn nói làm nhảm và chép miệng. Tôi không ngờ từ làng quê xa xôi đi ra rồi lại gặp nhau trong hoàn cảnh này. Tôi thầm nghĩ nếu em được học hành tử tế chắc là em sẽ trở thành nhà xã hội học. Em sẽ nói những câu gắn với cuộc sống hơn và ít sách vở hơn những giáo trình. Nhưng nhiều cô gái điếm lại không có cơ hội đi học còn nhiều người đi học lại có nhiều cơ hội thành gái điếm, nhưng giữa có học và biết nhận thức khác xa nhau! Phăng Tin không viết văn nhưng nhiều người viết văn là Phăng Tin, đánh đĩ để đến được với nghệ thuật thì cũng có, và người dùng nghệ thuật để đánh đĩ cũng khá nhiều. Cơn mưa ào rồi tạnh. Tôi tỉnh dậy trong những suy nghĩ triền miên về giấc mơ. Và đó chỉ là giấc mơ.

Bức tranh bột màu treo trên tường chỉ là màu xanh. Màu xanh của biển, màu xanh của trời và màu xanh của đồi núi. Chỉ có màu xanh thôi nhưng gam màu khác nhau. Phải chăng biển có gam màu xanh thẳm, trời xanh trong và đồi núi xanh lá cây. Tất cả đều tồn tại, không qui định nhau mà liên quan đến nhau. Có vậy mới nên tranh chứ. Cuộc đời có em và có anh, có nhiều người nữa. Mỗi người một phận, vừa qui định nhau vừa chẳng thể qui định nhau... Và như giấc mơ tồn tại bên cạnh mỗi con người.

Văn hóa Việt Nam nhìn từ mẫu người văn hóa:

Hướng tiếp cận nhân cách học trong nghiên cứu

Trước đây, trong các tư liệu nghiên cứu về văn hoá Việt Nam của Trần Quốc Vượng, Trần Ngọc Thêm, Từ Chi thường căn cứ trên tộc người chủ thể từ những bình diện bên ngoài mà suy, hoặc dựa vào địa lý, khảo cổ. Còn cách tiếp cận khác nữa là lấy mẫu người văn hoá để nghiên cứu mâu thuẫn cá nhân liên quan đến lịch sử, Văn hóa ViệtNam- Nhìn từ mẫu người văn hóa của Đỗ Lai Thúy là hướng tiếp cận như vậy.

Văn hóa không phải là tổng số của các thành tố văn hóa mà là một sự tổng hoà, không cụ thể nhưng lại có mặt trong tất cả mọi thứ. Văn hóa, nếu hình dung như một tam giác thì đỉnh trên là con người, hai đỉnh dưới là thiên nhiên và xã hội. Trong mối quan hệ tương hỗ nhiều chiều này, thì yếu tố con người đóng vai trò quan trọng, con người vừa là chủ thể vừa là khách thể và còn là kẻ mang vác những giá trị văn hoá. Bởi vậy Đỗ Lai Thúy đã chọn mẫu người văn hóa để làm một con đường đến với lịch sử văn hóa Việt Nam.

Văn hóa Việt Nam- Nhìn từ mẫu người văn hóa được chia làm hai phần: giao lưu văn hóa và mẫu người văn hóa. Giao lưu văn hóa là nhân tố quan trọng tạo nên bản sắc văn hóa của các nước nói chung và ViệtNam nói riêng. Việt Nam nằm ở trung tâm khu vực Đông Nam Á, một trong những cầu nối lục địa với hải đảo. Văn hóa hải đảo chuyển từ Đông sang Tây, và ngược lại văn hóa lục địa từ Tây sang Đông.

Việt Nam cũng là nơi trung chuyển văn hóa Bắc Nam. Vào thời cổ sơ luôn có những cuộc di dân lớn, di chuyển chậm chạp qua những vùng đất còn chưa có những biên giới quốc gia như bây giờ, bởi vậy các nền văn hóa tiếp xúc với nhau thường để lại dấu vết sâu đậm. Văn hóa ViệtNam có cả những yếu tố của văn hóa phương Nam lẫn yếu văn hóa phương Bắc.

Đến thời cận đại, khi chủ nghĩa tư bản châu Âu phát triển mạnh và cần đến thị trường châu Á, nhiều thương thuyền và các tu sĩ Thiên Chúa giáo đến Viễn Đông đều phải đi qua đầu cầu Việt Nam. Văn hóa phương Tây, nhất là văn hóa Pháp đến với Việt Nam từ rất sớm so với các nước trong khu vực. Như vậy, Việt Nam là ngã tư, chỗ dừng chân, nơi giao dịch... của các dân tộc cũng như các nền văn hóa. Cuốn sách đã trả lời thoả đáng bản sắc văn hoá Việt Nam, là cái riêng của văn hoá tộc người, là những khác biệt làm nên sự khác nhau với các dân tộc khác.

Tuy nhiên, cũng trong phần giao lưu văn hóa lại đặt ra cho người nghiên cứu hôm nay là văn hoá cởi mở từ trong bản chất và từ thuở sơ khai tại sao trong nhiều giai đoạn lịch sử lại "đánh rơi" đầu mắt. Những giai đoạn này tỏ ra bảo thủ, bế quan toả cảng, khép kín như quay lưng với biển, với rừng thông qua văn học truyền khẩu: "ma thiêng nước độc, sơn lam chướng khí, đi dễ khó về, đi khơi về lộng, ăn sóng nói gió... Cuốn sách sẽ là những nhận định, lời giải đáp, gợi mở hướng nghiên cứu mới.

Văn hóa nhìn từ mẫu người văn hóa là sự phát triển ý thức cá nhân qua các mẫu người. Đó là một diễn trình lịch sử từ thấp đến cao, từ đơn giản đến phức tạp. Lịch sử xã hội của con người bắt đầu từ khi vươn lên khỏi sự hợp nhất mình với thiên nhiên và cái tôi, nhận thức mình như một thực thể gắn với thiên nhiên và xã hội. Con người là sự ràng buộc chặt chẽ với cộng đồng, đồng thời cũng muốn vượt thoát khỏi những qui ước khuôn sáo của cộng đồng bằng những hình tượng văn học.

Tiến trình vươn lên của cái tôi Nguyễn Trãi, Lê Thánh Tông, Nguyễn Bình Khiêm, Nguyễn Gia Thiều, Nguyễn Du, Hồ Xuân Hương đến những con người của thế kỷ XX: Trương Vĩnh Ký, Phan Khôi, Nhất Linh, Đình Gia Trinh.

Văn hóa Việt Nam- Nhìn từ mẫu người văn hóa gợi mở cách tiếp cận nghiên cứu bản sắc, bản thể Việt Nam là cách đi sâu vào văn hóa phi vật thể mà tiêu biểu là nhân cách danh nhân văn hóa Việt. Mở đầu cho hướng tiếp cận mới, phương pháp mới là thông qua mẫu người văn hoá. Nếu văn hoá Việt Nam bốn nghìn năm, đến nay chúng ta có mô hình văn hóa Đông Sơn, mô hình văn hóa Đại Việt và mô hình văn hóa hiện đại. Mỗi lần chuyển đổi mô hình là chúng ta tiệm tiến dần với thế giới nhưng với chủ thể là ta. Thế giới với tư cách là một liên chủ thể. Văn hóa Việt Nam nhìn từ mẫu người văn hóa là hấp lực mạnh mẽ trong cái liên chủ thể đó và bộc lộ tính sáng tạo của riêng mình.

Thì thầm trong đêm

Hằng đêm, tôi ghi vào cuốn nhật ký của mình những điều riêng tư. Mỗi lần ghi, tôi lại hình dung một người, đó là mẹ tôi. Mẹ là tiếng gọi dưới xuôi còn ở quê tôi gọi bằng mẹ. Mẹ! Mẹ đẻ ra con, mẹ lắng nghe và thấu hiểu, mẹ đau khi con đau, da thịt con là da thịt mẹ. Và cứ thế, tôi vừa viết vừa thì thầm!

Mé ạ! Có lẽ con phải thích nghi để sống ở thành phố thôi. Con nghĩ vậy vì có quá nhiều điều không giống như những hình dung của con, đến bây giờ con mới vỡ ra. Mẹ ơi! Trong ký túc xá ồn ào, sinh viên lười đọc chỉ ham mê hóng hớt chuyện phố phường và đánh phôm, mỗi người một tính và cho rằng tương lai được định giá bằng những bài thi ở lớp, con phải ra ngoài ở với một đứa bạn. Hai đứa thuê chung một phòng. Nhà dầy.

Mỗi phòng rộng hai mét, sâu năm mét là mười mét vuông. Đất thành phố, nhà thành phố tính bằng mét vuông, không tính bằng thửa, bằng đám to đám bé, tính cái nhà như trên mình. Bên cạnh phòng con, còn bốn cái phòng nữa làm thành một dãy cho thuê. Cạnh, phòng hai bạn nữ, hai người ngủ trên hai tấm phản kê song song nhau, nằm bên phản bên này gác chân sang phản kia.

Hai phản đắp chung một chăn. Hằng đêm có hai chàng trai đến với hai cô. Bốn con người trên hai tấm phản. Chẳng ri đô, chẳng mừng mản, tình cảm chia đều một lối đi. Hai cô ở tỉnh xa, hai anh đi làm, gộp thành hai cặp, chung sống với nhau dưới một mái nhà mười mét vuông không bẻ đôi. Cuối dãy là phòng nam, đầu dãy là phòng nữ. Họ yêu nhau theo đôi một, họ thay ca nhau vắng nhà, khi nào cũng chỉ có một người với một người. Một người với một người là thành một đôi. Mỗi đầu một đôi, cái nhà dầy như chiếc thuyền trên sóng, đoạn giữa thì nhún xuống, hai đầu bập bênh, lúc nào cũng như đang giã cua, giã gạo. Mót đấy. Còn một phòng nữa dành cho hai chị em. Mỗi khi người yêu chị đến, em đi vắng họ vào phòng môi bập vào môi, tay bóc bao cao su tay khép cửa, em ở nhà họ lại mang nhau ra ngoài. Hai người ngồi trên chiếc ghé con con, vuốt đi vuốt lại.

Giá thuê phòng đắt lắm. Con đi làm gia sư để kiếm thêm tiền. Con dạy thằng bé con lớp sáu, nó lười học, lúc nào cũng rủ con chơi cờ ca rô. Dạy được một tuần thì bà chủ gọi vào phòng hỏi. Bà chủ phốp pháp. Bà mặc một cái váy xê đùi, một cái áo bó chật bó sát như lọt bó giò cương bức tấm thân. Thân và thịt trên người như bưng. Thịt với mỡ nằm ngoài sự mong đợi của thân chủ. Bà vén váy về một bên, tay bà cầm cục đá giơ cao, lòng bàn tay ngửa lên trời. Đá chảy thành nước, nước chảy theo tay vào nách áo, ngấm ướt coóc sê, nước rơi xuống đùi từng giọt tí tách, bắn lấm tấm trên đùi như thể mồ hôi. Đùi bà trắng hơn da mặt bà đánh phấn, bà dùng tay vuốt từng giọt nước dưới chân ngược lên đùi, về đùi nọ sang đùi kia, hai đùi kẹp khít nước chảy ngược vào trong. Bà hỏi em học thế nào. Con trình bày xong bà đứng dậy. Con hơi phân vân hay là mình có gì khiếm nhã, chưa biết dạy. Ngược lên trần, mắt bà diệu vợi.

Một tay bà cầm đá một tay bà cầm vác lượn đi lượn lại, lúc thì xoay mông khi thì xoay mặt như trình diễn. Bà hỏi em học thế nào. Con nhẩn nại trình bày lại y như cũ. Bà thở dài một cái. Bà bảo anh dạy thì được đấy, tôi nghĩ vậy nhưng anh cũng học đi! Học đi. Anh là...anh học đi.

Bà thở dài một cái nữa rồi hỏi con có uống bia không? Bà nhìn con chờ đợi, con từ chối. Bà bảo thì anh uống trà líp tông, uống sữa hay uống gì đi tôi pha, tôi biết pha mà, chẳng kém nhà hàng đâu, nào là cảm xúc mới, lãng mạn Đà Lạt hay đêm Sài Gòn. Uống tí cho vui. Thanh niên mà, uống tí cho đỡ khát. Tính tôi là tôi thích phục vụ. Đàn bà mà. Anh. Anh cứ đòi hỏi đi. Dạ không ạ. Con nói vậy. Bà cười khẩy...

Mế ạ! Con đem chuyện này kể với mấy đứa bạn. Chúng nó cười rồ lên. Con đỏ mặt vì chúng. Thôi.

Mế của con. Con viết những dòng này định gửi cho mế nhưng mế không đọc được chữ nên con thôi. Nhưng con nhớ mế, không viết ra con không chịu được, ở dưới này nói thì bị chê mà không nói thì bức xúc. Con nhớ mế, nhớ hàm răng đen của mế ăn trầu. Dưới này gặp chuyện buồn trong cuộc sống con lại nhớ mế thôi. Mế là chỗ dựa của con mất rồi.

Đạo này con hay mơ về quê lắm. Cứ năm đêm đi ngủ thì hai đêm con mơ về mế, ba đêm còn lại con mơ về rừng. Con nhớ rất rõ từng quả đồi nơi gắn bó với tuổi thơ của con. Nơi hai anh em con vẫn thường đi hái quả. Tuổi thơ ấy là những ngày vui nhất. Con chẳng phải đối mặt với cái gì. Bây giờ con nghĩ mình như cục đá vôi tách ra khỏi núi, tự phân giải mình, tự tan mình vào nước. Mỗi tế bào trong con như muốn tan ra vì những hoài niệm ngày nào. Con nhớ nhà, nhớ từng cánh rừng nơi con và bạn bè ngày nhỏ vẫn thường vào những mùa săn thú, bắt chim. Vài năm ở phố con có cảm tưởng về với rừng, bước chân con lạ lắm. Con không thể đi chân đất phăm phăm vào rừng. Bàn chân con không còn như ngày xưa, hôm nay bước chân con đã thận trọng, đi mỗi bước không phải chỉ nhìn về phía trước, nhìn xung quanh mà còn phải nhìn xuống bàn chân con nữa. Bàn chân suốt ngày đi tất xô giày đen như che đậy một điều gì trong sâu thẳm.

Đêm qua con lại mơ thấy rừng mế ạ. Vẫn cánh rừng ấy, vẫn hồ nước ấy, nhưng mỗi lần mơ con lại thấy rừng mọc khác đi, trong tưởng nhớ của con, hoài niệm tuổi thơ con luôn nghĩ về rừng khác khoải. Rừng hay mế trách con? Rừng không ở yên một chỗ trong giấc mơ của con mà rừng cứ chuyển động, khiến nhiều lúc con thấy mình có lỗi. Có phải con đã bỏ rừng mà đi. Mặt ong mế lấy từ rừng về để chấm vào miệng con khi con còn bé, lớn lên nấm, mộc nhĩ, rau rừng nuôi con. Những ngày tháng đói, mế vác thùng vào rừng đào củ, mà giờ đây con bỏ mế bỏ rừng. Đêm qua con nằm mơ rừng cháy. Rừng không cần đến con nên rừng đã thiêu cháy. Rừng muốn thiêu trụi tuổi thơ của con, ký ức của con.

Bảy năm trôi qua. Con đã tốt nghiệp đại học và đã đi làm. Bảy năm, chưa một dấu ấn gì ở nơi này. Đêm qua con mơ về rừng. Trong căn phòng bé nhỏ mà con phải thuê với giá đắt đỏ, lại vẫn là nhà dẫy. Sau giấc mơ, con lại đếm từng con số một để cố ru mình vào giấc ngủ. Ngày mai còn phải đi làm. Nhưng con không tài nào ngủ được. Con nhớ mế, con nhớ con đường về nhà. Con đường cheo leo giữa sườn núi. Nhìn sang bên này một sườn núi dựng ngược, nhìn sang bên kia cũng dựng ngược một sườn núi. Hai sườn núi dựng ngược, một tuổi thơ con, tuổi thơ không nhìn xa trông rộng. Đường về nhà, con đường bé nhỏ, xe qua những đoạn cua vặn mình như con sâu. Bạn con ở thành phố về nôn thốc nôn tháo. Mỗi lần về quê, ngồi trên xe nhìn những thửa ruộng bậc thang. Thương bước chân mế leo cầu thang lên nhà, bước chân mế xuống núi, bước chân mế lội ruộng. Ruộng bậc thang nhìn xa mờ như nếp nhăn trên trán.

Ngày con đi thi đại học dưới Hà Nội. Bố thương con đường xa, mế thương con đường xa, thương con lần đầu đi ra khỏi núi, bước chân vào quán vào hàng ngập ngừng. Bố dậy sớm hông xôi, mế nắm xôi gói lá để con đem theo ăn cho khỏi đói. Hôm ấy, xuống Hà Nội con đói

lắm nhưng giữa chốn kinh thành phần hoa này con không dám đem xôi ra ăn. Quê lắm! Con cất kỹ nắm xôi trong túi. Ngày về. Xe chạy ra khỏi thành phố con ném nắm xôi đi. Về tới nhà bố hỏi xôi bố nấu cho có vừa muối không, đi đường xa con ăn xôi có đủ không. Bụng mình ăn xôi tốt lắm. Vậy mà con đã ném xôi đi. Con khen xôi bố nấu. Từ đó con thành người giả dối. Thành một loại người khác rồi. Con đã đánh mất con, con đã đánh mất rừng, con đã đánh mất bố, mẹ! Con không thể trở thành người dưới xuôi, không thể trở thành người thành thị. Con cũng không còn là đứa con của núi rừng như ngày xưa nữa. Con cũng buồn lắm, nhưng không biết phải làm sao và sẽ ra sao.

Muốn viết thư cho mẹ nhiều lắm, kể về những gì nơi đây hàng ngày con phải đối mặt, những gì mà hàng giờ hàng phút con phải trải qua. Đi trong thành phố sợ hơn đi rừng mẹ ạ. Thú dữ trong rừng còn biết mà đối phó, người ở thành phố chẳng biết đâu mà lường. Con vẫn như dòng nước vậy. Dòng nước chỉ biết chảy thôi.

Nơi con làm việc toàn là người xa lạ. Lão chánh văn phòng miệng cứ leo leo, hai năm rồi mà vẫn chỉ là hợp đồng hợp đồng rồi lại hợp đồng. Cho đến bây giờ con cũng chẳng biết quyền lợi lao động là gì, mỗi lần hỏi con lại được ông ta đọc cho một thứ văn bản. Con chả hiểu được văn bản, văn bản chồng chéo nhiều như tuổi đất, đầu óc con càng nghe càng tối tăm như đầu con dế. Văn bản văn làng văn xã, không hiểu có còn văn huyện văn tỉnh văn trung ương không, ông cứ đọc con cứ nghe, cứ dạ vâng tiếp thu và chờ. Thế đó, toàn những lời hứa hươu vượn. Ông ta biết tuốt tuốt các mối quan hệ bên trong bên ngoài, những mối quan hệ tập thể, quan hệ cá nhân, quan hệ riêng tư chồng chéo, tiền bạc ái tình. Mặt chánh văn phòng lì như các vi dít. Con lo lo.

Cô trưởng phòng béo múp múp, mặt bự phẩn. Ông chánh văn phòng bình luận một nền mỹ phẩm cường hiếp gương mặt cô. Ngày đầu mới đến làm, cô thân thiện, được ít ngày cô mời con qua nhà ăn cơm. Cô bảo cô thương, con là trai miền núi nên cô thích. Cô kể ngày xưa, xuýt nữa thì cô lấy chồng miền núi. Nhưng ngày đó cô còn trẻ cô ham tài cô thích địa vị, mơ thành quý bà. Tài đấy, địa vị đấy rồi cũng chán cả thôi, khoa học thì sách vở, địa vị hãnh tiến. Chán, chả muốn nữa. Cuối cùng thích nhất là lấy chồng được ngủ với chồng để một đứa con, bên con khóc, bên chồng đòi. Cô rút một ngón tay vào miệng, thế là nhất! Quay sang con cô bảo. Con muốn làm việc ở Hà Nội thì phải hiểu biết rộng một tí.

Bỏ tính tự ái vặt. Cô lắc mông đi qua người con. Đứng trước mặt con, cô pha nước. Mông cô đặt vào giữa mặt con. Cô hỏi con là trông cô thế nào. Con bảo cô ơi mông cô to thế. Cô cười, mông cô to để cô ngồi ghế trưởng phòng lâu hơn. Cô quay mặt về phía con và bảo con cứ hỏi đi, hỏi như ban nãy. Cô thích. Cô thích cái kiểu phôn cờ lo của con. Mà thôi, rậm lời. Cô thích nhá. Cô thích cái này này, miệng này, mắt này, người này. Người cứ xương xương gân guốc thế là khoẻ lắm. Đây nữa, cô cũng thích. Cô chỉ vào. Cô nhún mông giục con. Hỏi cô đi, hỏi nữa đi con. Hỏi bờ mắt bờ môi bờ mi bờ vai của cô đi. Cái bộ phận nào trên người cô cũng biết nói đấy. Đây con xem. Con phải là một chàng trai của núi rừng cho cô nhờ. Nào, đã biết chưa, biết cơm no bò cưỡi...chưa. Bà trưởng phòng ngả ập vào người con. Con thấy mình trở thành một chàng trai. Thấy mình già đi trước tuổi. Mẹ ạ. Con phải thích nghi để sống.

Đây là nhật ký của con, là thư của con. Những dòng chữ viết trong cuốn sổ này sẽ không bao giờ đến được tay mẹ đọc. Nhưng con không viết không được. Con biết kể với ai ở nơi này. Mấy năm nay con như tấm thân đi gửi. Bà trưởng phòng thơm như múi mít, như người tình và như một người mẹ chăm ẵm. Bây giờ bà hiểu con hơn mẹ hiểu con. Bà ngửi tay người nách. Bà bảo con có mùi rừng hôi mùi con thú. Đó là mùi hôi của loài ác dân, bạo tàn, xem thân xác phụ nữ là tăng thị. Bà mua các loại dầu gội, sữa tắm bắt con phải dùng. Bà mua cho giày tất quần xip,

mỗi sáng tỉnh dậy bà chần hai quả trứng, sòng phẳng nhé - bà nói - hai gà nuôi một chim. Bà đối xử với như vậy. Bà bảo con phải đưa bà đi ăn vào những ngày cuối tuần, đưa bà đi chùa lễ phật cầu kinh, đưa bà đi xa xa. Đưa đi đưa về như là tình nhân ấy, chỉ có tình nhân trong mắt nhau mới thi vị ngọt ngào. Đi với bà, con biết quán ăn nhà hàng sang trọng, biết thêm đâu là chùa đâu là phủ. Chùa, phủ, bàn công đức, hòm công đức. Phật với thánh? Nơi nào cũng cần tiền. Cứ phải có tiền mới được tôn trọng. Con tự hào là con có được một người, một người như bà trưởng phòng. Một quý bà hào phóng!

Mỗi ngày làm xong con lại về nhà trọ ít phút, gấp vài bộ quần áo, hưởng một vài giờ tự do. Cuộc sống của con cứ được che đậy, nguy trang như con rấn nấu mình trong vỏ. Cái nhà trọ cũng tênh toàng. Nó là cái nhà dấy ở gần ngoại thành, được nâng cấp lên từ chuồng lợn. Mùa hè nóng, mùa đông lạnh, thay vì nuôi lợn họ cho người ngoại tỉnh về thuê. Ban ngày, con là người tỉnh lẻ, vẫn làm hợp đồng, vẫn không nhà không cửa, không hộ khẩu, chiều về nhà trọ. Tối đến, con là người thành thị. Trong vòng tay con, bà trưởng phòng. Con vẫn là con trai của núi rừng, là đứa con của mẹ, là bộ phận dân cư nhập vào thành phố. Con muốn về với mẹ lắm nhưng chốn núi rừng chỉ cần thầy giáo và thầy thuốc. Biết đâu được, bây giờ về con lại phải tập thích nghi để sống ở núi rừng. Về không được, ở cũng không xong. Con đã học bằng cơm gạo của mẹ.

Con phải ở lại thành phố mới có việc làm. Nhiều lúc con không hiểu được. Lão chánh văn phòng miệng leo lẻo. Lão soi mói vào cuộc sống của con với bà trưởng phòng hết như truy tìm từng kẽ nứt trong sa mạc để bắt Bin-la-đen. Lão sợ bà trưởng phòng lật tẩy, bà trưởng phòng cũng sợ con bỏ bà trong cô đơn, họ nghĩ về công việc thì ít đối phó với nhau thì nhiều. Việc nhà nước thật nhàn, mỗi ngày qua đi đến công sở chỉ để đọc báo, ngồi lê, cắt móng tay chân, chiều về nhặt nhạnh chiếc bút bi, tờ báo cũ. Ai cũng giống ai.

Đi du lịch xa thì tay xách nách mang đưa con dẫn cháu kéo đàn kéo lũ lên chiếc xe hợp đồng. Cuộc sống chất đầy những sự nhỏ nhen. Lão chánh văn phòng miệng lúc nào cũng leo lẻo. Lão nói với con rằng là, cậu là phải là, theo tôi cậu phải làm việc này là, việc kia là. Lắm là! Con nói với bà trưởng phòng, bà suy nghĩ một lát, phủi đít quần bồm bộp. Quên đi! Nói chuyện riêng với con, lão đưa ra những lời lẽ của người quân tử. Người quân tử phải là...Rách việc! Quân tử với quân teo. Nhức đầu. Triết lý quân tử bán đầy lề đường. Lão hay soi mói vào cuộc sống của con với bà trưởng phòng, chỉ còn thiếu mỗi điều khuyên lão đến gầm giường bà trưởng phòng mà nằm, nghe âm thanh của tiếng thờ.

Con chẳng biết được mình phải làm gì. Con lớn rồi mẹ nhỉ, là cử nhân kia mà. Nhưng rồi không biết phải sống làm sao để về với bố, với mẹ, về với núi rừng đây. Mẹ ạ. Ngay từ hôm đi thi về con đã nói dối. Từ đó đến giờ càng ngày con càng quen nói dối. Nói dối trơn tru không dấu vết như bánh xe máy lăn trên đường nhựa.

Mẹ ạ. Con viết những dòng này trong suy nghĩ đứt đoạn. Ở đây. Mất cay vì khói xe, nhà trọ những đôi sống thử, nhóm lửa trong nhau hai bó rau muống bốn quả trứng một nồi cơm điện, mơ hồ trong lý thuyết kinh tế hơn trăm năm, tựa vào vai nhau nghĩ đến ngày mai với tấm bằng cử nhân bưng bê quét dọn. Còn con! Mỗi lúc nhớ nhà nhớ rừng con muốn tựa vào gốc cây. Ngày ở quê, thích ngọn núi nào là con trèo lên. Con nhớ cái hồ trên núi trong vắt, rót đồng xu xuống đáy còn đọc được chữ. Dưới này cũng có hồ có núi. Hồ nước bản, núi nhân tạo, cảnh giả đâu cũng như đâu. Nước hồ, trâu không dám tắm, đỉnh núi từng đôi, từng đôi một quặp nhau.

Thời gian này đối với con thật là buồn. Mấy hôm nay con về nhà trọ. Bà trưởng phòng đã chán con. Bà chê con. Một tuần trôi qua, con phờ phạc, mộng nhiều hơn mơ, ảo tưởng ngọt ngào

qua nhanh, nổi đau xoa dịu bằng thủ dâm. Lão chánh văn phòng thế thọt vào tai. Phải bắt bà ấy giới thiệu cho mục nạ dòng khác. Lão biết tổng tông tong rồi. Lão bảo mày chịu khó dần thân là sẽ có. Xe máy xin, điện thoại xin. Xe biển 29 hẳn hoi. Mày đi biển số quê ít nữa là cấm, người ta bắt chúng mày phải từ bỏ khát vọng sống ở thủ đô bằng cách cấm xe tỉnh ngoài, lão trầm trọng hoá vấn đề con con như con tép. Dần thân đi, mày sẽ có tiền, mày tha hồ làm gì thì làm, mày sẽ từ chối ngay lập tức khi làm công chức dưới quyền tao. Nghe lão nói con muốn bịt tai, hay cắt lưỡi lão. Lão đang thao thao thì bà trưởng phòng vào. Con xin phép ra ngoài bà quát con đứng lại. Ngày mai nhé, ngày mai anh mà có vợ cũng đừng quên gái già này. Loại vô ơn dám chê con này là mái xề, là xập xệ là tường gạch vữa vôi sờ xòm xộp. Này nhé, lợn đẻ chó cái gái trưởng phòng. Liệu đấy.

Tự nhiên bà nói như vậy. Lão chánh văn phòng cười mai mỉa. Cô gặp tôi có việc gì. Lão hỏi. Bà trưởng phòng đơn đả. Có đấy. Gặp anh chánh là có việc chứ. Em đang buồn đây. Buồn nên phải gặp anh đây. Lão nhăn nhó. Buồn làm gì cho dung nhan nhanh giảm. Buồn à, buồn ư! Lão vuốt cằm. Buồn thì cô cứ bỏ chữ n đi thay chữ i vào. Là hết. Đàn bà thiếu thốn sinh ra buồn phiền. Bây giờ dễ lắm, kiếm đâu mà chẳng được. Cô cười. Ông chánh là hay chọc ngoáy. Thay thì dễ nhưng sợ gặp như cụ chánh đây thì chán. Chán lắm. Nhìn cụ chánh mà chán lấy chồng, có ngựa cũng tìm phương thức khác chứ nhìn anh như nhìn buồn như chó nhìn thấy thóc. Bà trưởng phòng cười giễu nhại. Em biết! Cụ chánh có một bí mật mà chỉ mình em biết. Em mà nói ra thì... chánh buồn!

Ông chánh đổi sắc mặt. Có việc gì cần gặp thì nói, đừng đến đây ỡm ờ. Anh sợ à? Sợ thì đừng nói, nói thì đừng sợ. Đòi mà, anh chánh ạ. Chúng ta cũng sắp hưu rồi. Nhưng em nghĩ chúng ta nên về sớm một tí nhường chỗ cho lớp trẻ. Em mà về thì sáng bán xôi, trưa dưa muối, chiều đánh con đề, thời gian còn lại buồn dưa lê. Hy vọng với em mỗi ngày là kết quả, ông chánh hay đọc báo chắc biết nhiều. Em ngại giải thích. Anh chánh về thì buồn nhĩ. Chẳng còn ai lên thừa việc với anh để anh bấm với giám đốc, cũng không còn ai đun nước pha trà, không ai nộp báo cáo, đưa báo đọc. Hàng ngày ở nhà nhớ cái ghế xưa kia chánh ngồi, chánh phải chạy ra bản tin phòng đọc báo. Chán nhĩ! Em thương chánh lắm, ông chánh phải ngồi lâu hơn ở ghế chánh văn phòng đi hay lên cao hơn để em thay chánh, lúc ấy mới xứng tầm trưởng chánh. Rồi em nghĩ nhân văn hơn.

Em chỉ muốn kết thúc giữa em và chánh luôn có hậu. Có hậu chánh ạ. Phải có hậu. Em ý à, em là em muốn cho người ngồi cạnh em đây sớm được biên chế. Chánh đừng nghĩ đến tiền. Chánh nên nghĩ đến tình là hơn. Tình giúp người ta tự tin và cống hiến mình nhiều hơn. Ông chánh văn phòng gằm gừ như gặp phải khác tình. Thằng kia đi ra - ông quát.

Con bước ra ngoài, hành lang dài hun hút. Dọc hành lang là những phòng kế tiếp nhau, tiếng quạt chíp trong máy tính ro ro. Con lại nhớ đến mẹ! Con muốn báo cho mẹ một điều nhưng chắc mẹ cũng không hiểu được. Chờ cho đến đêm, khi về nhà trọ con sẽ thì thầm kể cho mẹ nghe!

Tiếng con chíp máy tính ro ro như nhập vào con. Con nghĩ mình cũng như con chíp thôi mẹ ạ. Con chíp cũng quan trọng nhưng con chíp dễ thay đổi còn máy tính thì khó thay. Con nghĩ vậy và chỉ nghĩ được vậy. Chào mẹ của con.